

DEMOSTENE BOTEZ

SCRIERI

1

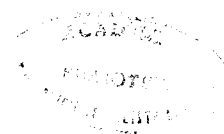
București 1971

DEMOSTENE BOTEZ

POEZII

★★

EDIȚIE DE AUTOR

EDITURA MINERVA

II 559672

Coperta : Ion Petrescu

CUVINT CATRE CITITORII VOLUMULUI AL DOILEA DE POEZIE

Totalitatea scrierilor mele în versuri am împărțit-o, în această ediție de scrieri, în două volume. Nu dintr-un capriciu tipografic, ci ca o demarcație a ceea ce a împărțit în două epoci întreaga noastră viață. Prin asta spun că acest volum însumează culegerile de versuri apărute după 23 August 1944.

Marile transformări sociale, economice și politice de la 1944 încoace nu au schimbat numai viața materială a oamenilor ci întreaga lor structură spirituală : valorile morale și estetice, concepția despre artă și literatură, concepția despre om, despre societate și despre lume, reconsiderarea condiției umane în lumina unui ideal care dă un înalt scop uman vieții, modul de a gândi, mai pozitiv și mai rațional, o altă evaluare a sentimentelor, locul problemelor interioare personale etc., adică tot ceea ce constituie materia primă a simțirii și a poeziei.

S-a purces la constituirea unei noi literaturi. Socialul a intrat în poezie cu drept de prioritate, ca sursă a unor puternice sentimente omenești, în fine cu puțință de manifestat. Formalismul riguros și-a atenuat caracterul dominant. Fondul de sentimente umane, de participare la opera de reabilitare a omului, a oricărui om, în spirit de dreptate și egalitate, și-a împărțit cu celelalte sentimente omenești, preocupările primordiale ale poeziei. Egocentrismul și-a pierdut tronul din turnul de fildeș, loc preferat de refugiu al poezilor. Poetul, ca oricare alt om, s-a găsit ca toți semenii, în mulțime, ins, doar ceva mai visător și mai dezorientat în mijlocul societății.

Generații succesive de poeți învățaseră din „Criticele” lui Titu Ma-

iorescu că „atît cel puțin este sigur, că cele mai rele aberațiuni, cele mai decăzute produceri între poeziile noastre de la un timp încoace, sînt cele ce au primit în cuprinsul lor elemente politice. Și cauza se înțelege ușor: politica este un product al rațiunii; poezia este și trebuie să fie un product al fanteziei (altfel nici nu are material): una dar, exclude pe cealaltă“.

Sau, altfel spus, tot de Maiorescu, în același prim volum de „Critice“: „Prin urmare *iubirea, ura, tristețea, bucuria, disperarea, mînia* etc. sînt obiecte poetice; învățătura, preceptele morale, politice etc. sînt obiecte ale științei și niciodată ale artelor“.

Dar stările de lucruri, criminal de nedrepte de dinainte de revoluția din 1944, adică și din timpul vieții lui Maiorescu, au născut într-o seamă de oameni, jigniți de spectacolul acelor nedreptăți, sentimente de *iubire* pentru cei sărmani și obijduiți, și de *ură* împotriva asupritorilor, sentimente de amară tristeță și disperare, și întotdeauna de mînie împotriva exploataților.

Și dacă, după cum recunoaște însuși Maiorescu, în pasajul sus citat, „*iubirea, ura, tristețea, disperarea și mînia* sînt obiecte poetice“, de ce nu ar fi și atunci cînd ele sînt născute puternic din cauze sociale și politice? Ele sînt doar „obiecte poetice“, prin sine, ca sentimente, ca stări de suflet, indiferent de cauzele care le-au determinat. Eminescu doar în *Împărat și proletar*, ca și în *Scrisori*, a găsit că toate aceste stări de suflet, — hai, să le zicem și politice — sînt „obiecte poetice“ și au devenit prin geniul său „obiecte ale artelor“. Și n-a fost numai Eminescu care să descopere și să exemplifice acest adevăr.

S-a întîmplat însă că, înainte de revoluție, stările de lucruri erau atît de strigător la cer de criminale, încît sentimentul dominant pe care-l nășteau era cel de revoltă, — sentiment care cerea o exprimare mai violentă, mai directă, pentru care se potrivea mai bine pamfletul decît lirismul poeziei. Ura născută în conștiința oamenilor-oameni nu putea încapa în vers aranjat, bine ajuns la scară; le cerea să spargă tiparele și să explodeze în voie. De aceea în literatura acelei epoci a dominat pamfletul, nu forma lirică drept expresie a sentimentelor scriitorilor și poezilor progresiști față de stările sociale. Eu însumi am simțit astfel.

Răscrucea de epocă din 1944 nu m-a găsit, din punctul de vedere al poeziei mele, pe-o altă poziție decît aceea care a devenit apoi un crez de dreptate socială pentru toți, ci doar ca pe unul care, în fața nedreptății sociale și îndeosebi a țărănimii, de care m-am simțit legat ca unul ce am trăit în mijlocul ei, am crezut că polemica și pamfletul sînt mijlocul de expresie cel mai indicat și mai eficace.

Din 1918 pînă în 1944 așadar, nu am rămas indiferent la revoluția așezare socială, dar atitudinea mea nu am crezut că este potrivită să o exprim în versuri, ci în articole, în polemici, în pamflete. Toate revistele de stînga ale vremii sînt mărturie despre aceasta. Totuși chiar înainte de 1944, atunci cînd sentimentele născute de stări sociale scandaloase de nedreptate au ajuns incandescente, expresia s-a ridicat pe măsură, în vers. Astfel, înainte de 1944 am scris și am publicat în reviste, a căror dată de apariție le conferă data certă, poeziile cu caracter vădit social-politic: *Fiul omului, Cîntecul Crăciunului, În mină, Moartea șomerului* și altele, incluse în acest volum.

Am voit să lămuresc aceste lucruri, asupra cărora nu am avut cuvîntul, atunci cînd unii critici au vorbit de „cotitura“ făcută de mine în poezia de după 23 August 1944. Nu a fost o „cotitură“ ideologică, ci cea firească, determinată în mod necesar de toată structura nouă a societății și de faptul că, după facerea marii dreptăți, nu mai domina în acei care am luptat pentru ea un sentiment de revoltă, ce nu-și mai avea locul, ci acela de *bucurie* a victoriei repurtate de popor, bucurie care este, chiar după catehismul lui Maiorescu, „obiect poetic“. Acest nou sentiment, eliberat de întrebările conștiinței justițiare, ca și întregul proces de restaurare a omului în drepturile sale, — în ce mă privește, — mi-au adus o viziune optimistă a vieții, o lumină înainte, atenuînd pe cît cu putință zbuciumul unui suflet prea chinuit de întrebări fără răspuns. Am început să privesc înainte, în viitor, cu îndreptățită speranță, eliberat de repulsia spectacolului de altă dată. Poate, din acest punct de vedere, sonetul *Floarea soarelui* este o profesie de credință.

Socialul și politicul intrînd în stilul de viață și în sistemul de gîndire de fiecare zi, atitudinea consecventă față de el, ca o datorie față de dorințele arzătoare din trecut și lupta pentru ele, au apărut în mod

nețesar tot mai frecvent în culegerile mele de poezii, făcînd un tot omogen cu sentimentele omenești de totdeauna — vorba lui Maiorescu, — „obiecte poetice“ oarecum *de drept*.

Am făcut, în epoca de consolidare a concepției socialiste, care cerea o formare solidă a acesteia, și poezii ocazionale. Le-a cerut lupta pentru consolidarea dreptății sociale pentru care militasem toată viața. Nu am izbutit poate să le înalț la nivelul artistic cuvenit, dar nu regret că le-am încercat. Mi-am făcut o datorie față de conștiința mea și consecvența zbuciumului ei. Erau, în genere, poezii legate de un anumit moment istoric, a cărui importanță s-a șters. Ele au devenit mai degrabă un document al timpului trecător, decît o operă durabilă. De aceea ele nu apar în acest volum. Este în selecția lor o judecată autocritică de valoare.

Sînt sigur că, — așa cum au făcut și pînă acum, — criticii estetizanți vor închide ochii asupra poeziilor cu caracter social din această culegere, dar nu aderența sau neaderența lor la fondul meu de idei și atitudini este ceea ce determină valoarea sau non-valoarea poeziilor, ci calitatea expresiei artistice realizată.

Acestea spuse, aș fi bucuros dacă cititorii vor observa că noul fond poetic, adăugat celui de la începuturile scrierilor mele, a sporit mărturia dragostei de om care constituie, după mine, ceea ce mi-a călăuzit condeiful de la început și pînă acum, trăsătura caracteristică a creației mele. Cu acestea aș considera că am cînsuit poporul meu, în ceea ce are și el mai specific firii sale, și că am făcut ceea ce am considerat justificarea trecerii unui om pe această planetă albastră.

Demostene Botez

FLOAREA SOARELUI

• FLOAREA SOARELUI

Mă-ntorc acum spre viitor cu fața.
Lumina lui îmi trece-adînc prin pleoape.
Și oamenii îmi sînt și mai aproape,
Și parcă m-a luat de mînă viața.

Eu secolului meu i-aud povața,
Spre el vin milioane să se-adape,
Strălucitor ca fața unei ape
Cînd soarele răsare, dimineața.

Ca peste șesuri aurii de grîne
Văd zarea largă-a zilelor de mîne
Și peisajul lumii viitoare.

Mai tare-mi bate inima în piept,
Spre viitor tot sufletu-mi îndrept,
Mereu, ca floarea soarelui, spre soare.

. ORAȘ TRANSILVĂNEAN

Tăcerile-mpietrite înconjoară
Orașul din vechimi, cetatea moartă,
Deasupra cărei umbrele de seară
Ridică ziduri negre și o poartă.

De veacuri, feodala așezare
Trăiește-o-ndelungată agonie,
Și liniștea, ca lespedea de tare,
Aduce amintiri de veșnicie.

E noapte. Parcă tot orașu-așteaptă
Ceva ce n-o să vină niciodată ;
În turn nu urcă nimeni nici o treaptă,
Nici nu deschide ușa încuiată.

Nu trece nimeni în galop de cal ;
Sînt morți toți cavalerii în război.
E mort demult și prințul feodal
Și nu se vede urmă de strigoi.

În noapte dorm ca-n fund de mare, toate ;
Orașul nu-și clintește piatra sa.
Un ornic singur miezul nopții bate,
De parcă-n somn trecutul ar visa.

Și parcă ornicul ce prinde glas,
Sîrînd tăceri în munte, prin potece,
Ar bate cu întîrziere-un ceas
Din vremea lui, din veacul cincisprezece.

Ca o putere-atotstăpînitoare,
În noapte liniștea iar s-a lăsat,
Cu-a ei nedezlegată întrebare,
Și ca și cum nimic nu s-a-ntîmplat.

Da-n zori de ziuă, cînd încep să-apună,
Pe cerul clar, și stelele tîrzii,
De la o fabrică sirena sună
Și ceasul viu din anul două mii.

TURNĂTORUL

Ard cazane de porfir,
Înroșite, dolofane,
Și-nfloresc, roși, în cazane
Flori fierbinți de trandafir.

Clocotește mîl solar
Într-un lac de fier topit,
Înroșind ca un pojar,
Trupul omului călit.

Dintr-un tuci arid și hîd,
Sub capac au prin să sară
Floricele care rîd,
Cocoșei de foc și pară.

Pe porțița de opust,
Lavă roșă se revarsă,
Și-n cuptor de piatră arsă
Fierbe fierul ca un must.

Flamuri mari de vîlvătaie,
Ca-n furtuni se zbat în foc,
Și prin fum și prin văpaie
Fierul curge, glod, în scoc.

Joacă-n flăcări visul lumii
Cum ar vrea s-o toarne, nouă.
Joacă spuza roșă-a spumii
Și sudoarea ca o rouă.

FILOZOFUL IDEALIST

Bătrînul filozof cu capul chel,
Tot contemplîndu-și propriul ombilic,
A declarat că lumea nu-i nimic
Decît aceea ce percepe el.

Acest pămînt și universu-ntreg,
Sistem solar și infinite spații,
Cu roiul lor de-aprinse constelații
Există doar prin capul ca un neg.

Tot ce trăește-n clipa de acum,
N-ar fi decît colecții de imagini,
Ca de filatelist, într-un album,
Cu cîteva decolorate pagini.

Oceanele și mările albastre,
Înzăpeziții munți pierduți în nori,
N-ar exista de sine stătători,
Ci doar în jocu-nchipuirii noastre.

Și existența noastră, reciprocă,
Prin gîndu-acestui filozof înalt,
Există doar în unul prin celalt,
Ca nevăzute figurini de cocă.

De mult, de nu știu cîte milioane
De ani, care trecură în zadar,
Natură moartă și ființi umane
Au așteptat savantul cărturar,

Căci în afară de-a lui conștiință,
În care totul, prin ea, s-a născut,
N-a existat nimica în trecut,
Și nu-i nici azi, nici lucru, nici ființă.

Și dacă mîine, filozoful moare,
Sfîrșitul lui ne-ar fi la toți fatal;
Ar fi un cataclism universal,
Că tot ce-a existat prin el, dispare.

De-aceea, pentru-a nu spera în van
Că după moartea lui noi vom trăi,
După decesul lui, din prima zi,
Noi să-l păstrăm în spirt, într-un borcan.

VERSURI ALESE

ARTĂ POETICĂ

Vers smuls din mine, eu te vreau bătut,
Ca ritmul unui puls de om în mers,
Ca viața însăși clocotind în vers,
Ca pasul vremii care s-a născut.

Dar nu cioplit în piatră de granit,
Nici în pereții cenușii de stînci,
Ci-n carnea mea, în rănile adînci,
Și-n cremenea cuvîntului, cioplit.

Să sară-n două, sînge și scînteii,
Strop de lumini și dragoste de om.
Vreau să te sap ca-n coaja unui pom
Și să te simt cum crești cu anii mei.

Bătrînul vers să-mi fie-o cicatrice
În care viața mea să fi înscris
Nu numai cronicile unui vis,
Ci luptele ce le-am purtat aice,

Și pentru omul obidit, de rînd,
Și pentru țărna asta milenară,
Și pentru-acea dreptate ce-o purtară
Atîți înaintași de-ai mei în gînd.

Iar versul nou să-mi fie un altoi
În trupul meu cu rădăcini bătrâne,
Să simt cum crește seva lui de mîne
Din ceea ce a fost mai bun în noi.

Să simt în el a pulsului cadență,
Ce-au prins-o din amnare din trecut
Strămoșii neștiuți ce i-am avut ;
În ea să torn a gîndului esență.

ȘTAFETA GENERAȚIILOR

Mi-aduc aminte că la noi în sat
Stăteau țăranii seara la taifas.
Vorbeau de grîu, de vreme, de arat,
Și pentru dînșii timpul n-avea ceas.

Să stăm și noi de vorbă dacă vreți
De vers, de poezie, de-ale noastre,
Dar nu de veșnici cai verzi pe pereți,
Sau de-un muzeu întreg de zări albastre.

Ca început, chiar eu în astă-seară
Vechi sfaturi bătrînești am să vă spun ;
Și mie mi le-a dat odinioară,
Cînd am fost tînăr, un poet mai bun.

Să nu atingi nici mîna de condei,
Să nu strici frumusețe de hîrtie
Din plictiseală sau din obicei...
Că poezia nu-i caligrafie.

Tu s-o aștepti să crească-nțîi în tine,
Cum crește pruncu-n trupul mamei lui.
Cum cresc lăstarii noi din rădăcine ;
Să simți că te înăbuși de nu spui.

Și să ai grijă ca orice cuvânt
Să-l smulgi din pieptul tău ca pe-un puiet,
Cu rădăcini cu tot și cu pământ,
De nu ești scrib și vrei să fii poet.

Să fie cald și viu de viața ta,
Și când tu însuți nu vei mai trăi ;
Doar astfel nu-l vor mai putea uita
Și n-o să viețuiască doar o zi.

Și versul să-ți cioplești cum a cioplit
Și Michel Angelo pe-al lui Moïș,
Când a-nviat o piatră de granit
Cu suflul creator al unui vis.

Să nu scrii fără dragoste de om,
Că-ți va fi stearpă orice încercare,
Cum nu rodește-n lume nici un pom
Când n-are nici căldură și nici soare.

Să scrii cu gându-ntreg la omenire,
Iar nu trăgând cu ochii în oglindă.
Că cel ce-aleargă după nemurire,
Cum nu-ți prinzi umbra, n-are s-o mai prindă.

Cum scoate mărul seva din străfund,
Să scoți din fundul vieții, poezie.
De vrei să-ți fie versul tău fecund,
Să nu faci flori din pap și din hârtie.

Așa, cu suc de glie și cu soare,
Vei plămădi în învelișul lor
Și vei închide-n fiecare floare
Sămânța ce-o ncolți în viitor.

Nu-ți bălăci condeiul în formule
Făcute gata, circulând pe piață,
Ci fă-le singur cu-ale tale scule
Și din metalul ce-ai cules din viață.

Nu-mprumuta o haină de la nime,
Chiar dacă-ți vin papucii lui Shakespeare,
Nu fă din versuri niște sinonime,
Să n-ai de plată nimănui vreun bir.

Să nu-ți faci singur soartă de dublură,
Cîntînd din cobză când poți fi vioară,
Trăgînd cu ochii pe o partitură
Pe care-atîția alții o cîntară.

Să năzuiești spre nou, spre forme noi,
Să spargi cu pumnii vechile tipare
Cînd sufletul ți-l simți ca pe-un șuvoi,
Dar noutatea nu-i în rime rare.

Să nu le tot vînezi cu orice chip,
Că versul nu-i cuvinte-ncruciate,
Nici arabescuri trase pe nisip,
Nici joc subțire de societate.

Nu-ți fie rima singura stăpîină,
Nu te lăsa vrăjit ca în povești,
Să nu te lași purtat de ea de mîină,
Ci de ideea mare ce-o slujești.

Nu scrie pentru tine. Doar nebunii
Vorbesc de unul singur și pe stradă.
Mulțimea te așteaptă. Cîntă, spune-i
De viața ei, de marea ei baladă.

Cam astea mi le-a spus acel confrate,
Și mi se pare miezul lor cuminte ;
Și-i bine, chiar de-s cunoscute toate,
Să ni le mai aducem iar aminte.

SCRISOARE

Unui tânăr poet ieșan

Te văd de-aicea, tinere poet,
Prin Iașul vechi al tinereții mele,
Pe unde am trecut cândva încet,
Pe subț același cer spuzit de stele.
Te văd acum de-aicea, de departe,
Și parcă-aud al pașilor ecou
Pe dealul care urcă la Copou.
Duci subțioară, ca și mine — o carte.
Pe aceeași stradă-am mers și eu odată,
Acum aproape doi pătrari de veac,
Pe subț aceeași umbră de copac,
Pe-o toamnă ca și asta, minunată.
Nu te cunosc, dar parcă-mi ești un fiu,
Ce duce mai departe visul meu,
Cu jocuri de culori de curcubeu,
Prin nopțile frumoase, pîn' târziu.
Tu parcă-mi duci prin ani, tot înainte,
Nețârmurita dragoste de oameni,
Și ca din trupul meu, mi te asemeni,
Și îți cunosc și glasul din cuvinte.
Vii ca și mine din același munte,
Purtat și tu de miticul Pegas,
Mi-i mersul meu de mult în al tău pas
Și-i părul tău în firele-mi cărunte.

Sîntem doi frați ce nu s-au cunoscut
Și prin Olimp sîntem și-acum vecini,
Crescut-am din aceleași rădăcini
Și cu plămădă din același lut.
Eu mi-am purtat tristeți chinuitoare
Pe străzile pe care mergi acum,
Dar tu, de umbli pe același drum,
Mergi într-un răsărit frumos de soare.
Eu am călcat pe vechiul mucegai,
Cu lungi singurătăți de om stingher,
Și visul meu se-năbușea sub cer,
Adulmecînd mireasma lunii mai.

Aceleași străzi duceau în nicăieri,
Și într-o noapte ce-o credeam de veci
Pe străzile pe care astăzi treci,
Nu mai străbat miasmele de ieri.

Tu mergi acum cu soarele în față,
Și ochii tăi văd azi tot mai departe,
Și cînti voios un cîntec plin de viață,
Nu cum cîntam litanie de moarte.

Tu nu ești singur pe pustii alei,
Și în orașul tinereții mele
N-auzi un zornăit de lanțuri grele,
Cum s-auzea ades în anii mei.

Cîntarea nu ți-i astăzi întreruptă
De țipătul străvechilor stafii.
Tu treci pe stradă printre oameni vii
Și cîntul tău de-acum e cînt de luptă.

Tot spre Copou și pașii tăi te poartă,
Pe unde-n Iași trecură-atîți poeți,
Dar sub lumina unei alte vieți,
Cu-aceleași gînduri, dar cu altă soartă.

Sîntem doi frați, ce n-ar putea uita
Izvoarele din care au băut.
Și de mă vezi, departe, în trecut,
E visul meu și-n poezia ta.

POEZIE E ÎN TOATE

Trec mereu pe lângă noi,
Poezii adevărate,
Ca și apele, șuvoi !

Toate-s poezie, toate !
Gîza mică din trifoi,
Stelele nenumărate,

Omul și viața lui,
Aer, soare, univers...
De-ai putea numai să spui !...

Cearcă să le prinzi din mers.
Sînt comoara nimănui,
Încă neturnată-n vers.

Nu te-nchide în găoacă
Unde sună a pustiu,
Unde viața e săracă.

Cîntă tot ce este viu,
Ne-nsemnat nimic nu treacă,
Cît nu este prea tîrziu.

Ce blestem cumplit îl leagă
Pe oricare de-al său „eu“
De-i e inima iobagă,

Ochii lui să stea mereu
Ca-ntr-o beznă de desagă,
Orbi la orice curcubeu ?

Hai să scoatem capu-afară,
Să vedem ce e în viață,
Să iubim ce ne-nconjoară.

Lumea s-o privim în față,
Cu privire dreaptă, clară,
Nu cu rece ochi de gheață.

E lumină, sînt culori
Aranjate-n armonie ;
Le-ntîlnim de-atîtea ori !

Însă cine nu le știe
Merge dus cu capu-n nori,
Parcă-ar fi lumea pustie.

Multe sînt ! Nimeni nu poate
Într-un cînt ca de oboi
Să cuprindă toate, toate.

Dar, cum trec pe lângă noi,
Poezii adevărate,
Ca pîraiele, șuvoi !...

PĂMINTUL CĂTRE OM

Dospesc adânc plămada milenară
A țărnei cu scipiri de minereu,
Cu mustul apelor de primăvară,
Și cu reflexe vii de curcubeu.

Aștept în gloduri clocotind de viață
Sămînța tare-a roadelor de mîne
Și munca cea din zori de dimineată,
Să le prefac în plante și în pîne.

Mi-i caldă brazda cum ar fi o lavă
De focul meu din adîncimi hrănită;
Din pasta ei cleioasă și jilavă
Să faceți aluatul pentru pită.

Pentr-un grăunte aruncat în vînt,
Amestecat cu țărână și sudoare,
Pe care-l încolțesc și-l înfierbînt,
La sînu-acesta fecundat de soare,

Îți dau la toamnă-un pumn de boabe noi,
În care-am strîns lumină și căldură,
Pe care eu cu tine, amîndoi,
Le-am înmulțit ca-n basm, din arătură.

Te chem, bun frate, ca pe-un fiu
Cui se cuvine-această avuție;
Tu îmi cunoști întreaga geografie,
Și-amprenta tălpii tale eu o știu.

Chiar dacă-mi taie brazdele în carne,
Eu te slăvesc, minune de copil;
Te lasă greu pe-a plugului tău coarne
În luna minunatului april.

E luna dragostei azi pentru mine,
Fertilă coapsa mea de lut se cere,
Și-n georgice cîntate pe coline,
Știu să rodesc în pace și tăcere.

Aștept în gloduri clocotind de viață
Sămînța tare-a roadelor de mîne
Și munca ta din zori de dimineată,
Să le prefac în plante și în pîne.

CORNUL

În pădure-mpunge colțul ierbii
Prin cojocul frunzelor căzute.
Surd boncăluiesc departe cerbii,
Mirosind copite mici de ciute.

Doarme-ncă pădurea, ca uscată :
Mugurii, ca niște mici gândaci,
Nu-și desfac aripa lor roșcată
Nici în vîrfurile de copaci.

Numai cornul, mai de vîmpuriu,
Își răsfăț floarea lui gălbuie,
Fiecare ca un flutur viu,
Parcă-ar fi făcută din gutuie.

El e singur înflorit pe văi,
Dar nu e de loc o întîmplare
Că acel care-nflorește-ntăi
E din toate, lemnul cel mai tare.

CASTANII

Eu am văzut castanii primăvara,
Cu toate candelabrele aprinse,
Cu florile ca de lumină ninse,
Iluminînd văzduhu-albastru, sara,

Era o frumuseță majestoasă,
În falnica și verdea lor cunună,
Cu copăceii lor de flori de lună,
Din frunze clătinate ca-ntr-o plasă.

O tinereță-atotpromițătoare
Își desfăcea corolele bogate,
Cu alte flori de-o seamă, fecundate,
În nunta albă-a razelor de soare.

Dar au trecut de-atuncea luni și luni,
Și fructul tinerii lor frumuseți
Crescu din seva multor dimineți
Pe crengile acelorași cununi.

Și am văzut și-n toamnă iar castanii,
Cînd fructele le-au început să cadă,
Netrebnice, ca pietrele în stradă,
Cu forme de miniaturi de cranii.

Și m-am gândit că de atâtea ori
Nu este rodul cel de flori promis,
Și nu-i cuminte să clădim un vis,
Cu ușurință, numai după flori.

SE-ARATĂ NOII MUGURI

Cad vestejite frunzele de tei,
Cu-o înțeleaptă, gravă resemnare ;
O clipă pîlpîie plutind în soare,
Și se aștern tăcute pe alei.

Acele ce-au rămas pe-o creangă, rar,
Își tremură bolnavele lor foi.
Bat ca din aripi galbene și moi,
De parcă fiecare-i un canar.

Se tem și ele ca și noi de moarte,
Și-or fi-amintind de păsări de-astă-vară,
De doi îndrăgostiți, cîndva-ntr-o seară,
De vîntul ce venise de departe.

O lume-ntreagă moare-n orice pom,
Cu foșnetele ei din tinereță,
Într-o tăcută, stranie tristeță,
De parcă fiecare-ar fi un om.

Mor frunzele pe-nflăcărare ruguri.
Dar pe crenguțe negre și pustii,
Ca niște mici mărgele cenușii,
De pe acum s-arată noii muguri.

ACELUI OM
PE CARE NICI NU-L ȘTIU...

E noapte. Lampa mea cu abajur
O lună plină-așterne pe birou.
Dorm oameni, lucruri, toate, împrejur.
Din stradă nu se-aude un ecou.

Lumina nemișcată și rotundă
Pune-o pecete albă de lentilă
Pe manuscrisul început, pe filă,
Și-alături face noaptea mai profundă.

Cu capul aplecat, nu văd ce-i după
Conturul alb al cercului lunar,
Și literele-apar ca sub o lupă
Pe manuscrisul neciteț și rar.

E poate două noaptea. E târziu...
Mai șlefuiesc cu trudă încă-un vers,
Și parcă peste tot în univers
La ora asta nu e nimeni viu.

Doar eu mai pun o vorbă, o silabă,
Ca pietrele-ntr-un chip de mozaic.
Le potrivesc alături, fără grabă,
Cu o migală ca de ucenic.

E liniște și totu-i neclintit,
De parcă-aș fi trecut în altă lume,
Și parcă-aceste versuri sînt postume,
Și timpul însuși parcă s-a oprit.

Dar liniștea aceasta, dintr-o dată,
Parcă-a țipat neomenesc de tare,
Că-a fost pe neașteptate sfîșiată
De-un fluierat de tren din depărtare.

Și apoi, repetat ca un refren,
Prin smoala nopții a ajuns la mine,
De-abia simțit, din somnambulul tren,
Și vuietul vagoanelor pe șine.

Prin zgomotul acela surd, vulcanic,
Ca o neliniște subpămînteană,
Eu am văzut acolo un mecanic,
Mînînd locomotiva lui în goană.

Și albul ochilor eu i-am zărit,
Tăind în beznă două puncte mici
Sub piatra neagră-a cerului boltit.
Și jocul de scînteii, ca licurici.

Și fluieratul trenului fugar,
În ceasu-acel târziu mi s-a părut
Ca un semnal de frate, un salut,
Ce mi-a trimis mecanicul în dar.

De-aceea potrivesc aici, pe-ascuns,
Cuvinte dăltuite, pîn'îrziu,
Să le trimit spre ziuă, drept răspuns,
Acelui om pe care nici nu-l știu.

INIMII MELE

Ești obosită, inima mea, știu !
Te simt tot mai slăbită-n pieptul meu.
Mergi parcă schiopătînd, ți-i tot mai greu,
Și ți se pare totul prea tîrziu.

De șaizeci de ani tot bați mereu
Din metronomul tău discret și viu
Și, vrînd-nevrînd, atît cît am să fiu,
Avem aceeași soartă : tu și eu.

Știu bine că ai dreptul la hodină ;
Atîția ani ai suferit nespus
De vis și dragoste de oameni plină.

Dar uită tot trecutul ce s-a dus.
Să-mi bați pînă la ultima terțină ;
Mai am atîtea de cîntat, de spus...

IDILĂ

Tîrziu, pe o stradelă-ntunecoasă,
Sub umbra neagră-a unui tei înalt
Cu crengile-ncărcate de verdeață,
Stăteau timizi doi tineri față-n față
Și unul se uita la celălalt.
El era tînăr, ea era frumoasă.

Îi spiona din colț un felinar
Cu ochiul lui de gheață, indiscret.
Din cînd în cînd, el îi vorbea încet ;
Ea-i răspundea cîte-un cuvînt, arar.

Erau pe strada-ngustă numai ei ;
S-or fi-ntîlnit pentru întâia oară.
Tot scuturînd mici clopoței de ceară,
Foșnea deasupra creanga unui tei.

Cînd am trecut, el îi spunea pe nume,
Și parcă-l repeta apoi în gînd.
Și-am auzit-o și pe ea spunînd :
„Eu n-am avut pe nimenea pe lume“.

IMPĂCARE

Pe-acest pământ, ca într-o casă-n lut,
Am locuit o clipă trecătoare,
În care-am stat cu fruntea drept în soare
Chiar dacă-odată ochii m-au durut.

Acum, cînd clipa ceea albă moare
Și pentru mine totul e trecut,
Mă chinuiește gîndul : Ce-am făcut
Și ce-am lăsat eu clipei viitoare ?

Eu n-am sădit în preajmă-i nici un pom,
Nici glia strămoșească n-am arat,
Dar mi-am plînit destinul meu de om,

Dacă-ntr-un an, cîndva, îndepărtat,
Pe urma mea s-o mai găsi un tom
În care veacu-acesta l-am cîntat.

PRIN ANI

POEM PEDAGOGIC

Eu știu de ce, acolo unde-i cioată,
Platanu-a înflorit în orice vară.
Să-i cînte astăzi lemnu-ntr-o vioară
Și s-o asculte omenirea toată.

Foșniri de vînt prin frunzele lui late
Și-al păsărilor cîntece nebune,
Și toate murmurele neuitate,
Platanul prin vioară și le spune.

Eu știu de ce își leagă grîul spic
Și își prăjește bobul mic la soare :
Ca fiecare om, cît de calic,
Să-și aibă-o mică pită de mîncare.

Adună din văzduh lumină, vînt,
Căldură, apă, rouă și azot,
Ca să le-mpartă darnic pe pămînt
Și să hrănească el norodul tot.

Și-am învățat, așa, din grîu și pom,
Și care-i rostu-n lume-al fiecăru.
Și știu acum că rostul tău de om
E să te-mparți la oameni, să te dăru.

1955

ÎN TURN DE FILDEȘ

De sînt în turn de fildeș, nu mai știu,
Dar cîntu-mi vine din singurătate,
Ca un izvor din ape îngropate,
Ca vîntul din oceane și pustiu.

Și în păduri în care n-a fost om,
Prin liniști de la început de lume,
Am auzit cîntînd pe-un vîrf de pom
O pasăre albastră, fără nume.

Poate-și chema, prin depărtări, tovarăș,
Cu țipetele unei mari singurătăți,
Ce adunau tristețile ei iarăși
În rugăciuni spre mici divinități.

Izvorul limpede și viu pe gîrlă
Șoptea în umbra udă pentru sine,
Și-l asculta tăcută o șopîrlă,
Ce se uita nedumerit la mine.

Un brad în turn de fildeș, singuratec,
Foșnea solemn o simfonie gravă;
La fel cu frunza verde, un buratec
Cînta de unul singur în otavă.

Confesiunea sufletelor vii,
Ca și visarea vieții vegetale,
Prin lungi și-adînci singurătăți pustii,
Se transpuneau în arte naturale.

Toate erau egal de inutile, —
Flori trecătoare de inconștient,
Transfigurări eterne și futile
Înspre necunoscutul permanent.

Pe strada mea pustie, într-o sară,
Am auzit odată un zidar,
În turnul lui de fildeș, pe o scară,
Cîntînd doar pentru sine... în zadar...

Și mai țin minte, din copilărie,
Cum mama cînta, singură cu ea,
O tristă și prelungă melodie,
Ce mi-i de-atuncea melodia mea.

Și-am înțeles, așa, într-un răstimp,
Cînd izolarea mea se face vers,
Că toate artele sînt flori de cîmp
Din pajiștele altui Univers.

Sînt în poemul anonim, uitat,
Pe care nimeni nu l-a scris anume,
Da-i scris de omul cel mai izolat
Și-o clipă, cel mai singur de pe lume.

Și-s zvonuri de mulțimi necunoscute,
De ale lor dureri și bucurii.
Într-un cuvînt sînt nu știu cîte sute,
Și-ntr-un poet vorbesc atîtea mii.

În turn de fildeş urc cu toți părinții,
Și, după mine, îmbulziți țărani,
Cum urcă prin icoane numai sfinții
Pe nori îngrămădiți ca bolovanii.

În ritmul meu e nesfârșitul tropot
Al veacului ce merge înainte,
Cu cor de glasuri și bătăi de clopot
Peste atîta sînge și morminte.

De sînt în turn, eu vin de pe pămînt,
Cu truda și cu suferința lui,
Și-n fiecare vers al meu din cînt
E toată povestirea omului.

Prin aer rar de piscuri și de munți
Privirea mea-i departe și mai lungă,
Dar las în urma mea cărări și punți,
Pe care oamenii pot să m-ajungă.

febr. 1944

UMBREI MELE

Sperietoare flască, grotescă, nătăfleată,
Cu legănat organic, ombilical, de frate,
Cînd m-ameninți cu gestul meu propriu pe la spate,
Cînd mă îngîni cu-același gest dedublat, în față.

Caricatură strîmbă de om, inconsistentă,
Te văd în jur satanic și crud estropiată.
Ființa care-mi pare că e adevărată
Mi-o descompui, tăcută, într-o nirvană lentă.

Și-n noaptea ta bizară, turnată pe pămînt,
E numai amintirea a ceea ce eu sînt.
În pata ca nămolul necercetat de stele,
Ești negativul sumbru al existenței mele.

Ești poate întruparea mea proprie dintîi,
Care-mi atîrnă încă, prin epoci, de călcîi,
Vreo formă ancestrală, de mult evoluată,
Vreun rest de protoplasmă din ce-am fost altădată,

Vreun petec mic de beznă din care m-am născut,
Din care, sîmbur tandru, nici azi nu-s desfăcut.
Mîndria mea de rege mi-atîrnă la picioare,
Ca o murdară zdreanță, cînd falnic merg prin soare.

Necruțător memento de vechi ingraturdini,
În parodia asta de viață, de-atitudini !
Rupt covoraș de doliu, pe care duc mereu
Și mersul de omidă în pasul meu de zeu.

Satanică plămadă de vată și de beznă,
Ce cu fobii de soare se-ascunde după gleznă
Și întrupează molcom, cu salturi de paiată,
Conturul neființei în forma ei glumeață.

Și, iată : e-nainte și-apoi roată-mprejur,
La spate și la stînga, nimicul meu, contur,
Căci raza ce străbate prin mine, transparent,
Mi-a proiectat tot trupul pe negrul pergament.

Și, iată, — o am în față, ca pielea unui lup,
Întinsă la picioare, să-mi calc propriul trup,
Iar cînd e-n miezul zilei și soarele-n zenit,
Reintră totu-n mine, centrat pe infinit.

Și-n conștiința-mi pură, redusă, de insectă,
Îmi torn misterul iarăși în forma lui perfectă.
Mă întregesc cu mine, sub creasta cea de foc,
Cu forme succesive, sînt iarăși la un loc.

Și la castelul singur în care stau în vîrf
E ridicată puntea ce mă ducea spre stîrv.

1941

DOMNULE EU

Domnule Eu,
De unde-ai răsărit în astă seară,
Chip de estampă veche și documentară,
Fotografie de album cu-ncuietori,
Cu autografe și cu flori
Presate,
Cu clorotice petale de mult decolorate,
Ca aripile unor fluturi de muzeu,
Domnule Eu ?

E mult de cînd te-am autoasasinat,
Treptat, treptat,
Prin lentă și prelungă asfixie.
Ce alchimii secrete te-au mai conservat
În chip simplificat ca de mumie,
Ca-n ceasu-acesta de singurătate,
Cînd stau cu ușile-ncuiate,
Sub lespedea tăcerilor universale,
Să simt iar pulsul conștiinței tale,
Și, revenit din anii lungi de comă,
Să mă înfrunți în formă de fantomă ?

Ehei ! Domnule Eu,
Ce mult e-acum
De cînd eu te-am incinerat,
Și-ndureratul scrum,
Cu-al lui eden
De visuri și avînturi
L-am spulberat —
Steril polen —
În cele patru vînturi.
De ce-ai mai revenit
De prin uitare și din infinit,
Rătăcitorul meu strigoi,
Să stăm în doi ?

Domnule Eu,
Strigoi rătăcitor și blînd,
Defunct de nu se știe cînd,
Și nici de cîte ori,
Trist Pierrot umplut cu nori,
Aci rîzînd,
Aci plîngînd,
Prin metafizicul pustiu
Al transformării succesive
Cu exemplare puse-n stive,
Sub soarele aprins cu torți,
Prin infinit,
În tine însuți cu atîția morți
Pe cîte clipe ai trăit ?
De unde-ai renăscut din nou,
Din ce mormînt, din ce cavou ?

Domnule Eu,
Produs al unei inefabile proporții
De chimice substanțe trecătoare,
Ce joc neprevăzut al sorții
A tulburat divina așezare
Ce definea în tine un destin,
Ca astăzi să te văd ca pe-un străin ?
Formulă chimică azi desuetă,
Din care altădată, cu fervoare,
Un suflet candid emana sub soare.
Înconsistent și agitat,
Ca aburul dintr-un precipitat
De eprubetă,
Ce nemiloasă, grea, metamorfoză,
Schimbă în mine ancestrala doză ?
Ce-a mai rămas din vechea ta formulă
În care te-ai realizat la început ?
Poate nici apă astăzi nu-i destulă
În vasul tău, nesmălțuit, de lut.
Poate e timpul ca de-acum pe lume,
Din consecvență, să mai schimbi de nume.

Ce altul ești acum, domnule Eu !
Bătrîne paznic, straniu de muzeu.
Cu peisagii din copilărie,
Cu casa părintească din anul una mic...
Cu galerii uitate de portrete,
Cu schițe de-amintiri și de regrete,
Și cu statui
Ce azi îmi par a fi a nimănui...

Domnule EU,
Bătrîne paznic de muzeu
Dezafectat și van,
Cu cheia aruncată-ntr-un ocean,
De unde ai adus acum
Aceste moaște prefăcute-n scrum?
După un drum neisprăvit și lung,
Pe care l-ai pornit la început,
Te-ntorc, frumos, cu fața spre trecut,
Și te alung...

...Chiar dacă-n urma ta, din când în când,
Te caut și te chem plângând.

1937

DUPĂ ANESTEZIE

Doctorului N. Hortolomei

Rezidii de narcoze s-aștern în mine, lin,
În straturi lungi ca norii într-un amurg senin.
Sînt pături stranii, fine, de noapte și tăcere,
Subtile emanații de nefirești mistere...

În trup, ca-ntr-o mumie, cu balsam, ca să dorm,
E-o vată ireală de vis de cloroform,
În care stă-nvelită ființa încă vie,
Pe undeva, prin neguri, pe unde... nu se știe...
Am rătăcit, se vede, în lumea cealaltă,
Și-am respirat deodată miresmele de baltă
Pe care le exală fosforul Mării Moarte,
De m-am uitat pe mine, și-adînc, și-așa departe,
Și-așa de ntins în mine, și-atîta fără viață,
Că-s desfăcut eu singur în liniște și ceață...
Am aburi grei de moarte în trupul meu ușor,
Deasupra mea, eu însumi, m-am destrămat în nor.
Și sînt de-abia plutire, și neființă sînt,
Cum este-o amintire ori cum ar fi un sfînt.

Și aburii în mine s-au așezat acum
Ca niște caravane ce-au obosit de drum,
Orizontale suluri de fum și nevăzut,
Pe ce-a fost să mai fie și ce-a fost în trecut

Și singur, dus de mină de stafiile lungi
Spre orizonturi albe la care nu ajungi,
Simții cum mă tot cheamă, din ceturi vagi, pe nume,
Reminiscenți din vremea când nu eram pe lume.
Și am intrat cu zîmbet în val de veșnicie,
Ca-n începutul veșnic, ca-ntr-o copilărie
A neființei mele, de care n-am știut.
Și m-au purtat miresme de moarte, ca pe scut,

Și n-a mai fost durere, nici lume, nici lumină,
Nici existență n-a fost. Cu clopote-n surdină,
Se ridicase timpul în cer, și au rămas
Pe loc, în lume, toate... cum ar fi stat un ceas.
S-au adunat grămadă, când n-am putut să mișc,
Narcozele în mine, ca nourii pe-un pisc,
Se mai întind alene în suluri și acum,
Prin moartele galere a trupului de fum.

E-o liniște întinsă, și ochii nu mi-s trezi,
Nu m-am întors din drumul cu sâni și zăpezi,
Cu șesuri înghețate, fluide, plutitoare,
Cu mersuri fără drumuri, cum ar fi fost pe mare,
Cu trene ireale, de pînă din ninsori,
Cu sufletul ca albul ce mai plutește-n nori.
Nu m-am întors din drumul în care moartea-i bună,
Și-i liniștită tare, și-i ca un clar de lună,
E greu să vin în minte de unde-am fost uitat,
Cînd port încă narcoze, neant stratificat.

DESCOPERIRE

Prin tainiți cu sclipiri de minereu,
Îmi sînt minereul sufletului meu.
Nici dinamită n-am, nici felinar,
Doar gîndul sapă-n beznă, în zadar.

L-aud cum sfredelește cremenii tari,
Cu îndărătnicia unui cari.
Nu știe el ce caută, și nici
Eu singur nu știu ce-aș găsi aici.
Dar asta fac, și-ntru altfel nu pot.
Nici ciutură nu am cu ce să scot,
Din ce-i uitat în anii mei de viață,
Tot mîlul adunat, la suprafață.
Dau uneori, prin beznă și tăcere,
De scoici și moaște de prin alte ere,
Sau de-un amar sărat și ruginiu
De mări, pe care azi nu le mai știu
Și care au rămas fără de nume,
De mii de ani, de la-nceput de lume.

De unde-amaru-acesta-n mine, oare?
Sau cine o fi plîns în mine-alt-dat',
De mi-i amar adîncul și sărat?

Găsesc și câte-un colț, neatins, de fiară,
Ce iese singur uneori afară.
Și, cu cât sap și mă căznesc mereu,
Tot mai puțin găsesc din ce sînt eu.
Și, totuși, sap într-una, într-o doară,
Ca unul care caută-o comoară
Și care-n viață altceva nu are,
Și-n loc de aur, iar găsește sare.
Eu doar speram, în taina beznei mele,
Să aflu, poate, căzătoare stele,
Din cele care-odată le-am văzut
Că au căzut în omenescu-mi lut.

Nu caut rămășiți de-odinioară,
Ci-mi cat acuma steaua mea polară,
Că rătăcesc de ani, și-s obosit,
Și vreau să știu, să merg spre răsărit.
Pustiuri lungi eu am călcat cu pașii
Și n-aș vrea să le calce și urmașii,
Să meargă spre ținuturi fără zare,
Mereu îndepărtându-se de soare.

Prin galerii cu-nalte bolți de dom,
Acum, tîrziu de tot, am dat de-un om
Ce m-a-nvățat că steaua mea polară
De-abia acum începe să răsară.

Dar să n-o cat în ce-a fost și-n mister,
Ci să mă uit încrezător spre cer,
Și înainte să tot merg mereu...

Iar omu-acela, ce-am găsit, sînt eu.

1956

EU NU ȘTIU SĂ RÎD

Eu nu știu să rîd !
Cînd eram mic,
Părinții n-au putut să mă învețe,
Că nu știau nici ei.
Nu-i învățase nici străbunii mei.
Pe tatăl meu nici cînd
Nu-mi amintesc să-l fi văzut rîzînd.
De altfel, nu era nimic
Ce să-l îndemne,
Că-l apucase viața de piept, strîns...
Dar nici n-a plîns.
Iar mama, pesemne,
Cîteodată,
În loc să rîdă ar fi vrut să cînte,
Ca să-mi mai veselească zilele mele,
Dar vorbele-au ieșit tare frînte
Și cîntecul era de jele.

Doar cînele nostru de-acasă,
Într-o zi,
Parcă a-ncercat o dată a-mi zîmbi,
Dar n-avea ce să-i cadă de pe masă,
Nici o fărîmitură ;

Și-atunci, ca și noi, toți cei din casă,
A mestecat numai în gol din gură,
Și-așa, nici de la câinele nevinovat,
Să rîd n-am învățat.

Odată totuși, într-un rînd,
Eu am văzut pe cineva rîzînd, —
Un rîs înecăcios și fără glas :
Era un om îndestulat și gras,
Deprins cu viața bună și răsfăț.
Rîdea, cum să vă spun, cu-ntregul trup
Și doar, c-un rînjet rău și crud de lup.

Dar rîsu-acela n-am vrut să-l învăț.

1956

ETERNUL PĂDURAR

Iar trece pădurarul prin pădure,
Ca printr-un templu cu coloane sure.
Aud cum pașii lui foșnesc avan
Pe cerga groasă-a frunzelor de an.
Fagi rari, cu scoarța albă ca de soare,
Susțin cupola verde de frunzare.

Iar trece pădurarul ca haiducii
În haina de șiac bătut la piuă
Pe unde au cîntat ast-vară cucii
Pe toate crengile, din zori de ziuă.
Ce mic e pădurarul în pădure !
E parcă Statu-Palmă-Barbă-Cot.
Dar, după braț, ca atîrnînd de-un ciot,
Își leagănă tăișul o secure.
E mic ; și, totuși, ca un braț de zeu,
Înseamnă ici-colea, trecînd, în cale,
Bătrînii fagi ce-or fi să se prăvale,
Culoînd, ca niște oameni, trupul greu.
Crestîndu-le o rană, ca să-i știe,
El singur hotărăște de-a lor soarte.
Și frunza lor foșnește mai departe,
Dar cu o stranie melancolie.

Mi-i astăzi sîngele în trup amar,
Că m-a-nsemnat eternul pădurar.
Și-aș mai fi vrut, din sară pînă-n zori,
Să mai aud cîntînd privighetori.
Și-n frunza mea, amară ca de nuc,
Să mai aud un chiot de haiduc,
Sau, dacă mor, de ce nu sînt copac,
Să ard pe vatra unui om sărac ?!

1956

PAUNUL

Pe neteda peluză cu otavă,
Prin firele subțiri de iarbă moale,
Păun albastru, în ținută gravă,
Pășește rar și marțial, agale.

Modestă, iarba-n cale-i se înclină
Cu-o simplitate înduioșătoare,
Cînd stelele albastre, în lumină,
În coada-i lungă strălucesc în soare.

Cu ape ca-ntr-o trenă de brocard,
Iar gîtul cu reflex de porțelan,
Înfige-n cer pupile mici, ce ard
Ca ochii unui îngîmfat tiran.

Ca o miniatură-a unei harpe,
Cu tremurări ușoare de pistil,
Egreta de pe capul lui de șarpe
Adaugă un farmec inutil.

E-n el, în tot, o năzuință goală :
În forma lui de urnă funerară,
Ca și-n culoarea ceea, minerală,
Cu prețiozități de piatră rară.

Și ce frumos e-al ierbii simplu fir,
Cu verdele lui natural și crud,
Cu mlădierea-i moale sub zefir
Și murmurele lui ce-abia se-aud !

Și parcă neștiind ce să mai facă
Cu frumusețea lui împăratească,
Păunul gîtul mîndru și-l apleacă,
Catadicsind, cam dezgustat, să pască.

1956

CREZ

Iubit-am binele. Cum l-am iubit !
Nu întrupîndu-l într-un chip cioplit,
Și nu după o tablă cu porunci,
Ci ca pe-o sămîntă ce-o arunci
Și nici nu te mai uiți unde-o să cadă :
Pe cîmp, pe-o piatră, într-un om, pe stradă...
L-am semănat din inimă, întreg.
Nici rod nu i-am cerut ca să-l culeg,
Iar cînd a fost — al altuia să fie !
Că binele e fără de simbrie.
Făcut-am binele, cu umilință,
Și pentru om și pentru-orice ființă.
Dar mai cu seamă m-am grăbit să-l fac
Acelui ce-a fost singur și sărac,
Și nu l-am dat de-a dreptul ca o pîne.
Firește,-a fost puțin, — de azi pe mîne —
Că sînt un om și nu am fost avut,
Dar cine l-a găsit nici n-a știut
Ce trecător o fi lăsat pe jos
Bănuț de aur, luciu și frumos.
Adeseori a fost o vorbă bună
Pe care poate orice om s-o spună,
Și totuși, ea a fost ca un pitac
Cînd a primit-o cîte-un om sărac.

Iar uneori a fost de-abia un gând,
 De întâlneam pe cineva plîngînd
 Cu fața-ntoarsă, să nu-l vadă nime,
 Și ca-n pustie se pierdea-n mulțime.
 El nu-mi prindea privirea nici de fel,
 Dar poate m-a simțit mergînd cu el.
 Puțin a însemnat; sau chiar nimic:
 C-am fost un om... ceva atît de mic!
 Nu e în stare nimeni să cuprindă
 În ochii lui uimiți, ca-ntr-o oglindă
 Cu rama potrivită de pămînt,
 Atîtea suferinți pe cîte sînt.
 De-aceea, poate, oamenii, mereu,
 Au căutat în toate cîte-un zeu,
 Dar fără-a ști că cel mai bun din zei
 E-n fiecare, totuși, dintre ei.

1956

UNUI UCENIC ÎNTR-ALE POEZIEI

Bine-ai venit! De-acum, aici, la noi,
 Te vei simți întotdeauna doi.
 Aici nu-i singur nimenea și nu e
 Nici un model de zeu sau de statuie.
 Toți sîntem muncitori pe-un șantier,
 Că-i pe pămînt, aicea, nu în cer.
 Ai poate stîngăcii de ucenic,
 Dar îndrăznește, asta nu-i nimic.
 Noi te-așteptam cu brațele-amîndouă
 Să vii cu picătura ta de rouă.
 Hai, scoate-ți ca pe-un crez, din buzunar,
 Poemul ce te arde ca un jar,
 Poemu-n care-ai potrivit în vers
 O stea ce-a apărut în univers.
 Și spune-l ca pe o confesiune,
 C-o să-nțelegem proaspăta-i minune.
 Ca unor buni prieteni spune-l clar,
 Zglobiu să-i sune vasul de cleștar.
 Și să-i simțim mlădiile lui unde.
 Și sufletele noastre ți-or răspunde.
 Nu fi sfios, nu cînti înțîia oară:
 Strămoșii tăi au fost odinioară
 Aezi de poezie populară.

Și poate tu, odată, prin străbuni,
Ai mai făcut asemenea minuni.
Vreun vers de-al lor e-n *Miorița*, poate,
Sau în balade de demult uitate,
În care-au pus și dragoste și ură
Și le-au trecut prin veac din gură-n gură.
Aicea ești la tine, între oameni.
Hai, seamănă ca să vedem ce sameni.
Din vorba ta vor crește poate flori.
Le-așteaptă-un milion de muncitori.
Bine-ai venit! Dacă-ai ajuns aici,
E că iubești și oameni și furnici
Și te-a durut durerea celor mici.
Hai, scutură-ți tot rodul tău de pom,
Prietenii, iată-a mai sosit un om!

1956

MITEA *

portret

În amintirea mea îl văd și-acum,
Învăluit în gânduri și tăcere,
Trecînd ca-ntr-o pădure de mistere
Prin lumea estompată-n vis și fum.

Vedea mai bine prin singurătate
Universalele dimensiuni
Și toată bogăția de minuni,
Mai clar și mai simfonic conturate.

Cercă o clipă lacătul secret
Al tainelor nedezlegate încă,
Și, cu-o credință-ascunsă de ascet,
A coborât în hruba lor adîncă.

A rupt, încet, misterelor, fărîme,
Dar prea puține pentru-a lui visare,
Și s-a urcat atunci spre înălțime,
Să fure ourcubeele din soare.

* Pictorul Dumitru Sadoveanu.

Și le-așternu în game de culori,
Ca să creeze-o lume mai frumoasă,
Cu chipuri, cu priveliști și cu flori
Și cu-amintirile lui dragi de-acasă.

Dar toate îi părură-atât de vane,
Și totul joc, și tot zădărnice,
Cu toate încercările umane
De-a cuceri ceva din veșnicie.

Și azi penelul, dalta stau stinghere.
E moartă mâna ce le-a mînuit,
Și-s numai fum visatele himere,
Ca lumea unui zeu care-a murit.

octombrie, 1955

LA GOANA

Ca înainte de crearea lumii,
Pădurea stă încremenită, dreaptă.
La cîte un stejar, ca niște mumii,
Stau vînătorii neclintii și-așteaptă.

Răsună-n jur tăcerea senzitivă.
Din sat s-aude-un cîine care latră.
Și toți trăim în liniștea de piatră
O-ndelungată clipă primitivă.

Au izbucnit gonașii dintr-o dată
În fluier și strigăt de năvală.
Cu lungi ecouri în tăcerea goală
Pădurea stă-nainte, nemișcată.

Ba, a căzut o frunză de stejar
În fața mea, și, tot, am tresărit.
Dar nu-i nimic... Și iarăși împietrit
Pîndesc atent ca cel dinții barbar.

În ochii-mi mari, strămoșii de demult
Pîndesc și ei cu-aceeași nerăbdare;
De aceea-mi bate inima mai tare,
Și la un loc cu dînșii stau și-ascult.

Se-apropie un val sonor de larmă.
 Un lup stingher ascultă și se-ntreabă.
 Cu stele mari în urmele-i de labă
 Pășește rar... Un foc prelung de armă !

Iar peste capul tuturor, departe,
 Prin vârful, ca o frunză tremurând.
 O gaiță se vaită, blestemînd,
 Ca sufletul sălbăticiunii moarte.

1928

LA VÎNĂTOARE CU MAESTRUL MIHAIL SADOVEANU

LECȚIE

Pe-un lân de grîu de toamnă, pe-un colnic,
 Merg la vînat de iepuri, la picior,
 C-un cîine arămiu în fața lor,
 El, maestrul nostru, și un ucenic.

Băiatul merge mai în urma lui,
 Ținîndu-și arma ca de prezentare.
 Din grîul înverzit nimic nu sare
 Și-i umblă ochii peste cîmp, haihui.

Dar iată că deodată, din pămînt,
 Mișcă un bulgăr cenușiu din loc.
 Băiatul slobozi grăbit un foc,
 Și focul presură alic-n vînt.

„Ai tras în urma lui. Nu e nimic!“
 Îi spuse-atuncea maestrul lui, vecin.
 Și cu o lovitură trasă-n plin
 L-a corectat, în scurt, pe ucenic.

COCOSTIRCU-ALBASTRU

Sînt poate-acuma douăzeci de ani
De cînd pe-o toamnă cum o alta nu-i,
Cu colorit de flăcări și gutui,
Am fost cu maistrul la vînat fazani.

Stăteam în dreapta lîngă un tufiș
Cînd tocmai în bătaia pustiilor noastre,
Măreț fazan cu penele albastre
Se ridică deodată-n luminiș.

Pe cerul pur avea scipiri de astru.
Și maistrul i-a dat voie să se ducă.
El avusese-o stranie nălucă :
I s-a părut că-i COCOSTIRCU-ALBASTRU.

1954

CRONOS

Nu se poate
Să ne fi dus pe amîndoi în brață,
Din dimineață pînă-n dimineață,
Batrînul Cronos din antichitate...

N-am bănuț plutirea lui de uli
În ireale înălțimi albastre
Și pe deasupra capetelor noastre,
De iremediabili somnambuli.

1938

NEDUMERIRE

Pe neștiute străzi de lume pline,
Merg singur, izolat ca-ntr-un pustiu.
Dar gândul meu e-atât de mult la tine,
Încît, surprins, eu însumi nu mai știu
Cum nu te văd alătura de mine.

1938

AMINTIRE

Chipul tău, nedumerit și trist,
Ca de copil care privește-o stea,
Chipul tău de-ascară, cînd m-am dus,
Și-acuma stă în amintirea mea
Ca stranii viziuni aeriene,
Cum a rămas figura lui Isus
De pe năframa Sfintei Magdalene.

1938

DORINȚI

Cînd voi muri, să m-aruncați în mare,
Acolo unde marea va fi mai furtunoasă,
Să fiu iar picătura de apă și de sare
Și să mă regăsesc la mine-acasă.

Cînd voi muri, să m-aruncați în mare,
Să mă întorc, epavă, în portul de plecare.

Cînd voi muri,
Atunci cînd voi fi singur cu veșnicia-n față,
Aș vrea să-ți pot odată, în taină, mulțumi,
Că te-am găsit și te-am iubit în viață.

1938

MINIATURA ASTA, CA MUZICA

În ziua cea din urmă, va fi-ntr-o primăvară,
Cînd va cădea în mine o nesfîrșită sară,
Cînd veți privi alături, și nimeni n-o pricepe
De-i vreun sfîrșit vreodată la tot ce-atunci începe,
În mînele aceste, ca-n rugă adunate,
Ca-n niște scoici pe plajă, de mare aruncate,
Va stărui fiorul tău cald ca un parfum
Rămas din alintarea pe care-o simt acum.
Și-n palma cu inscripții de viață încheiată
Voi mai simți eu trupul ce-am dezmiardat odată,
Ca pe-o statuie mică ce-aș fi furat din viață,
Să nu fiu așa singur pe-oceanele de gheață.
Miniatura asta, ca muzica, fluidă,
Va coborî ascunsă, cu mine, în firidă,
Și nimeni n-o să știe că am plecat cu ea...
Încarc această clipă cu veșnicia mea.

1937

RETROSPECTIVA

Prin timp, în trecut,
Ca într-o cenușie depărtare,
Pe plaja cea stranie, —
Ca tot ce nu am cunoscut
Vreodată, —
Gîndul meu, retrospectiv, te cată.

Cerul are transparentî de glastră,
Marea e neverosimil de albastră ;
Sub terasele falezelor abrupte
Valurile poartă pînze rupte
De afișe mari, marine.
Se închide marele acvariu cu vitrine,
În care,
Prin luminoasele abisuri
Cu aerul umed și pur,
Au plutit fantasticele visuri
Ale picăturii tale de azur.

Pe necunoscuta plajă pe care-ai fost,
Și pe nisipul cu scîlpiri de os,
Caut urma trupului tău frumos,
Pe care amintirea-mi îl știe pe de rost.

Caut căldura lui coaptă de soare,
Fruct rar din paradisuri submarine,
Din care mai respiră reminiscenți saline,
Sub arșița căzută să-l dogoare.

Caut, în urmele lăsate de sandale,
Fantezia jocurilor tale, —
Drumu-acela, înstelat de vrajă,
De la vila ta pînă la plajă,
Ca-ntr-o regiune reală, de cer,
Unde viața ta mi-a fost mister.
Caut inelele dorințelor tale,
Îngropate de tine, în joc, în nisip,
Și cercetez fiecare chip,
De care te-au legat algele mortale.

Caut marea neverosimil de albastră,
Care-a sărit orizontul,
Ca să intre pe fereastră,
La tine,
Să-ți lingă picioarele,
Să ți le aline,
Cu-alintări catifelate și feline.

Caut să văd soarele
Turnînd, din toate amforele lui, lumină,
Să te-nfășoare-n ea ca-ntr-o hermină.
Caut să văd vîntul jucîndu-se cu totul,
Cu toate valurile care sar orizontul.
Să le mîie ca pe niște dihănii
Cu tălpile de spumă și de sînni ;
Să văd, de dragul trupului tău cald,
Stoluri de îngeri cum se scald
Și cum își întind, prin genuni,
Plasa cea cu stele și minuni.

Și-n loc de-această fermecată vrajă,
În care zeii mării, toți, în soare,
Ți se jucau cu scoici sonore la picioare,
Numai tu să-i vezi și să-i auzi,
M-a întâmpinat toamna pe plajă,
Cu ochii uzi
Și grei de amintiri secrete.

O toamnă cu privirea voalată
De vii tristeți și de regrete
De tot ce-a fost și a trecut odată,
Cu o imensă, stranie melancolie,
Pe drumul care duce-n veșnicie.
Cerne nisip prin nevăzute site,
Ca o nebună dusă de ursite,
S-acopere pe plajă urmele tale,
Acele mici insigne de sandale...

1937

SINGURĂTATE

Singurătate !
Noapte !
Încep amintirile
Să vorbească.
Auzi !
Nu-s heruvimi,
Nu-s nici strigoi,
Ci viața ce mai dăinuie în noi.
Vorbesc ce știu mai de demult
Și n-am uitat.
Și totuși stau și le ascult
Neîncetat.
Le vine oare glasul lor din mine,
Sau altcineva începe să le spună ?
Ale lor vorbe nu îmi sînt străine,
Și totuși parcă vin din lună ;
Sînt vorbe fără glas,
Ca sufletele fără trup,
Ca ceva care-a rămas
Dintr-un trecut mîncat de lup.
Poate că asta-i tot ce va rămîne
Din zilele care-au trecut,
Din zilele acum batrîne
Și din ființa mea de lut.

Cine vorbește, cine?...
 Cine-mi cunoaște viața pe de rost
 Cu tot ce-am fost,
 Cu tot ce-a fost în mine?
 În care foi nescrise s-a înscris,
 În ceară, ca-n vechime,
 Prea lungul și nefericitul vis,
 Pe care nu l-am pus în rime?
 Trecutule, de ce nu taci?
 Eu te credeam de-atîta vreme mort.
 În ce genuni întunecate zaci?
 În ce celulă te mai port?
 Aud atîtea glasuri cunoscute!
 E glasul mamei.
 Moartă de atîta vreme,
 Ca din adîncuri prinde, să mă cheme,
 Și glasul tatii, cunoscut, sever,
 Se-aude-ncet, de undeva din cer.
 Și glasul fratelui meu Jan,
 Cald și cuminte cum îl știu,
 Parcă-ar fi viu,
 De prin uitări ce-au nins troian.
 Și-apoi, de-acum, mai de aproape,
 Din ziua mea de ieri,
 Și glasul tău,
 Melodios șopot de ape,
 Venit din nicăieri.
 Și buzele cu amintiri de maci,
 Și ochii tăi de-un verde șters,
 Și risul tău cu ritm de vers,
 Și armonia ta din mers,
 Și vorbele ce le-așteptam
 La despărțire,
 Cînd ai rămas privind pe geam,

Așa-n neștire...
 Și tot ce-am vrut și nu mi-ai spus,
 Și zîmbetul ce mi-ai apus...
 De unde-mi vin,
 Atît de clar și de senin?
 De unde-această tainică minune?
 De unde-această televiziune?
 De unde —
 Acest păienjeniș, de unde,
 Ce mă-mpresoară, — nevăzută plasă,
 În pacea cu eternități din casă?
 Eu, cel ce sînt și ce gîndesc acum,
 Sînt parcă propriul meu fum,
 În care nu mai știu
 De nu mi-i azi trecutul mult mai viu,
 Decît acel ce-n mine înțîrzie,
 Aievea, cu balsam de veșnicie.
 Tăceți, tăceți,
 Fantomele trecutei mele vieți!
 Mi-astup urechile să nu aud,
 Pomelnicul reînviat și crud.
 Dar glasul vostru-i fără glas.
 E ca tăcerea ce-ar vorbi
 Și
 M-ar umări la orice pas.
 Aud.
 Și nu e nimeni ce vorbește
 Încetșor.
 Mi-i doară craniul meu sonor...
 Și-n el răsună,
 Cu irealul unui clar de lună,
 Pe coarde-ntinse și subțiri,
 Neadormitele-amintiri.
 În patru ziduri stau închis.

În ceruri nu străpung antene.
Mi-am interzis
Și simfonia unui vis.
Și totuși unde herțiene
Mi-aduc atâtea amintiri
Pe coarde-ntinse și subțiri...
Din vastele singurătăți,
Din alte dăți,
Din a uitărilor caverne,
Le-aud din nou,
Ca un ecou,
Al unor glasuri neștiut eterne.

1941

CÎNTECUL PIERDUT

Tot ce-am avut în sufletu-mi mai bun,
Oricît am vrut, n-am cutezat să spun.
De altfel, vorbele acelea nu-s
Altcuiva vreodată de tradus.

Pe urmă, nu știu cum, printr-o minune,
Mai bine fără-un sunet se pot spune.
Dar poate nerostitul meu cuvînt
Era înțîia notă-a unui cînt.

Și după cîntu-acela-mi pare rău.
Poate-aș fi pus în el și glasul tău...
Dar se va împlini mai înainte,
Sînt doar și cîntece fără cuvinte.

Pe străzi, prin Praga, mîine-o fi rămas
Un cîntec neștiut și fără glas,
Un cîntec singuratec, fără rost,
Și nimeni nu va ști al cui a fost.

Praga, 1 mai 1956

LUCEAFĂR DE SEARĂ

Eu port ascuns și nevăzut în mine
Un fost altar cîndva, azi în ruine,
Și port icoane colorate-n lemn,
Pe care-i șters și cel din urmă semn.
Și candelii vii odată, stinse-acum,
Opaite cu miros greu și fum.
Înspre sfîrșitul vieții mele port
Tot ce a fost cîndva și azi e mort.
Învăluite-n cenușii miraje,
Se pierd morminte fără de grilaje:
Părinții mei și fratele meu Jan,
Pe undeva-n pămîntul moldovan...

Dar tu, acum, pe-această noapte grea,
Îmi luminezi, zîmbind, tristețea mea.
Sînt, crud, că totul este prea tîrziu:
Mi-e frică și de stele prin pustiu.
Mă cheamă înapoi viața parcă,
Și nu mai poate nimeni s-o întoarcă.
Ce tragic caut fața ta senină;
Mai bine-mi vād tristețea în lumină.
Ce-amar e gustul fericirii mele!
Vād tot mai sus puzderia de stele,

Și cînd întind o mînă să le-ating,
În fiecare stea prind un paing.
E parcă apa Stixului pe-aproape.
Că sînt răcoarea negrelor lui ape,
Dar de ființa ta pierdut mă prind,
Cu ochi de vietate, suferind.
Cînd sînt privirea ta că mă-mpresoară,
Sînt iar lumina de odinioară,
Luceafăr drag, luceafăr drag de seară.

1951

1951

MOARTEA PĂMÎNTULUI

Ninge mărunț și grăbit ;
Pământu-i uitat în neguri albe,
Urcat în cer,
Sterp și stingher.
Nici un zeu nu l-ar mai găsi.

Tăcerea calcă mut pe zăpadă.
Fără urme,
Ca o stafie rătăcită.
Ninsoarea cade peste ea,
Si-o acoperă,
Și-o omooară,
Și e și mai multă tăcere.

Muntele-i ca o navă înghețată,
Surprinsă de viscol la Polul Nord.
Materloții au murit de ger,
Ninsoarea vrea s-ascundă crima.
Să nu se mai știe nimic,
Și chiar nimeni nu știe nimic.
Pe coarta-nțepenită
A căzut din zbor o pasăre moartă ;
Ultimul om își aruncase inima.

Și ninsoarea a căzut mai departe,
Să o acopere...
Nimeni nu mai știe nici de asta.
Ninge, ninge cu zăpadă și cu sară,
Pentru întâia și ultima oară.
Eu sînt cel din urmă om.
Strig, și nu e nimeni să m-audă.
Urlu, și-au înghețat toate fiarele.
Pun mîna pe trup, și-l simt fierbinte.
Asta-i tot ce-a mai rămas din soare
Și din lava de-altădată.
Trupul meu arde ca o torță.
Ninsoarea se topește pe obraz,
Pe mîni,
În ochi,
Pe viața mea...

Ninge des, nu se mai vede nimic.
Vine-o noapte albă și halucinantă,
Jur împrejur,
Lucrurile nu mai există decît dacă le gîndești.
Așa trebuie să fie-n fundul oceanelor ce-au înghețat.

Restul lumii nu mai este decît în amintirea mea,
Și-n miniatura cu flori japoneze
Din ochii mei.

1938

INTOARCERE

Mă-ntorc prin timp că soarele-napoi,
Pe sub pământ s-ajung la început.
Privesc în urmă, singur, spre trecut,
Cu purități astrale de strigoi.

Alunecă-n caicuri timpul mut,
Pe ape moarte fără de zăvoi.
Îmi strânge gîtul un regret greoi
Și lungi priviri pe frumuseți de lut.

S-au stins, cenușă sură-n depărtare,
Ale copilăriei stranii focuri
Ce s-au aprins cîndva arzînd din soare.

Cum au murit acele roșii jocuri
Cu nostalgii de păsări călătore,
Mă-ntorc prin zgură spre natale locuri.

1930

NATURĂ MOARTĂ

În mine însumi ciclul meu firesc se-nchide,
Azi împlinit ca toamna, cînd frunzele se scutur.
Mă duce înspre larvă, zbor obosit de flutur,
Și-nchid natura moartă a unei crisalide.

S-au stins înalte focuri, ce-au ridicat la cer
Fantastic joc de flăcări și umbre, cu tumult.
Se stinge-ncet magia de viață și mister,
Și totul e ce este, și nu-i nimic mai mult.

Ce mi-a părut gigantic și-am admirat odată
A tot scăzut cu vremea, și astăzi este mic.
Și umbra mea întreagă sub mine-i adunată,
Și dincolo de lucruri azi nu mai e nimic.

Au mai rămas legende și cîte-o epopee,
Misterele stau moarte, ca ceșile pe văi.
Sînt astăzi nemișcate efigii de camee,
Figurile iubite în viața mea dintăi.

E tot prelung preludiul de moarte naturală.
Nici o celulă-n mine acum nu mai visează.
În jur întreaga lume e tristă și reală,
Și-i ora cinci, și-i iarnă, și-afară înserează.

1950

♥ FIUL OMULUI

1933

Sînt fiul omului,
Sînt țărîna pomului,
Sînt robul pămîntului,
Și-mi port blestemul greu,
Cum l-a purtat și tatăl meu,
La marginea mormîntului.

Am fost născut în durere,
Și pîinea o cîștig cu sudoare.
Și trec, fără rost, prin tăcere,
Prin beznă și prin soare.

Nici primăvara, în atelier,
Nu intră nici o flamură de cer,
De cum pășesc în el, de dîmîneață.
Afară este parcă numai ceață,
Și toate-s sub o pînză cenușie,
Și timpul-i seară care întîrzie.

O, soare, unde e lumina ta,
Și acel pic sărac de bucurie,
Care-i afară, în văzduh, în glie,
În gîzele ce joacă pe cîmpie,
S-o văd o dată, să mă pot uita ?

95

În primăvară tot pământu-ncearcă
Să-și mai aducă înc-o dată-aminte
De ce a fost cîndva, mai înainte,
De florile din Paradis.
Și, parcă,
Atunci pămîntul are-un vis,

Un vis frumos, cu flori și cu parfum,
Din amintiri ce dăinuie și-acum.
Visează tot, și animal și pom,
Gîndacul, cît e el de mic,
Învie, cum n-a înviat un om.

Și eu nu mai visez nimic.

De ce nu-mi e și mie scris
Să am reminiscenți de Paradis ?...

★

Urlă fabrica la șase,
Mă ridic în cap de oase,
Calc prin zgura înnoptării,
Eu, cu alte arătării...
Nimeni un cuvînt nu spune,
Siluete de cărbune.
Fiecare stîns robot
Își ia fișa de control,
Intră-n ceas, cu trup cu tot,
Negru și cu capul gol.

Și-i rotiță, manivelă,
Și-i motor, și e bielă,
Și e cheie și șurub,

Și nu-i suflet, nu e trup,
Nu e gînd, nu e mister,
E transmisie de fier,
E mașină-om de lut,
E robotul surd și mut.

★

Seara urlă iar la șapte,
Vine liniște și noapte.
Capul hăuie : un stup,
Brațele cad greu pe trup.
Pașii singuri merg și ei,
Înspre casă, spre ai mei.

Nu mai e iubire-n mine,
Cad pleoape pe lumine.
Totu-i sterp, e fără rost,
Unde-am fost, de ce am fost ?

Sînt doar oase grele, grele,
Și le-adun, că-s doar a mele.
Și le strîng sub cap, sub mine,
Ca să steie pînă mîine,
Iarăși numai pîn' la șase.

Ale mele, grele, oase !...

Asta-i tot, și iar și iar,
Mărțișor de calendar.

• CÎNTECUL CRĂCIUNULUI

E Crăciun, un alt Crăciun,
Pentru cine? La ce bun?

Numai pe trei zile ieri s-au stins cuptoarele,
Parcă dintr-o dată a apus și soarele.

Și s-a-ntins solemnă, peste tot, tăcere,
Și în noi, și-n lături, prin ateliere.

S-au oprit greoaie roțile de fier,
Ce-nvârteau într-una fire de mister.

Pe pereți fac umbre spițele, în cruci,
Și cazanul mare — elefant de tuci —

Cînd s-a stins tabloul luciu de lumini,
S-a culcat să doarmă-n sala cu mașini...

Plînge-ncet uleiu-n picuri pe-un resort...
Fabrica-i oprită, timpul este mort.

E Crăciun, un alt Crăciun,
Pentru cine? La ce bun?

Chiar din astă seară pînă mîini la șapte
N-o să umble, umbre, echipe de noapte.

Pe trei zile numai, pe puțină vreme,
N-au să ne mai bată lungile blesteme,

Care ne apasă, negre, fumurii,
Și pe noi și casa noastră cu copii.

Iar în sala goală, moartă și severă,
Prin ferestre nalte, cu geamlîc de seră,

Unde-am ucis viața, fără ca să știm,
O să treacă luna ca prin țintirim.

Și-o să fim în lume, de Crăciun, și noi,
Dezgropați cu ziua, ca niște strigoi...

Ce-o să facem, oare, noi, cu viața noastră,
Cu privirea asta, stinsă și albastră,

Cînd ne este-a noastră pentru-așa puțin?
O să bem uitare în pahar cu vin,

Ca să nu ne temem că ne-am deșteptat
Dintr-un vis al nostru rău și blestemat.

E Crăciun, un alt Crăciun,
Pentru cine? La ce bun?

O să-mi văd copiii, ce mari au crescut,
Am să-i văd și ziua; nu i-am cunoscut.

Și pe mine însumi o să mă mai știu,
Dezgropat din ore, istovit dar viu.

Pe trei zile nimeni timpul nu măsoară,
Pe trei zile nimeni viața nu-mi omoară.

O să-mi scot din mine gândurile-n ciuturi,
Pe zăpada albă, cu sclipiri de fluturi.

O să-mi port privirea ziua cât e soare
Și-o să umblu-odată noaptea prin ninsoare,

Să o simt pe față — flori de liliac —
Și pe urmă nu știu ce am să mă fac,

Că-s străin de viață, și de tot străin,
Și de multă vreme nu pot să mă-nchin.

E Crăciun, un alt Crăciun,
Pentru cine? La ce bun?

Iarăși o să-nceapă iureșul de roți,
Moara vieții mele, moară de iloți.

Iar cobor în iadul din ateliere,
Isus fără tată, fără învlere.

decembrie, 1932

• IN MINA

Iau felinarul și cobor în mină:
Un animal străvechi în vizuină.
Sirena a țipat de trei ori pentru noi
Ca strigătul cucoșului pentru strigoi.
Să ne grăbim, că soarele răsare.
Cum i-o mai fi lumina caldă oare,
Cum o mai fi viața pe pământ?
Că eu de la-nceputuri o văd ca din mormânt.
Nici nu știu de mai sînt stele pe sus.
Noi căutăm pe cele ce-au apus
Și praful lor de-argint prin galerii
Unde-au căzut în nopțile târzii.
Să ne grăbim spre fund să nu ne prindă
Lumina ceea albă de oglindă.
Să ne grăbim, strigoi ai omenirii,
Să nu ne-ajungă oamenii din urmă,
Să nu ne prindă-nțîrziind pe sus,
Să nu ne vadă negri ca pământul,
Să nu ne simtă ochii ca oțelul,
Să nu ne-audă scrișnetul de cari ai beznei,
Să nu se înspăimînte cînd vor descoperi că sîntem oameni
Și noi, scafandrierii pământului.
Mă tem de oameni și se tem de mine.
Nu-i bine să ne mai uităm unul la altul.

MOARTEA ȘOMERULUI

I

Am ochii mari de lup ieșit la pradă.
Am ochi flămânzi
Ce nu mai pot să vadă,
Dar cer mîncare.
(Ochii mei, odată, blînzi...)

Am ochii mari și totul mi-i departe
Și totu-i ca-ntr-o ceață,
Și eu mă uit direct la moarte
Față-n față...

Tot ce era se-amestecă-n privire
Și, ireal, se clatină în vid.
Sînt toate altfel ; mă uit cu uimire
Și ochii mei mi-i teamă să-i închid.

Ochii-aceștia ce mă duc de mîna
Ca pe-un orb pe-o stradă mare
Și de-o săptămînă
Caută mîncare,
Peste tot, mîncare...

II

Inima mea,
Care iubea copiii mei
Ca pe trei zei
Și o femeie caldă, tînără și blîndă,
A coborît în pîntece la pîndă
Și în stomacul meu de animal,
Cu poticniri de cerșetoare,
Repetă ca un papagal :
Mîncare și mîncare...

III

Gîndurile mele în singurătate
Cu care eram mîndru și ateu
Au pierit de foame, toate,
În capul meu.

Și totu-n mine și în jur e vid,
Și zările tot mai deșerte se deschid,
Și-n mintea mea au început să urle
Clovni mîtitei cu surle,
Și să joace
Clovni, care vin tot mai încoace,
Să-mi aducă mie, ca la regi,
Două pîni de-un kilogram, întregi,
Pe-o tabla de asfințit,
Și un crai nou drept cuțit...

IV

Stau hrăniți în pușcării
 Numai dincolo de-un zid,
 Ca să facă jucării
 De Crăciun pentru copii
 Oameni care au ucis,
 Și au ce mânca...
 Dacă aş putea
 Și eu să ucid,
 Și să intru-n paradis!...

V

Este pământ pentru boi ca să are,
 Este câmp pentru ei ca să pască.
 Vreau să ar, să-mi dea de mâncare,
 Să mănînc iască.
 Pentru cai și pentru boi
 Este iarbă și trifoi,
 Și prin iarbă uneori
 Pîlcuri galbene de flori.

VI

Cei ce țin pisici și câni
 Să mă ia pe mine,
 Ca să am și eu stăpîni
 Și să latru la oricine.
 Am să merg în patru labe
 Dus în laț de niște babe,

Am să stau pe canapea
 Cu ochi calzi de catifea ;
 Am să torc din nas, urzeală
 Pentru-a voastră plictiseală.
 Nici o pernă n-am să rup.
 Dar îmi vînd ființa mea
 Cui o vrea ca să mă ia
 Drept un cîne-lup ;
 Sau pisică, și-am să miaun ;
 Noaptea am să merg pe streșini
 Și-am să torc ziua pe-un scaun...
 Faci de toate cînd te simți că leșini.

VII

Mă uit spre zări : ce mare e pămîntul !
 Și nu-i nimic al meu cît e de mare,
 Cu șesuri adormite-n înserare,
 Cu dealuri îmbulzite ca cirezi
 Ce merg prin asfințituri, la culcare ;
 Cu vii, cu lunci și cu livezi,
 Cu munți în care fiarele trăiesc
 Și păsările beau
 Dintr-un izvor dumnezeiesc...

Și nu-i nimic al meu.

*

Sînt lanuri mari de roade și belșug ;
 Cresc din pămînt, din ploaie și din soare
 Printr-o minune fără dezlegare,
 Bob cu bob,

Și pentru mine nu mai este plug
Și nici o parte din minunea mare
Și nu mai pot să fiu nici rob,
Să am un jug...

VIII

Iată că scoboară Dumnezeu
Să mă ducă-n mină înapoi
Rămân toate peste capul meu,
Cu-ale voastre case, și cu voi.
Ceru-i pentru mine prea înalt;
Eu trec în întunericul celalt,
Și-n el, privirile mele
Merg ca izvoarele, sclipind
Prin noaptea fără stele
Prin care-oi fi murind.

Jur împrejur e tot pământ
Și uzi păreți de stîncă
Și-n gura mea e tot pământ
Și gura mea-l mănîncă.

(Adevărul Literar, 1 mai 1932)

FABRICA

Printre case scunde, la periferie,
Fabrica e parcă o mitropolie
Pentru credincioșii unei noi religii
Fără de icoane, fără de efigii,
Fără de minuni, fără mister,
Fără viață viitoare-n cer...

Slujba-ncepe-n zori de dimineață,
Cînd lumina-i numai ca o ceață
La-nceput de lume fără bucurie,
Cînd se pierd pe poarta cenușie
Umbre negre și încovoiate,
Fără nume, fără de dreptate.

★

Intră oameni între roți,
Numai umbre negre, toți,
Aplecați peste altare:
Strunguri repezi și cuptoare.
Și pe chipul supt și smead
Ard reflexe roși de iad.

Repezi sfîrșie roțițe,
Fug mosoarele pe ițe,
Trei roți mari fac semne, calme,
Bat curelele din palme,
Ac roș tremură-n gradații,
Totu-i iureș și vibrații.

Nu s-aude un cuvînt
Nici în cer, nici pe pămînt...
Și-n vacarm de fierărie
Sună brusc o sonerie.
Clopotei sonori de sâni.
Bate-o umbră lungi mătăanii
Lîngă o mașină mare
Ridicată în picioare.

În urechi — ca blestемate,
Intră zgomote de roate
Cu scrișnire de cuțit,
Fără de sfîrșit,
Fără de sfîrșit.
O! de-ar sta o clipă, toate.

Și-ntre roțile nebune
Care nu mai vor să steie,
Mîzgălită de cărbune
Leșinată-i o femeie,

Cînd pe scara principală
Cu coloane în stil maur,
În mătășă naturală
Urcă grav vițel de aur.

(Torța, 14 ianuarie 1935)

APOSTROFA SĂRACULUI —

Nu te uita la mine ca la o piesă rară,
Că haina mea din cîrpe e totuși unitară,
Așa cum îmi atîrnă, pe coaste, pe vertebre,
Dungată-n lung și-n lături, ca pielea unei zebre.
Știu, are o pulpană, în roș, din catifea,
Și-n cealaltă parte, un capăt de perdea.
Acestea-s două petici de fond, de căpătîi,
Tăiate-odată dintr-un vagon de clasa-ntîi,
Și-apoi, bucăți modeste de stor, și chiar de sac,
Cusute laolaltă de-o mîină de burlac.
Mai știu — dintr-o oglindă — că dacă te apropii,
Ea seamănă, de-aproape, cu harta Europii,
Și dacă m-aș întoarce, ai constata pe spate
Un continent în care sînt sute de regate,
Republici mici, sărace, imperii fără tronuri,
Și toate colorate în diferite tonuri.
Cînd o dezbrac, și cinic, de mine mai fac haz,
Parcă arunc din umeri un ilustrat atlas,
Montat ca o reclamă sinistră și bizară
Pentru o vastă școală de clasa-ntîi primară.

Și totuși, sub aspectul de tip de panoramă,
 Eu port cu demnitate spăimântătoarea dramă,
 Aceea anonimă, fără subiect și nume,
 A oelui pentru care nu este loc în lume.
 Căci sub costumu-acesta, dezafectat, de dric,
 Îmi duc mascat destinul de om înspre nimic.
 Eu sînt acel ce n-are nimica pe pămînt,
 Pe care-l udă ploaia, pe care-l bate vînt.
 Eu nu știu ce e timpul, n-am mîine și nici ieri,
 Și sînt mereu la capăt, căci merg în nicăieri.
 Sînt toate ale mele, căci nu-i nimic al meu,
 N-am vreun stăpîn asupra-mi, cum n-am nici Dumnezeu,
 Că sufletu-mi iubește sau nu pe cine vrea.
 Pe orice drum calc singur, e-mpărăția mea,
 Pe care-am cuocerit-o fără ostași și luptă.
 Că-i haina libertății, jingherca asta ruptă ;
 Ea nu mi-i grea pe umeri, de remușcări și crime,
 Căci n-am ucis nici fiare, n-am împilat pe nime.
 Nu schimb ruptura asta cu blana ta de lutră,
 Cum nu-mi dau fața asta pe gingașa ta mutră.
 Așadar, altădată, cînd mă-ntîlnești pe drum,
 Nu-ți mai întoarce capul din cale, ca acum.

1943

ISTORIE UNIVERSALĂ

Am citit istoria lumii de la începuturi,
 Cu sulii, și cu săbii, și cu scuturi.
 Am citit istoria urilor universale
 În care omul trebuia să umble-n zale.
 Am aicea șirul cela nesfîrșit de împărați.
 Suflă-n file viața lor ca niște zvonuri :
 Toți au ucis, mișel, părinți sau frați,
 Ca să se urce, grandioși, pe tronuri.
 Ca umbrele de nori care plutesc pe lacuri,
 Le rătăcesc fantome prin pagini și prin veacuri.
 Am citit istoria asasinatelor în purpură
 Și-a plăgilor ce pe dedesubt supură.
 Am citit istoria scrisă fălos cu sînge
 De cel învins, ca și de cel ce-nvinge.
 Istoria atîtor uitate cimitire,
 Cu-oseminte-mprăstiate în neștire.
 Nu e palat istoric cu stemi imperiale,
 În care n-a stat unul ascuns între perdele,
 În care nu sînt pete de sînge pe podele,
 Și noaptea nu trec umbre prin camerele goale.
 Da, am citit această prea rușinoasă carte,
 O enciclopedie de-ambițiuni deșarte.
 În gloriola fiecărui personaj istoric
 Am simțit și umbra craniului lui Yorick.

Cunosc și geografia victoriilor celebre,
Pe hartă însemnate cu tibii și vertebre.
În locurile-acelea a fost un abator
În care, pentru aur și glorie, un nebun
Trecu prin foc și săbii de-a valma un popor,
Sau l-a jertfit, mai falnic, pe un afet de tun.
De la Homer încoace e-o lungă Iliadă,
În marmoră săpată de-un ascuțit de spadă,
Și-apoi, transpusă-n cîntec, inscripții și în tomuri,
Cu figurini de ctitori pe un vitrai de domuri.
Cald oploșiți pe lîngă bucatării de curte,
Scribi ai acelor vremuri, de dragul unei turte,
Au adulat cruzimea, la regi contemporani,
Prin artă să străbată prin miile de ani.
Vili cronicari ai vremii, din marea lor recoltă,
N-a însemnat nici unul o filă de revoltă.
Alături de Cezar, la lojă, în arenă,
Ei au brodat cu lauri înșîngerata trenă,
Și nu muriră liberi precum mureau colonii,
Ci au pierit pe scară, alături cu bufonii.
Istoria-omenirii nu este cum s-a scris,
Ci ditirambi pe moaște de negru paraclis.
Istoria-omenirii e cronica cea mută,
De nimeni încă scrisă, de nimeni începută,
A suferinței grele și-a jertfei fără nume,
A gloatei anonime ce a căzut în lume.
Mulțimile acelea de cronicari uitate,
Care-au visat și-atuncea mai multă libertate.

Istoria aceasta nescrisă, printre linii,
Cu tot ce cuceriră romanii și elinii,
Cu crîncene războaie, creștine și păgîne,
E-n fond caietul zilnic al luptei pentru pâine,
Oricare-a fost motivul, eroii ei și scena,
Chiar și atunci cînd lupta s-a dat pentru Elena.
Și-o simt trăind în marea mișcare de acum,
În care merge-n rînduri și pe același drum
Pe unde altădată plebeii sîngerară,
Spre zorii libertății, mulțimea proletară.

1945

Pe-un ciot de scaun cu trei piciorușă,
Ce ține ziua loc de pirostrii,
Stă, mut, țăranul, răzimat de ușă,
Privind în gol, cu ochii lui pustii.

E noapte? E târziu? El n-are ceas.
E timpul pentru el într-o-ntinsoare
Și-i lung ca drumul fără de popas,
Cu soarele și vîntul în spinare.

Ca dracu scurmă vîntul brusc în vatră,
Prin horn și șperlă șerpuindu-și coada,
În fața omului stînd ca de piatră,
Cu pletele pe umeri ca zăpada.

Tot s-a sfîrșit în pod și pe cuptor,
Și el vîndut pe nu știu cîte veri.
Stă viața înainte ca un nor;
N-au rost nici muncă oarbă, nici poveri.

E totul, orice-ai face, în zadar,
O știe el de șaptezeci de ani.
Nu are rost să mai înceapă iar,
Prin miriști, arături și bolovani.

Îi stau și noapte și pămînt în spate,
Și scăunelu-i trece prin ciolane.
Și-n alte zeci și zeci de sate
Gîndesc ca dînsul șapte milioane.

Își joacă foamea puii de năluci.
Pe cîmpul larg pe care l-au călcat
Picioarele lui negre ca de tuci,
Încoace și încolo la arat,

Își sîngerează tăpile crăpate
Prin rugii lungi și înclîciți de mure,
Cu jugul nevăzut și greu în spate
Pe lîngă boii cu grumaze sure.

Își joacă foamea stafii prin cenușă,
Și mîinile ca niște rădăcine
Stau gemene ca puse-ntr-o cătușă
Și cu veninul îngroșat în vine.

Și doar au semănat și-au strîns mereu,
Dar de puține ori au mers la gură.
Au făurit ca nici un dumnezeu
Pîni și averi — dar cine i le fură?

E-acum secătuit și fără vlagă —
O scorbura de salcie bătrînă.
Tăcerea nopții pentru el se roagă,
Cu el prietenă, ca de țărînă.

Își joacă foamea flacăra prin stuhul
Acoperișului învolburat de fum.
Și parcă s-a aprins întreg văzduhul,
Și fug prin aer funigei de scrum.

Și-aleargă el cu păru-n vînt, vîlvoi,
Răzbunător și aprig ca un zmeu,
Cu tălpile desprinse din noroi
Și cu puteri cumplite ca de zeu.

Afară s-a iscat cumplit furtună
Și foamea-și joacă furcile pe cer.
Din ceruri cade un pătrar de lună, —
Un iatagan înfierbîntat de fier.

Se-nalță pînă-n stele vîlvătaie,
Și mintea-i arde-aprinsă, nu știu cum.
Ca un vîrtej incandescent de paie,
Ce-ar alerga nestăvilit pe drum.

Furtuna trage cu-amîndouă mîni
De funii în clopotnița pustie.
Și sună clopotele din bătrîni,
Și cin' le sună, nimenea nu știe.

Țăranu-a smuls din streășină de șură,
De parcă-ar merge la cosit, o coasă.
Și pentru puțintică udătură,
Pornește cu furtuna lui de-acasă.

Și foamea iar a început să-și joace
Fantomele ei alergînd prin noapte,
Sub flăcările ce se suie din conace.
Era-n o mie nouă sute șapte !

1957

1907

descintece

I

Furcă, furcă,
Haide,-aburcă,
Cornul sus,
Cornul adus,
Cu venin de șarpe uns
Și albuș de ou de cioară
Ce-a ouat înțîia oară.
Ce-ai străpuns
Pînă-n apus,
Să se tîrîie,
Să moară.

Furcă, furcă,
Haide,-aburcă,
Că avem în lung și-n lat
Bălegar de-mprăștiat,
Mucegai izit de-un veac,
Peste piept de om sărac,
La conacul cu trei plochi,
Să nu fie de deochi.

Scoală, furcă,
Scoală, tu,
Ptiu, ptiu, ptiu,
Necuratul, necurat,
Că prea de tot am răbdat.

Furcă, tu să nu mă lași
Slugă la boierinași,
Și ca bunii mei, aici,
Să mă prăbușesc sub bici,
Ca un bou care se culcă.

Furcă, furcă,
Haide, te spurcă.
Vino încoace,
Hai la conace,
Caută-n sîn
Sînge păgîn.
Furcă, furcă,
Haide, te spurcă.

II

Coasă, coasă,
Ageră și tare-n gură,
Atîrnată-n cui în șură.
Coasă rea și nemiloasă,
S-a gătat de-acum cu finu.
Hai să doborîm stăpînu.
N-om tăia-n ogor de grîu,
Ci-om junghia ciocoi la brîu.

Vin' la tata să te-ascută
Cu o cute în trei muchi
Înmuiată și trecută
În lăptucă de cucută
Și pojari de hasmațuchi.

Vin' la tata să te bată,
Să-ți fie gura zimțată,
Ca gura de fierăstrău,
Ca să usture mai rău.

Coasă, nemiloasă sculă,
Ce te ține Moartea-n mîni,
Haide la cosit stăpîni,
Nu mai sta colea-n pătul,
Că nici Moartea nu-i sătulă,
Și nici eu nu sînt sătul.
Hai la coasă, hai la coasă,

Dacă tu te simți tăioasă,
Nu-n fineață și la iarbă,
Ci la grași ciocoi cu barbă.
Mîna-mi știe să te poarte,
Parc-ar fi mîină de Moarte.

Fă, pe-aicea, pe la sate,
Fă puțină dreptate.
Și pe urmă-om merge iară,
Prin poieni în miez de vară,
Să cosim iar la poiene
Flori gălbii de sînzienne
Și-albe flori de margarete
Pentru prins în păr la fete.

Și ne-om odihni apoi
Sub căpițele de fîn,
Liniștiți, fără ciocoi,
Și sătui, fără stăpîn.

III

Cremene, cremene,
Cu inima-mi gemene,
Cine te-a-nrăit,
De ce porți mocnit,
Strîns în piatră tare,
Sîmbure de soare,
Cu inima-mi gemene,
Cremene, cremene ?

Porți peste tot locul,
Viu, în tine, focul,
Ca o răzmeriță,
Așchie de criță.
Cine dă în tine,
Piatră rea de stei,
Sar în ochi lumine,
Pulberi de scînteii.
Cînd orice copită,
Care-i potcovită,
Te lovește-n tină,
Tu-o scuipi cu lumină.
Piatră de drac,
Orice dobitoc
Calcă-n picioare
Ca pe cel sărac

Dramul tău de soare,
Cu mine, gemene,
Cremene, cremene.

Dar e timp de răzbunare,
Sîmbure mărunț de soare,
Nu răbdarăm în zadar,
Hai, că ți-am durat amnar
Din potcoavă ruginită,
În sînge de șoim călită,
Și ținută-n heleșteu.
Hai, c-am să te scapăr eu.

Piatră de drac,
Să aprindem un conac.
Ca de-un trăsnet, tot să ardă,
Tot păcatul să se piardă,
Coperișul ca un zgîrci,
Peste cuibul de năpîrci,
Să le ard, să le afum.
Nici cenușă, și nici scrum,
Din ce-a fost nu mai rămîie,
Doar duhoare de tizic,
Și șoric
Mîncat de rîie.

1957

VECHI CİNTEC DE ȚARAN

Eu am trecut pe-aici,
Și pașii-aceștia mici
Au mers și au călcat
O viață-ntreagă,
Pe umăr cu-o desagă,
Pe câmp, la semănat.

Eu am trecut pe-aici.
Căsuța din chirpici
Și din nuiiele,
Ascunde în perete,
Mai poartă ca pecete
O urmă-a mînii mele.

Eu am trăit pe-aici,
În satul de calici
Și am bătut pe glob
Cu talpa asta goală,
Și fără de obială,
Un drum știut de rob.

Eu am trecut pe-aici,
Pe vechile poteci
De mii și mii de ani,

Pe care au trecut
De-a lungului Trecut
Străbunii mei țărani.

Eu am trecut pe-aici,
Bătut cîndva de bici,
Și fără de cuvinte,
Dar astă mîna mea
Făcu ceva și ea
De-a mers lumea-nainte.

1957

PEISAJ RURAL

Senină-i noaptea, luna plină.
Din ceruri ninge cu lumină.

Mulțimi de greieri, în răstîmp,
Își tot întorc ceasul pe cîmp.

Înaltul grîu, răzbit de soare,
Își doarme somnul în picioare,

Și spicul greu și mustăcios
Tot moțăie cu capu-n jos.

Combina gri de lîngă lan,
E parcă un aeroplan

Cu aripile-împreunate,
Ca la un vulture, pe spate.

1955

NEBUNUL

Ca o fantomă dăinuiește încă
Și azi castelul vechi pe colț de stîncă.
De vînt și ploaie, cenușii acum,
Pereții par de nouri și de fum.
Conturul sur de piatră seculară
E șters și trist, ca un sfîrșit de seară.
Nu-i ars și-i totuși parcă de cenușă.
I-atîrnă-n poartă-un lanț, ca o cătușă
Și stîncă însăși, astăzi, de uzură
E măcinată, parcă-ar fi de zgură.
Iar curtea dintre ziduri, de sub cer,
Deschide-o gură goală de crater.
Tot ce-a părut etern și fără moarte
Se pierde parcă-n timp, tot mai departe
Și înălțat pe margini de abis.
Castelul tot e, parcă, numai vis.
Și-n ceasul cristalin de dimineață,
El e doar ca un abur, ca o ceață.
Și cariate parapete-n soare
Abrupt își lasă zdrențele murdare.
Iar noaptea, sub puzderia de stele,
Sinistre rîd, cu dinți mîncăți, crenele.
Pe coamă sus, — încinerată stea, —
Încremenită stă o cucuvea.

Și fiarele la poarta ghintuită,
 De secoli roase, parcă-ar fi de sită.
 Și gratiile-odată grosolane,
 Par azi păianjeniș de filigrane,
 De timp sculptate, cu-a lui mînă moartă,
 Ca de-un strigoi îndrăgostit de artă.
 Rugina roșă, scrum mărunț de flori,
 A ros zăvoarele la închisori.
 Prin crăpături străbate la iveală
 Subțire izvorăș, ca o beteală,
 Iar unde pietrele au fost mai rare,
 Au năpădit mulțime de vlăstare,
 Cu o putere fără de pereche,
 Pe osemintele de vreme veche.
 În tot castelul grav și uriaș,
 Mai viețuiește ultimul urmaș,
 Neurastenic, singur și tăcut,
 Ca o pictură ștearsă din trecut.
 Tiptil pășește molcom prin odăi,
 Să nu-și audă singur pașii săi,
 De teamă că se ține după el
 Chiar propria-i fantomă prin castel.
 Dar n-a găsit pesemne, nicăieri,
 Decît aceeași scamă de tăceri.
 Și s-a întors iar în salon să stea
 Și să-și aștepte moartea pe sofa.
 Penumbra stinsă umple împrejur
 Cu vată neagră orișice contur,
 Și se ascunde, deasă, în unghere,
 Pe unde sînt paianjeni și tăcere.
 Doar la perete-n partea ceealaltă
 Lucește geamul de pendulă-naltă,
 Dreptunghiular și mort între chenare,
 Ca de sicriu ce-ar sta drept, în picioare.

Și în tăcerea stranie, de vată,
 I se-auzi tic-tacul dintr-o dată :
 Bătăia unei inimi de stafie,
 Sau, poate, pași grăbiți spre veșnicie ?
 Căci în castelul sumbru și pustiu
 Doar timpul singur rămăsese viu,
 El, singur, un nemuritor despot,
 Să-ngroape totul, să dărîne tot.
 Și castelanu-l auzi-ntr-o doară
 Acuma, parcă, pentru-ntîia oară.
 Ca împietrit rămase pe sofa,
 Cu ochii galbeni, ficși de cucuvea.
 Si-nnebunit de timp, acest strigoi
 Vroi să-ntoarcă timpul înapoi ;
 Ce-a fost, — să mai aducă iarăși, tot.
 Cu gesturi nebunești de Don Quichotte
 El, pe cadranul alb ca de omăt,
 Mînă iar minutarele-ndărăt,
 Cu un ridicol și măreț avînt,
 Ca niște aripi mari de mori de vînt.
 Tic-tacul se opri, fără cuvinte,
 Dar timpu-a mers și-așa tot înainte.

VIZIUNE DE IARNĂ

A nins ast-noapte, și acum, în zori,
Oîmpia-ntinsă e ca o lagună.
Pămîntu-ntreg parcă-a trecut prin lună,
Sau s-a-nălțat deasupra, peste nori.

Zăpada ca un giulgi s-a așternut
Pe vechile gorgane de război.
În jur sînt toate proaspete și noi
Pe negrele priveliști din trecut.

Pămîntul s-a lăsat ca într-o groapă,
Cu tot noianul vechilor păcate
Ce ne-au rămas în minte, neuitate.
O viață nouă poate să înceapă.

E în puterea noastră de-a începe
Pe albu-acesta o mai pură viață.
Hai să pornim din zori, de dimineață,
Pe ale cîmpului nemaiumblate stepe.

Cărările bătătorite-n cale
Sînt șterse astăzi pentru totdeauna,
Să nu ne mai încurce-n mers nici una.
Lumina aurorii boreale

Se-ntinde albă și imacultă
Spre depărtarea fină ca un fum.
Putem să ne tăiem azi noul drum
Nestingheriți de ce-a fost altădată.

Pe drumu-acesta n-om fi singuri noi,
Mulțimile-au pornit, încrezătoare,
Mergînd alături înspre noua zare,
Pe căi lactee fără de noroi.

De sînge era cîmpul plin de pete.
Noi să înscriem noua Iliadă
Prin stelele mărunte de zăpadă,
Ca prin ușoare pulberi de comete.

Credința nouă ce-o-ncălziți în piept
Pornește-astfel acum dezlegată
De ereziile de altădată,
Pe-un drum ce singură și-l taie, drept.

Prin puritate albă și lumină,
Printr-un decor de basm și de poveste,
Prin aer tare și curat de crește,
Spre-o zare ca cristalul de senină.

Hai să-nălțăm acum de la-nceput,
Pe albu-acesta neted și virgin,
Cămine noi și ramuri de măsline,
Ca în acest neprihănit ținut

Să uite oamenii de-acum a plînge.
De ce a fost, doar să-și aducă-aminte.
Și pe zăpezi, de astăzi înainte,
Să nu mai fie pete noi de sînge.

INTILNIRE

Strada de mahala e pustie pînă-n fund.
Doar niște copii se mai joacă, se-ascund
După cîte-un pom.
Se vede cineva venind, dar nu se știe
De-i o părere numai, sau un om.
Din fața lui, amurgul de departe
Îi toarnă chipu-n bronz de frunze moarte,
Și înserarea, ca un vâl pe pleoape.
Și omu-acela tot înaintează
Prin verdele grădinilor, de oază,
Și-acuma e aproape.
Îl văd în haina simplă, cenușie,
Mergînd, cu pasul obosit puțin,
Pe strada-ngustă, de periferie,
Spre casa cu grădină, spre cămin.
Oricine-l recunoaște-aici, ușor,
Și știe cum îl cheamă.
Dar, chiar și eu, străin, îmi pot da seamă
Că omu-acela e un muncitor...
Și mă gîndesc :
El, poate,
Mi-o fi țesut și haina mea din spate.
Sau a făcut, cu trudă și sudoare,

Sandalele acestea din picioare.
Sau,
Nu știu bine,
Chiar și cămașa asta de pe mine.
El, poate,
Sau altul, ca și el, la fel.
Mi-a dat chiar astăzi blidul cu bucate,
Că, doar, nici pîine, nici mîncare
Nu singure se împlinesc la soare.
Și casa mea de peste drum,
Spre care mă îndrept acum,
E, poate,
Cine știe ?
Făcută de-a lui mînă și mistrie,
De mîna lui asprită ca de lut,
Și poate mîna l-a durut.
Și foaia asta albă de hîrtie,
Creionul de grafit, cu care-am scris,
Înelungatul vieții mele vis,
Tot el le-a făurit...
Și ce i-am dat în schimb ?!

În jurul chipului său blînd
Încet amurgul coborîse :
Pe frunte i-a-mpletit un nimb
Curat și diafan
Ca unui zeu bun și uman.

1957

ZIDARULUI

Azi m-am mutat în casa asta nouă.
Acel care-a făcut-o unde-i oare,
Cu mâinile lui mari și muncitoare ?
El a-nălțat aici această casă !
Aș vrea să-l chem în casa lui la masă,
Să-mpart cu dînsul pîinea pe din două.

Și-a dăruit aicea luni de viață
Pe punți aeriene de zidar ;
A pus ciment și-a plămădit mortar ;
Căldările ca plumbu-au fost de grele.
Dar le-a urcat, ca pe Ceahlău, pe schele,
Din zori în fiecare dimineată.

Totu-i făcut aici de mîna lui,
Ca pentru-o fată, ca să-i fie zestre ;
Și cadrul înstelat de la ferestre,
Și fiecare cărămidă-a fost culcată,
Ca un copil, cu grija lui de tată.
El a bătut și cel din urmă cui.

Aud scrișnind mistria-i pe nisip
Și la un foc, în fiecare seară,
L-aud cîntînd un cîntec într-o doară
Și îngropîndu-l în perete, tare,
Cu gînd 'să-mi fie casa primitoare.
Și eu acum nu-l știu măcar la chip !

Pe unde-o fi muncind acum, în seara
Cînd se-mbulzesc atîția nori pe cer ?
În universul cărui șantier
Visează-acum palate și statui
Dintr-un granit cioplit de mîna lui,
Ori marmoră naivă de Carrara ?

Aș vrea să-l chem, să stau cu el la sfat.
Va nimeri, că știe foarte bine
Și fiecare treaptă pîn' la mine.
Aș vrea să știu pe unde a mai fost,
Și unde-și are-acuma adăpost,
Că-n casa mea mai este loc de-un pat.

PACEA

A încetat deodată focul !
Și soarta care da în bobi,
Vieți de eroi și vieți de robi,
Și-a strâns ghiocul.

Gata !
Moartea nu mai scoate morții cu lopata,
Cu fețele livide de camee
Din șanțuri, din ruini și din tranșee.

Liniștea se-ntinde pînă-n capătul pămîntului,
Ca o lespede imensă peste milioanele de morminte.
Țeava tunului e încă fierbinte,
Dar o răcorește în voie boarea vîntului.
Pămîntul stă în genunchi ca-ntr-un veac de reculegere,
Ca un prieten plin de înțelegere,
La căpătîiul ultimilor morți
Pe care moartea i-a tras ieri la sorti.
Ca un picior isteț de căprioară,
Rănită și în agonie,
Zvîcnește-o țeavă de mitralieră,
Cu gura-ntinsă înspre veșnicie.
O dată și a doua oară...
Sau poate totul este o himeră.

Și milioanele de morți acumă parcă
Pot să adoarmă, în sfîrșit, prin bozii
Că pînă-acum pămîntul ca o barcă
Se clătina de bombe și explozii.

N-avură somn că îi trezea din moarte,
Și amintirile ce nu erau departe,
Și suferinți și viziuni,
Și ochii... ochii cei ca de nebuni.

Nu ! Nu se mai aude nici un foc
S-a terminat visul urît
Și nimeni nu mai poartă-acum la gît
Stafia morții ca pe un breloc.

Întîi e-o clipă grea de consternare
Să fie moartă fiara, oare ?
Dar dacă iar se scoală,
Și cu năravul ei sălbatic dă năvală,
Și moartea-ncepe strania-i morișcă ?...
În clipa-n care omenirea-ntreagă
Simți că fiara nu mai mișcă,
Și nici o armă n-are să mai tragă,
Din margine de veșnicie,
Nălță spre cer imensa bucurie,
Și clocotul nestăvilat de viață,
Spre marea, noua lumii dimineată...

1955

MAME!

Mame,
Fiecare om de pe pământ e copilul vostru :
Voi l-ați născut,
Voi l-ați legănat,
Voi i-ați dat
Primul sărut.
Voi întrupăți nedelegatele mistere
Ale conștiinței omului de sine,
Voi dezlegați în spasmi de durere
Marea taină, — nepătrunsa ceață
De a crea o viață
Din dragoste și din suspine.
În voi s-a petrecut minunea mare
Pe care încă nimeni n-o cunoaște,
Acea a vieții ce din viață naște :
Minunea creatoare !
Prima mamă, aici, pe pământ,
A născocit
Întâiul cuvânt
De alintare,
Ca un gîngurit ;
Și-ntâiul cînt,
Acel de leagăn pentru pruncul adormit.

Voi n-ați făcut
Oameni din lut,
Ca niște mumii,
Ca în povestea cu facerea lumii,
Nici nu le-ați dat viață
Sufărindu-le în față,
În pleoapele de glod a lor,
Cu gesturi preistorice de scamator.
Din trupul vostru pruncul nou l-ați rupt,
Ca pe vlăstari, cu rădăcini de sînge,
Și viața de la pieptul vostru-a supt
Cînd a-nceput a plînge.
Și l-ați sfințit
Din clipa cînd a fost ca să se nască,
Cu o durere supraomenească.
El nu e,
Ca în copilărescul mit,
Un fel de mistică statuie.
Ci un altui.
Copilul vostru este însuși voi.
Și-ați fost cu fiecare dintre ei,
Pe cîmpuri de război, prin munți, pe stei...

Mame,
Văd peste fața-ntregului pământ.
Și-acuma ca și altădată.
Mergînd,
Și blestemînd,
Procesiunea voastră-ndoliată.
Voi nu sînteți mici fabrici de-accesorii
Pentru uzinele de armamente,
Nici furnizorii
De carne proaspătă pentru bombardamente.

Voi l-ați născut, odată, pe Shakespeare.
Pe Beethoven și pe Tolstoi...
Voi n-aveți a plăti vreun bir
Pentru îmbogățirii de război.
Voi nu sînteți ateliere
De brațe ucigașe.
Nu pentru asta nașteți în durere,
Și nici nu vreți ca pruncii să îngrașe
Pămînturile răscolite, de ogor,
Udate de milenii, tot de sudoarea lor.
Nici să astupe șanțuri de șosele
Cu trupurile lor grele.

Mame,
Prin giulgiurile voastre-ndoliate,
Lumina soarelui de-abia răzbate.
Le văd deasupra lumii fluturînd,
Ca niște nouri negri, pe pămînt.
Sînt parcă steaguri negre-amintitoare,
Că sufletu-i o rană ce vă doare
Și că aveți o sfîntă datorie,
Nezdruncinată,
Ca tot ce-a fost să nu mai fie,
Niciodată !

1955

GENEZA

În cald în mîini un bob de grîul curat
De-un galben-roș de aur vegetal,
Un pui de scoică scoasă dintr-un val
Din marea cea de spice, lîngă sat.

Se tot învîrte-n palmă, rotogol, —
Un gîndăcel care-a căzut pe spate —
Și-ar vrea să se mai scoale și nu poate
Și mișcă iar, neputincios și gol.

Eu știu prea bine că într-însul sînt
Puteri de viață nouă fără seamă,
Ce-l tot neliniștesc mereu și-l cheamă
Să-și împlinească soarta în pămînt.

Ca bobu-acesta eu să fiu aș vrea,
Și-așa, din semănatul meu cuvînt,
Cînd am să fiu ca dînsul în pămînt,
Să dea rod înșutit din jertfa mea.

1955

LA UN CĂMIN

Lângă-un cămin de zi pentru copii,
Treceam încet, uitându-mă la ei,
Când izbucniră glasuri argintii,
Sunând voios ca niște clopoței.

Întârziai în strada goală, mult.
Silabiseau arar ca dintr-o carte.
Și-am poposit în poartă să-i ascult,
Și cântul lor venea ca de departe.

Părea un cântec picurat din stele,
Un cântec tânăr, însă foarte vechi,
Din vremile copilăriei mele :
Ca amintirile-mi suna-n urechi.

Suna atât de clar și cristalin,
De parcă-ar fi șoptit un pîrîiaș.
Cine-adusese cântecu-n oraș,
Din satul meu, aicea, la cămin ?

Era într-însul poate-un dor de casă,
Ca dorul stins al sufletului meu.
Și melodia lui era frumoasă,
Și-am început să-l cînt în gând și eu.

Priveam la stolul de copii cu jînd.
Le-nțelegeam stîlcitele cuvinte,
Că doar era un vechi-străvechi colind,
Ce l-am cîntat și eu cîndva-nainte.

CĂTRE VAPȚAROV

Vreau să-ți scriu,
Neculai Vapțarov,
Ca unui prieten pe care l-am întâlnit astă-noapte,
Ca unui om viu.
Pînă-n ziuă ți-am citit poemele,
Pînă-n ziuă am stat împreună.
Coborîse pe Vitoșa cornul de lună,
Moartă demult,
Și eu stăteam tăcut să-ți ascult,
De acoló, din nemurire,
Șoaptele versurilor ca o mărturisire !
Cuvinte de ură
Și de iubire.
Strigăte puternice de luptă :
Și ți-am văzut fața senină și suptă.
Chipul tău frumos
Și ochii, —
Și ochii
Care mă priveau de nu știu unde, curios.
Șoaptele erau ca o lumină
Pe care o vedeam de departe ;
Tu-mi vorbeai,
Dar buzele mele mișcau repetîndu-ți gîndul în surdină.

Așa cum îl prindeau de pe carte,
De parcă buzele mele
Le-ar fi repetat din nou.
Ca un ecou,
Trimis de undeva, din stele.
O ! Cum voiai să-mi spui viața,
Tot ce-ai trăit odinioară,
De parcă o trăiai a doua oară
Și te temeai să nu ne prindă dimineața.
Și te temeai că n-o să fie vreme
Să-mi spui tot ce-ai fi vrut,
Mai înainte ca vreo umbră
Să te cheme
Și să fi tăcut.
Te auzeam, nu știu cum,
De departe,
Din niște zări de fun,
Dar mi-amintesc și-acuma iar
Că glasul tău era sonor și clar.
Și răsuna pe-ntreg pămînt,
Și că în fiecare cuvînt
Era scris cît într-o carte.
O ! Cum voiam să-ți întind mîna.
Să ți-o pun pe umăr,
Pe spate,
Să te-mbrățișez ca pe un frate.
Am simțit de la tine, care nu mai erai
Decît ca o umbră prin ceață.
Dragostea de viață,
Și am simțit cum mă înconjoară,
Din țara ta, parfum de mai,
Miresmele de primăvară.

Tu,
De dincolo de moarte,
M-ai învățat pe mine, cel viu,
Să știu
A iubi viața ca pe-un dar fără pereche.
Și acum îmi sună vorbele-n ureche.
Ne-am întâlnit doi oameni în noapte,
Și peste ani,
Peste eternități și peste spații,
Ne vorbeam încetișor, în șoapte.
Ca frații.
Parcă-aș fi fost rătăcit
Prin niște bezne fără de contur,
Ce mă împresurau roată-mprejur.
Și-atunci te-am întâlnit.
De când mi-ai vorbit sînt și eu mai tare,
Și mi-e mai aproape orice ființă.
Ce putere mare
Stă încă-n trecuta ta suferință !

1955

CARNET

CUVINTELOR

Să nu mă înșelați. Nu vreau să schimb
Nimica din realitatea vie.
Acolo unde nu-i, să nu pun nimb,
Nici umbră unde este-o bucurie.

Prea mare și frumos este acest ceas
Ca să-i mai pun și eu în plus podoabă.
Să-l las așa cum e firescu-i glas,
Să nu răsunе, falsă, vreo silabă.

Dar vă-nnoiți ca frunza primăvara,
Și trageți seva voastră din pământ,
Să vă-nțeleagă bine toată țara,
Să nu rămâie mut nici un cuvânt.

Ca florile să adunați din soare
Și din seninul zilelor de azi
Lumină și căldură și culoare
Și taina verdelui etern din brazi...

1959

CA-N APA IACULUI

Amurg de toamnă străveziu și pal
A-ntins pe lacul calm cristal subțire
În care tot ce este-n jur, pe mal,
Se oglindește ca-ntr-o amintire.

Copacii, stuful, norii de pe cer
Dorm parcă într-o liniște deplină
În apa clară plină de mister,
Cu fața ireală de lumină.

Ca printr-un suflet toate par trecute,
Dar nu-s închipuire de poveste.
Par mai definitive, mai tăcute,
Dar totul e răsfrînt de cît cum este.

Conturele-s mai vagi și totuși clare,
Cu transparențe mai adînci ca-n fire :
Priveliștile nu-s imaginare,
Dar par fixate-acum în nemurire.

Ca-n apa lacului răsfrînte-acum,
În suflet eu am oglindit mereu
Tot ce-am iubit și am văzut în drum
Pînă-n acest tîrziu amurg al meu.

În cartea asta ce vă las în dar
Sînt mărturiile acestui veac,
Răsfrînte parcă-n apa de cleștar
A unui nevăzut și tainic lac.

1957

ELIBERARE

Mi-am dus altădată viața, fără să știu, mereu
Prin rînduri paralele de-oglinzi ce diformează,
Și-am contemplat în ele același veșnic eu :
O stranie statuie-nălțată cu emfază.

Trona-n văzduhuri nalte, pe creastă, la zenit,
Un *Eu* în jurul cărui roiau mii constelații ;
Nu concepea nici moartea decît ca pe un mit,
Nici nu putea să-ncapă în cosmicele spații.

Dar am sfărmat cu pumnul-oglinzilor miraj
Și m-am pierdut de voie-n mulțimea fără nume,
Cu alții laolaltă în vastul peisaj.
Și-am început cu toții să construim o lume.

Sînt liberat acuma de cea mai grea povară,
De *Eul* meu tiranic, de dîșmanul cel mare
Al omului din mine ce nu voia să moară
În coaja de statuie, sunînd a gol, în soare.

1957

PATRIA MEA

E în Moldova, undeva pe-un deal
Cu rîpi de apa ploilor brăzdat,
Cu case rari și pomi săraci, un sat.
Acela este satul meu natal !

În el e-o casă, poate-acum pustie.
O casă cu cerdac, cu ploi la poartă,
Și-n jur cu o grădină, ca o hartă.
Acolo-i fosta mea copilărie !

E undeva, pe-al Șușitei șuvoi,
Un pod pe care treci într-o pădure
Cu măcieși, cu ferigi și cu mure.
Acolo am luptat eu în război !

E undeva în Iași, ca altădată,
O casă cu geamlîcul în verdeată,
Cu crini și tufe de bujori în față,
Acolo am iubit întîi o fată !

E undeva un cimitir cu tei
Și straturi mici cu flori multicolore.
În care timpul nu mai are ore.
Acolo-s îngropați părinții mei !

ALMA MATER

În sângele femeii ce ne-a purtat în pîntec
S-a întrupat minunea grăuntelui de viață,
Și din a ei durere zburci în tîiul cîntec,
Și din a ei privire, în tîia dimineată.

Din jertfa ei trupească purtăm în noi o parte
Cum poartă grîu-ntr-însul, o mîna de plămădă,
Și-o ducem fără știre, prin veacuri mai departe,
Cum duce și caisul o nemurire-n roadă.

Înduioșarea mamei din clipa cînd simți
Mișcînd cu ea deodată, în viața ei, un om.
Noi o purtăm în suflet adînc, fără-a o ști,
Cum poartă bucuria-nfloririi lui, un pom.

În ea ni-i începutul și patria ființii.
Prinsesem rădăcină în ea ca într-o glie ;
Neștiutori pe urmă de chinul suferinții,
Ca să rămînem singuri, le-am rupt din carnea vie.

Dar nostalgii ascunse și nemărturisite
Cresc în făptura noastră și ne-nterupt ne cheamă,
Ca-n dragostele noastre-nsemnate de ursite,
Să vrem aceeași jertfă din dragostea de mamă.

1959

VIITOAREA PRIMĂVARA

Cad frunzele de toamnă în pădure
Și piscurile munților sînt sure.

Uscat foșnește vîntul prin porumb
Și fața rîurilor e de plumb.

E parcă seară orice dimineață
Și în amiezi lumina-i ca o ceață.

Plăpîndă, ziua timpuriu se stinge
Într-un amurg anemiât de sînge.

Iar noaptea lungă și universală
Inundă tot sub valul ei de smoală...

Dar pretutindene pe cîmpul ud
E grîul încolțit de-un verde crud.

De parcă toamna a adus în țară,
Cu ea, și viitoarea primăvară.

SFIRȘIT DE MARTIE

E parcă zi de toamnă-nnourată,
Cu vînt ce cîntă-n crengi și le îndoaie.
Cu lapoviță deasă și cu ploaie,
De parcă iarna vine încă-o dată.

Pe-un tei, de an rămase, două foi
Se zbat cu deznădejde ca să scape,
Iar în agudul de la geam, de-aproape,
Tot scîrțîie, săltînd, vreun pițigoi.

Din coșuri, fumu-nvălmășit se zbate
Și se distramă vag în cerul sur :
Sînt străzile pustii jur împrejur.
Ca ulițele satelor uitate.

Și totuși, gîndul meu nu-i de-ntristare.
Știu că nîntoarea asta-i o minciună,
Că orice-ar fi, de astăzi într-o lună
Toți pomii pe pămînt vor fi în floare.

COMUNIUNE

În mine sînt înduioşări de frate
De cei ce sufăr pentru libertate,
De cei ce mor cu mîinile legate.

Şi printr-o tăinuită transformare
Eu sînt cu toţi alături la-nchisoare,
Şi lupt cu dînşii pentru liberare.

Pesemne ancestrale umilînţi
Ce-au suferit părinţii din părinţi,
Cei fără glas şi fără biruinţi

M-au învăţat să înţeleg uşor
Ce-n alţii e din suferinţa lor,
Şi eu să simt durerea tuturor.

Binecuvînt această grea minune !
Sînt fericit cum nu se poate spune
De-nălţătoarea mea comuniune.

1959

VACANŢA DE VARĂ

Căminul de studente e pustiu,
E ca o navă scufundată-n seară.
E liniştea vacanţelor de vară
Şi nu mai ard lumini pînă tîrziu.

Ferestrele şi uşile-s închise ;
Clăpesc prin geamuri depăntate stele.
Stă liniştea întinsă pe podele ;
Mai umblă doară stafii vagi de vise.

Mai dăinuiesc pe-ascuns în dormitoare
Iluzii moarte şi uitaţi fiori ;
Buchete mici şi veştede de flori,
Ce-ar fi rămas în vase, fără soare.

Dar şi acuma parcă-n orice noapte,
Pe geamu-ntunecat şi larg deschis,
Se mai aude-ncet vorbind prin vis
Şi mai tresar suspine lungi şi şoapte.

Pe cînd pe strada azi întunecată,
Mergînd încolo şi înapoi, lent,
Zadarnic tot aşteaptă un student
Să-apară, la un geam, un cap de fată.

IMN. FEMEII

Femeie,

fără tine, de ce oare
Ar fi-nflorit vreodată pe pământ
Întîiul ghiocel, întîia floare,
Și ar fi răsunat întîiul cînt ?

Femeie,

fără tine, ce grădină
Și-ar fi-nflorit caișii albi și merii ?
De ce-ar mai fi vreodată lună plină
În nopțile de mai a primăverii ?

Ce-anume, fără tine ar putea
Să dea atîta farmec unei vieți,
Să-aprindă-n ochii muritori o stea.
Să-aprindă-n inimi geniu de poezi ?

Nici cîntăreți n-ar mai putea să fie,
Nici sunet de chitare și viori,
Nici o sonată, nici o melodie,
Nici pictori de pontrete, nici culori.

Femeie,

tu ești cea dintîi ce-o clipă
Spre lumi de basme ochii ne-ai deschis,
Și fiecărui gînd ai dat aripă,
Și fiecărei vieți i-ai dat un vis.

Femeie,

bun tovarăș de viață,
Ce caldă-i mîna ta în mîna noastră !
Ce luminoasă-i orice dimineată
Trezită sub privirea ta albastră !

Cu trup din trupul tău, femeie,
Ai sîngerat prin secole în văi,
Pe cîmpuri de bătaie și tranșee,
Și ai murit și tu-n feciorii tăi.

Femeie,

între toate, slava ție !
Ne-ai pus în suflet doruri fără seamă,
Și mai ales, imensa bucurie
De a ne fi-nvățat să spunem : Mamă.

CARTEA ANOTIMPURILOR

PRIMAVERA

De unde vine-n zbor atît de-nalt
Din care grind,
Pe țara noastră,
O pasăre atît de-albastră,
Că aripile o cuprind
Dintr-un hotar în celălalt ?...
Dar trebuie să vie de departe,
Că áripile ei
Îmi scutură fulgi ușurei
În primele zile-a lui marte.
I-e pieptul roș în răsărit de soare,
Egrete lungi de raze stau pe creastă.
E-o pasăre de paradis, se pare,
Această mare pasăre albastră.
Aripile ei nemișcat planează,
Dar nu se-așterne-o umbră pe cîmpie,
Și-i tot mai sus în ceasul de amiază,
Cînd și lumina e mai străvezie.
Stă în văzduh și nopțile ca un
Nemaivăzut și uriaș păun
Ce-și desfășoară penele cu stele
Pe-ntreg întinsul larg al țării mele.

Pe sub aripa ei ocrotitoare
În stoluri mari vin păsări călătore
Sub bolta-naltă străbătînd spre zări.
Le-aud
Cînd vin la ele-acasă de la sud,
Ca niște tînguiri, a lor chemări
De bucurie, de bejenii,
Aceleași și aceleași de milenii.

*

Tăcut dospește ca la începuturi
Plămada de semințe și de luturi.
Din ierburi moarte și din mucegai
Albește colțul florilor de mai.
Pămîntul parcă-ar geme în răstimp
De chinul nașterii, măreț, pe cîmp.
Spre soare glodul crește, se-mpreună,
Ca valurile mărilor spre lună.
Se leagănă pămîntul ca o navă,
Ducînd printre oceane vieți și lavă.
Sub spinii argintii de constelații
Auzi frămîntul noii germinații,
De parcă apele de-abia acum
S-ar fi retras prin ceturi ca de fum :
De prin adînc, în adormitul lut,
Se zvîrcolesc neliniști mari în rut.
Dospesc nămoalele, corole noi
De sinziene, nalbe și trifoi.
Înăbușă boncăluit de cerbi
Pădurile, în colțul crudei ierbi.
Sub scoarța groasă-a frunzelor de an
Împung cornițele de porțelan
A toporașilor ce vor să iasă
Cu albiilor cercei ca de mireasă.

Din țărână, mustul de zăpadă, smuls,
 Prin pomi, în vîrfuri, suie ca un puls,
 Și-n firele crenguțelor de tei
 Desface-un mugur cît un bob de mei.
 Zvîcniri de săbii urcă-n orice lujer
 Din seva gliei, plină ca un uger.
 În calde zăcămintе subterane.
 Pe unde-au fost cîndva mări și oceane
 Și le-a cuprins pămîntu-n închisori.
 Se pregătesc tot felul de culori :
 Și galben pentru flori de păpădie,
 Și pentru nalbe, pentru iasomie,
 Și roșu pentru florile de mac
 Și albul pentru nufării din lac
 Și pentru crini și pentru margarete,
 Și violetul pentru violete
 Și pentru florile de brebenei,
 Și-albastrul palid pentru stînjenei,
 Și sute de nuanțe după plac,
 Să aibă florile de portolac
 Cînd se deschid devreme, dimineața,
 Și florile ce smălțuiesc verdeața...
 Sub patrafirul cenușiu, de lut,
 Stă parcă-ascuns un pictor nevăzut
 Și mestecă-n pămînt, ca în ulcele,
 Tot felul de culori de floricele.
 Le scoate magic din țărîna hîdă
 Să joace la lumină și să rîdă.
 De unde-atîtea tonuri și nuanțe
 De proaspăt porțelan și de faianțe ?
 De unde-a răsărit în fața ta
 Albastrul palid din nu-mă-uita,

Steluțe mici de cer și catifea ?
 Ce orb artist înmormîntat visează,
 Purtînd în beznă amintiri de rază ?

*

Din lutul negru, de prin găuri,
 Din subterane galerii și hăuri,
 Pornesc încet, ca larvele-n bejenii,
 Ciudatele și hîdele gîngăni.
 Ies gînditoare, leneș, din pămînt,
 Cu scut și cu îndoliat vesmînt.
 Au mers nesigur, cu picioare mici,
 Sau iute-n mușuroiul de furnici.
 Din lungi antene aspre, ca de sîrmă,
 Își fac pe globul uriaș o cîrmă
 Și pipăie, cu ele duse-n vînt,
 Țărîna cît un munte de pămînt.
 Ies lighioane multe fără seamă
 Din pîntecul rotund al gliei-mamă.
 Sînt unele ca niște mici fărîme
 Și altele au zvîrcoliri de rîme,
 Și oarbe sînt și totuși ies din tină
 Cu capetele-ntinse spre lumină,
 Și-o dată-afară, stau cu delectare
 Să se-ncălzească singure la soare.
 De asta poate au și străbătut
 Prin milenara drojdie de lut.
 Ca prin tunele dedesubt s-aud
 Cum sapă altele-n pămîntul ud
 Și nu le știe nimenea pe nume,
 Și parcă-acuma-i început de lume.

Străbate soarele ca din ghețari
 Pe cerul nou cu nouri albi și rari.
 De unde-n el atîta omenie,
 Să încălzească și ființi și glie,
 Să mîngîie-ale mărilor întinderi,
 Ce ar rămîne înghețate-altminteri ?
 În ziua-ntîi de primăvară-i greu
 Să înțeleg cum soarele nu-i zeu,
 Și-a fost cu timpul dovedit de vraci
 Acest prieten bun pentru săraci.
 Că doar milenii au trecut de cînd
 Nu-l știe omul decît cald și blînd,
 Aluneceînd prin înălțimi albastre.
 El este creatorul lumii noastre,
 Cu pomi, cu flori, cu tot ce este viu,
 Cu tot ce fără el ar fi pustiu —
 Un sterp și vast ghețar al nimănui.
 Pămîntul tot e doar grădina lui.
 Reeditiînd pentru a cîtea oară,
 Crează-n fiecare primăvară,
 Cu simplele mijloace primitive,
 Aceeași lume-n forme succesive.
 Și rădăcini și gîze-n letargie
 Sub raza lui renasc din veșnicie,
 Și peste ce-ngropase iarna grea,
 O lume nouă-ncepe a mișca.
 Nici sîmbure n-a fost, nici embrion,
 Nici pietrele lui Deucalion,
 Și universu-acesta-i refăcut
 Din foc și din lumină și din lut,
 Dar fără nici o mistică suflare ;
 Doar nunta asta-ntre pămînt și soare,

Această bucurie planetară
 De pe pămînt se cheamă primăvară.
 O, soare, iartă-mă că eu nu pot
 Să mi te-nchin, că nu sînt un bigot,
 Dar îți port chipul și-un pic de lucire
 În ochii mei, aceștia, și-n privire.
 Port încrustat în biata mea făptură,
 Din focul tău nestins, o picătură,
 Ca un stigmat spre-a nu se mai uita
 Că sînt și eu o creatură-a ta,
 Și să-mi aduc neconținut aminte
 Că port ceva din chipul de părinte.
 Cu ochii-aceștia doar creez și eu
 Întreaga lume ce-i în jurul meu,
 În forme schimbătoare și reale,
 Cum a ieșit din focul razei tale.
 Tu ai adus în univers lumină,
 În lumea ce orbecăia ca-n mină,
 Și-ai luminat întîii solzi de aur
 Pe coama-ntîiului ihtiozaur.
 Te-așteaptă primăvara la sfîntîni,
 Să-ți ia beteala razelor în mîni,
 Să împletească peste tot în fire
 Măiestre flori pe drumul tău de mire.
 Te-așteaptă iară orice bob în glie
 Și orice ou minuscul ca să-nvie.
 Te-așteaptă omul să-ți desăvîrșească,
 Mărunt și harnic, munca ta cerească.
 În fiecare primăvară vii
 Cu clopoței sonori de ciocîrlii,
 Pe drumul limitat de-o veșnicie
 De-a ta universală geometrie.

Parcă-și aduce și acum aminte
 Cum cu milenii multe înainte
 Umbla în patru labe sau în pom ;
 Evoluă, inconștient, spre om,
 Lua o piatră. I-a fost cu folos.
 Dădu un rost tăișului de os,
 Simțea puteri mocnite și avânt,
 Dar labele veneau iar la pământ.
 Se ridică. Și ele-n libertate
 I-au făurit unelte și bucate.
 Scurmă pământul cu stilet de piatră
 Și din pădure își dură o vatră.
 Pământul a fost bun și cumsecade,
 Și i-a plătit cinstit, pe muncă, roade.
 A căpătat și dragoste de muncă,
 Dar se iscară alții, cu poruncă,
 Și aspră lăcomie fără milă
 Și îi schimbă dragostea în silă.
 Apoi trudi milenii fără număr,
 Purtându-și globul pământesc pe umăr.
 Strângând în mâini unealta lui primară,
 Ieșea la câmp în orice primăvară
 Să schimbe firii curgerea năroadă,
 S-o-nvețe a-nflori și a da roadă.
 Văzu că glia aspră se supune
 Și face-n loc de spinării minune.
 În alte veacuri, cu încetul,
 A descifrat pământului secretul ;
 De-arunci un bob de grâu roșcat în vânt,
 Ca mâine el rodește din pământ
 Și crește deasă-a spicelor pădure
 În loc de pălămizi și ruși de mure,
 Ca într-o dimineață, în alt mîne,
 Pe masa altora să fie pâine.

Aduse bou în ajutor, înjugă
 Și a făcut din el o slugă.
 Spori apoi puterile lui slabe
 Cu alte scule scoase din cocioabe...
 Și au trecut iar alte mii de ani,
 Găsindu-l lângă-aceiași doi plăvani.
 Dar într-o zi, cu înălțată frunte,
 S-a ridicat stăpînii să-i înfrunte,
 Și dărîmînd opreliști și palate,
 Porni la munca lui în libertate.
 Și iese azi gigantic și măreț
 Prin plămădeala primului dezgheț.
 Încalecă pe un tractor, în șea.
 E câmpul neted, parc-ar fi șosea ;
 Atacă zarea ca un tanc stingher
 Spre silueta unui plop pe cer.
 Ca o sonoră orgă îngăimată,
 Semănătoarea zornăie-o cantată ;
 Sămînța cîntă picurat în țevi,
 Tot îngînînd sticleții din dumbrăvi
 Și melodia-i sună-n deal, pe vale,
 Pe tot întinsul largilor tarlale.
 Pământul, cît e el de-ntins și mare
 E mic, să-l ude omul cu sudoare,
 Să-i calce orice bulgăr de țărînă,
 Nici praful lui nerodnic să rămîină.
 Azi este nunta omului cu glia,
 Și-i cîntă lăutarul *Ciocîrlia*,
 Iar soarele-a binevoit săi pună
 Pe fruntea-i de om liber o cunună.

IARNA

Anul nou se deșteaptă cu ea,
Poate că lumea a-nceput tot așa.
Coboară din nord ca de pe-un munte,
Ca un ocean
Aerian,
Pe care nimeni nu poate să-l înfrunte.
O poartă-aripa vântului,
De unde este osia pământului,
Aname,
Ca o suflare rece peste lume.
Fluturi înghețați zboară,
Ca de hîrtie căutînd lumina solară
Rămasă-n pustie.
Poate că-n a viscolului plete
E — cine-ar putea să spună ? —
Coadă cine știe cărei comete
Cu stele și fărîmituri de lună.
Pământul intră ca-ntr-o feerie,
Nedumerit și pal.
Poate-i sezonul lui de carnaval,
Cu flori de gheață, ploaie de confete,
Cine știe ?!

Că-i prea satanic dansul de afară
Și prea răsună strania-i fanfară.
Viața s-a închis într-însa, speriată,
Iarba s-a culcat uscată la pămînt,
De parc-ar fi căzut pe brînci, deodată,
Cu firul frînt
De-al vijeliei val,
Ca într-un mut și antic ritual.
Și mugurii în ei se-nfășurară,
Pe toți copacii din pădure,
În aripile cenușii și dure,
Nădăjduind o altă primăvară.
Și fulgi, și fulgi,
Și parcă fire lungi
Aștern tăcut, desfășurat, un giulgi
Peste pământul nevăzut și mort.
Nimic nu zămislește nici un rod.
Bietul norod
A și uitat de flori, de fructe coapte,
Și s-a închis în el ca într-o noapte.
Pe matca rîurilor înghețate
Treci ca pe-un pod,
Și parcă nici izvoare nu mai sînt,
Și apele-au intrat iar în pămînt,
Toate.
Pe cîte-o creangă neagră de copac,
Stă cîte-o pasăre stingheră,
Ca niște fructe-uscate din alt veac,
Din altă eră.
Tot peisajul care-a fost odată
Bucolic
Apare-acum sub haina lui de vată
Ca un imens doliu catolic.

Și pentru orice sat ce-i fără drum,
 Pierdut sub cerul mohorât, de plumb,
 Ar trebui un nou Columb
 Ca să-l descopere acum,
 După fuioarele-i de fum.
 Și totuși, sînt cărări bătorite,
 De nu știu cîte săptămîni,
 Spre adăpătoare de vite
 Și spre fîntîni.
 Stau prin ocoale boii suri
 Sub garduri de coceni, stîngheri,
 Flămînde guri,
 Tot rumegînd tăceri, tăceri...
 Pe șoldurile ca un colț de stîncă
 Zburlește vîntul părul des,
 Privirea caldă și adîncă
 Vrea să găsească-un înțeles
 Destinului de dobitoc.
 Dar gîndul macină, în gol...
 Nu intră nimeni în ocol
 Și timpul s-a oprit în loc.

★

În casa scundă de alături,
 Cu-acoperișul afumat,
 Pe-un pat cu rogojini și pături,
 Stau parcă trei femei la sfat.
 Și tac tustrele,
 Peste ele
 Tăcerea a cernut zăpadă
 Ca și-n ocol, ca și-n ogradă,
 Doar gîndurile merg, secrete,
 De nu le știe nimenea.

Doar una geme pe-ndelete :
 „Ce iarnă grea !“
 Și nu mai scoate un cuvînt,
 Cu ochii pironiți în grindă.
 O pală repede de vînt
 Deschide ușa de la tindă.
 În casă-i fum, și-s parcă-n cer
 De ani pictate pe-o icoană.
 Un capăt roș de lăicer
 Tot sîngerează ca o rană.
 Sînt ca pe-o insulă bătută
 De-o mare albă de furtună,
 Sau pe o navă neștiută
 Cu care au ajuns în lună.
 Spre seară, ochii par mai mari,
 Pereții strîmți și casa rece.
 Nici timpul nu ai ști cînd trece
 De nu s-ar auzi un cari
 Și-un fus ce sfîrșie molcôm,
 Ca suflu-încet al unui om.
 Ca mărturia unui gînd
 Un glas se auzi oftînd
 Și iar silabisind apoi :
 „Ce-or fi făcînd, ei, la război ?!“
 Pe geam o mîină nevăzută
 A pus flori străvezii de gheață,
 Și parcă floarea-i de cucută
 Și frunza-i veștedă și creayă.
 „Or mai fi fiind în viață ?!“
 E noapte-acum, și prin tăcere
 Furtuna bîntuie zăludă,
 Și toate-au prins să se audă,
 Și-aieva ce-i și ce-i părere.

Văzduhul tot e numai ropot
 Și este una cu pământul.
 Apucă funia de clopot
 Și trage în neștire vântul.
 Sus în clopotnița pustie,
 Scăpă un dangăt din senin,
 De parcă trase o stafie,
 C-un gest ștrengar de arlechin.
 Femeia saltă într-un cot :
 „Să fie oare-o-nchipuire ?“
 Se elatină pământul tot,
 Așa-n neștire...
 Nu știe încotro s-apuce,
 Nici gându-acum înspăimântat,
 Și ca pe un altar, în pat,
 Femeia-n beznă-și face cruce.

*

Spre pădure, doar o urmă
 De pași mici ;
 Vântu-o spulberă, o scurmă,
 Să nu mai rămâie-aici.
 A plecat de dimineață
 O bătrână după lemne,
 Și, pesemne,
 Noaptea n-a mai prins-o-n viață.
 Fulgii dau năvală-n stupii
 Scorbunilor din copaci,
 Și cu ochi aprinși de draci
 Urlă-n depărtare lupii.
 Gura lor e colț și spume,
 Păru-i ca o perie.

Cine să se sperie ?
 Baba nu mai e pe lume.

*

Pe străzile orașului pustiu
 Curg parcă fluvii albe de zăpadă.
 Și geru-aleargă singur după pradă,
 Dar nu-i pe uliți nici un suflet viu.
 E încă noapte când zdrențoasa trenă
 A viscolului e deodată ruptă
 De-un urlet lung și jalnic de sirenă,
 Ca o chemare stranie de luptă.
 Și pe sub ziduri negre-și taie drum,
 Mai înaintea ceasului de zori,
 Ciudate, umbrele de muncitori,
 Învăluite în mântăi de fum.
 Universalul lor orar,
 Când îl cuprinzi cu mintea,
 El merge înaintea
 Cadranului solar.
 Și pasul lor, pornit de nu știu unde,
 Din cine știe ce cocioabă,
 Bate mai degrabă
 Ca soarele întâile secunde,
 Li se afundă-n mîneci mîna mare,
 De parcă-ar fi o pasăre de lut
 Venită de departe la culcare
 În cuibul ei de ani și ani știut.
 Prin vîntul care suflă ca prin stepe
 Ei sînt întîii oameni parcă pe pămînt,
 Și viața lumii-abia acum începe.

Umbre negre,
Numere integre,
Grele ecuații,
Singure-n spații,
Ochi lumînări,
Suflete zări.

Suflete blânde,
Umbre flămînde,
Dragoste, ură,
Sfînta prescură.
Merg singuratici.
Oameni lunatici.
Merg la povară.
Gura-i amară
Frunză de nuc.
Unde se duc ?
De ce se mai duc ?
Pînea-n cuptoare
Tare-i departe,
Inima doare
În clește de moarte,
Ca pe părinți.
Scrîșnet de dinți,
Pumn încleștat,
Sînge în gînd.
Oh ! pînă cînd ?...
În față, cunoscuta lor uzină
Se-nalță neagră, mare, ca un munte,
Cu artificiale becuri de lumină.
Și instinctiv trec mîneca pe frunte,
De parcă-ar vrea din poartă să se șteargă
De zgură,
De cărbune,

De ulei,
Ca să mai semene la chip cu ei.
Ei merg, și totuși, parcă sînt aduși pe targă.
Viscolul șuieră și bate,
Blestem urgisit de soartă.
Și-i împinge de la spate,
Neînduplecat, pe poartă,
După-a muncii datină.
Vîntul leagănă într-una
Becurile mari cît luna.
Fabrica se clatină...
Fabrica se clatină...

Sus, în văzduh, la o mansardă,
O lampă mai continuă să ardă.
E ca o stea purtată-n vijelie,
Și unde este, nimenea nu știe.
Prin sulurile repezi de zăpadă,
Acum o vezi, acuma stă să cadă.
Poate-i corabie pierdută-n larg,
Pe vreun ocean din norduri străbătînd,
Și poate-i luminița din catarg,
Acea care se vede cînd și cînd.
Lumina lămpii, pală, cenușie,
Așterne pe o masă-n trei picioare
Un disc rotund și alb ca o tîpsie,
Cu vagi reflexe de apus de soare.
Ți frig și flacărai de lampă.
De-aceea de-abia poate să aștearnă
Doar niște umbre șterse ca de stampă,
În odăița ca un cub de iarnă.

Desculță-aleargă pe acoperiș,
În cămășuța albă, o nălucă.
Și se coboară iute pe furiș,
Și zgâlție un geam și o ulucă.

Din gura celui care stă și scrie
Ies aburi suri de parcă suflă-n ceață.
Îngheață și cerneala pe hîrtie,
Și gîndurile lui fierbinți îngheață.

Întrat pe-o crăpătură din fereastră,
Un fulg mărunț, — o lacrimă-nghețată,
Se-așază lin pe scrierea-i albastră,
Pe care face, delicat, o pată.

În capul, tot mai aplecat pe masă,
Stă parcă universul lui, pitit,
Ca într-o casă
Un călător de drumuri ostenit.

Ca într-un mugur de copac în ger,
Închide colțul vieții viitoare
Și aprigile năzuinți ce cer
Aripi, să poată-ajunge pînă-n soare.

Nepăsător de viscolul de-afară,
Ca într-o ceașcă prinsă într-un cui,
Își șlefuieste sfînta lui povară
Și visul fără leac din mintea lui.

Parcă,
Acel om singur, tare și cuminte,
De-ar fi ca viscolul ce bîntuie,
Pămîntu-ntreg să-l mîntuie,

Sau să-l înece-n hăuri ca pe-o barcă,
El ar putea să-l facă iar la loc,
Trecut prin foc,
Și mai purificat ca înainte.
Căci tot pămîntul, cum îl vezi
Și cît nici nu se vede,
Bătut de viscol și de nea,
E în puterea ta
Atunci cînd crezi.
Și omu-acela crede.

Saloanele-s scăldate în lumină.
În candelabre, mii de stele ard,
Spumînd perdelele de muselină
Și draperii bogate de brocard.

Scînteie raze-n prisme de cristal
Cu mozaicuri mici de curcubeu.
Salonul este gata pentru bal,
Că balurile se țin lanț mereu.

Așa e iarna... dată pentru baluri,
Și-n limuzine cu iluminări,
Săltînd peste troiene, ca pe valuri,
Vin zîne, numai zîmbete și grații.

Pe umeri, ca în floare merii,
Atîrnă blănuri lungi de animale
Din tundre neumblate, de Siberii,
Și de prin jungle ecuatoriale.

Pe piept le joacă prețioase daruri,
Cu vii sclipiri de stele și de gheață,
Ca fulgii albi ce scînteie sub faruri,
Pe platoșa zăpezilor din față.

Și trandafiri cu florile de ceară
Se lăfăiesc pe brațe ca-ntr-o seră,
În limuzini ce poartă primăvară,
Aduse dintr-o altă emisferă.

O clipă doar pantofii de atlas
Ating zăpada proaspătă pe scară,
Și oaspeții nu fac decît un pas,
Și intră iar în altă primăvară.

Și ușile se-nchid grăbit, și nîme
Nu-și amintește, nici nu vrea să știe,
De cel ce la mansardă-ncearcă rîme,
Și de acei ce-ngheață-n vijelie.

Pe cînd la poarta cu blazon și stemă,
Surit de viscol, paznicul de noapte,
Un veteran din nouă sute șapte,
Printre mustăți cu țurțuri mari, — blestemă !

ITINERAR 1955

LA MINASTIREA RILA

La Rila-n munți, în paradis,
Cînta diaconul Dionis,
Dar cîntul lui nu-i cîntec van,
Ci cînt voinic de partizan.

Nu cheamă proștii la prescure,
Ci partizanii în pădure ;
Nu-i cheamă-aici pentru molifte,
Ci să-i armeze pentru lifte.

Și cîntul lui nu-i cînt de jale,
Ci sună lung ca din cavale,
Iar noaptea toată, în chilie,
Nu stă-n genunchi a schivnicie,

Ci-ascute coarnele de furci,
Să intre mai ușor în turci,
Și-n oale cu trei piciorușe
Nu face-agheazmă, ci cartușe,

Iar la arhondaric, pe paturi,
Și pe podeaua cu macaturi,
Nu stau doar frați cu bărbi cărunte,
Ci partizani veniți din munte.

Nu pun la cale-o panachidă,
Ci cum să scape de obidă
Și cum să capete pistoale
Ca să coboare-apoi devale.

În zorii zilei, mai pe urmă,
Nu merge pe la oi, la turmă ;
Vrea să-l apuce dimineța,
Departo-tocma-n târg, la Vrața.

De-aceea-ncins cu iatagan
Pornește ca un uragan
Prin loc ferit și prin tăceri,
Să-nfrunte oști de ieniceri

Pîn' nu se lasă încă seara,
Că prea-i secătuită țara.
Coboară cal de munte mic,
Cu un călugăr, pe colnic.

Căci dumnezeu n-a fost în stare,
Cu-atîta rugă și cîntare,
Și cu tămîie și lumini,
Să-i scape țara de străini.

În Vrața răsună o flintă
Și glonțul nimeri în țintă,
Și ce-a fost scris s-a petrecut :
Un ture nevolnic a tăcut.

La Rila-n munți, la paraclis,
Cînta diacul Dionis
Poruncile : „să nu ucizi !“...

Dar, dacă... — și spuse-atunci în gînd,
Ți-i țara plină de omizi,
Mai bine-i tu să mori plîngînd ?

Și domnul-dumnezeu, atunci,
Cu harul și blîndețea lui,
De pe-o icoană prinsă-n cui,
Uită de sfintele porunci,
Și l-a iertat pe Dionis,
Acolo, chiar, în paraclis.

Rila, 1955

SCRISOARE

E ceasul timpuriu de dimineață
Și Vitoșa se pierde ca-ntr-o ceață
Cu irizări subtile de lumină,
Ca în perdele gri de muselină.
Nu știi de-i amintirea unui nor
Sau poate numai visul munților.
Pe cer tot urcă profilări de creste
Ca prin nedumerirea unui fum,
Și eu sînt singur să văd toate-aceste...
Tu unde ești acum ?

Prin parcul Sofiei cu iarba verde
Și pasul meu și gândul meu se pierde.
Prin străveziu-acestei frumuseți
Respir răcoarea unei dimineți
Cu amintiri de codri și izvoare.
Suave parcă, razele de soare
Sclipesc în trefla frunzei de trifoi,
Pun plăci de-argint, o clipă, în ferești,
Plăci de sîdef pe-al Vitoșei omăt.
Și toate-aș vrea acum să ți le-arăt...
Dar unde ești ?

Trec printre oameni și ce-și spun, nu știu ;
Cuvintele-mi par sunete deșarte.
Mă-nchid în mine și rămîn deoparte
Ca-ntr-un pustiu.
În jurul meu e rîs și veselie,
O lume-ntreagă care se frămîntă.
Pe o crenguță care se mlădie,
În vîrful plopului, pe sus,
O păsărică cenușie cîntă.
Și aș avea atît de spus !
Mi-s gândurile ca-ntr-o închisoare ;
Aș vrea să ți le spun deodată, toate,
Prin locurile-acestea minunate...
Dar unde ești acum oare ?
E-atîta de frumos și-atît de bine
În claru-acestei dimineți,
Dar ce ar fi aceste frumuseți
De n-aș purta,
În ochii ce le văd, în mine,
Ca pe-un prieten, amintirea ta ?

Sofia, iunie 1955

RANITUL

Ce strună a plesnit deodată, ruptă,
De-a țiuit așa prelung în craniu ?
Pe câmpu-nnebunit de-atîta luptă
Se lasă greu un întuneric straniu.

În inimă, sau unde e fierbinte ?
Și cine-a stins luminile în el ?
Cad una după alta, înainte,
Înnegurate pînze de oțel...

Ridică-n aer brațele, agale,
Ca negre crengi dintr-o tulpină seacă,
Dar mîinile, ca niște mari petale
De veștede lalele, se apleacă.

Și trupul se prăvale ca un trunchi
Ce nu-l mai ține nici o rădăcină,
Se-ndoaie frînt și moale din genunchi,
Golit acum de sînge și lumină.

Plutește ca pe creasta unui nor
În care fulgerele-acum s-au stins,
Îl mai atinge-abia cu un picior,
Prin care viața-n tină s-a prelins.

Pămîntu-i ca o groapă fără fund.
În care cade, în neștire,
Și ochii în orbite i se-ascund,
Și-i totul numai milă și iubire.

Îl prind să-l ducă sloiuri mari de gheață,
Și totul tremură sub el, febril,
Începe somnul fără dimineață,
Și-și strînge mîinile ca un copil.

Praga, 1956

ITINERAR

Paris 1958

PRINTRE STRĂINI

Erau suvoaie de străini pe stradă,
Ieșiți pe la amiază la plimbare ;
Erau și-n cafenele, stînd la soare,
Și parcă nimeni n-a vrut să mă vadă.
Nici eu nu am văzut pe nime.
Doar capete și trupuri, o mulțime ;
Pictură proastă pe o mușama
Ce ondula pe loc în fața mea.

Și parcă nimeni din atîta lume
Nu-avea identitate și nici nume.
Oricui, de-l întrebai, i-ar fi fost greu
Să-ți spună cu adevărat : sînt eu !

Și parcă germina ca o plămădă
Mulțimea ceea neagră de pe stradă,
Și fiecare parcă, într-un fel,
Se căuta exasperat pe el.

Erau un milion, sau două, trei...
Și eu mă căutam la fel cu ei.
În gînd îmi tot șopteam că nu se poate
Atîta lume și singurătate.

PRIMĂVARA PARIZIANĂ

Lumina primăverii-adînc sculptează,
Cu fiecare sulită de rază,
Detalii
În piatra neagră de la Notre-Dame :
Colo un sfînt și ici un filigran ;
Învie roș de purpură și sînge
Pe-albastrul mediteranian de cer
În circularele vitralii
De veacuri încărcate cu mister
Și înflorite-acum ca niște dalii.

În aerul cu iz de iarbă crudă
Ce se înalță umed din peluze,
Reamintind uitatele poeme
Cu ale lor naivități de miel,
Nechează caii de la carusel
Cu zîmbet parcă, de-abia prins pe buze,
Zburînd cu carul gloriilor plin
De albăstrelele de cer senin.

Pe domul sobru de la Invalidi,
Cu vineți porumbei cu ochi candizi,
Lungi broderii de aur în brocard
Scînteie majestuos și parcă ard

De-un foc ca frunza toamnei, mat,
Pe sarcofagul roz de împărat.
Chiar soarele ar fi venit să-l vadă,
Cu călăreții lui în cavalcadă,
Iar până jos în criptă, sub cupolă,
Vibrând litanii stinse, în surdină,
Se-ntind corole roze de lumină,
Ca niște strune-ntinse de violă.

Pe zidurile Madelenei brune,
Cu albe fulguiri de clar de lună,
Lumina caldă-a soarelui apune
Cu-o sărutare stranie și bună.

Îngenunchind pe treptele străbune
Pe care-un om sărac, făcut din zgură,
Greu doarme cu genunchii duși la gură,
Și nici un sfânt nu a venit aice
Pe trepte, din altar, ca să-l ridice.

A FOST O DUMINECA

A fost o duminică frumoasă !
Venise soarele singur pe masă,
Și-mi intrase în casă.
Nu se știe pe unde și cum,
Prin perdeaua subțire ca de fum.
Tăcerea s-a uitat la el, surprinsă,
Spre colțul alb de masă ninsă.

A fost o duminică frumoasă,
Ca un sărut nostalgic de mireasă
Cu fața roză și cu ochii puri.
Și oamenii plecaseră-n păduri
Pentru întâia oară,
S-asasineze florile de primăvară,
Pline de soare,
Și să le calce, galeși, în picioare.

A fost o dimineață frumoasă !
Îndrăgostiții au ieșit perechi,
Cu flori în păr, după urechi,
Și seara s-au întors acasă,
Pe buzele lor moi cu gust amar,
Că-au fost vecini cu iarba în zadar,
Că fiecare s-a simțit străin,

De pădărie și pelin,
Ca o mașinărie-acum stricată
Și roasă de rugină,
Care-a uitat că altădată
Era țărână udă și lumină.

A fost o duminică frumoasă !
În forfota Parisului străin,
Cu țara mea în mine-am stat în casă
Și m-am văzut la umbră de mălin
Și-ntr-o grădină cu cireși în floare,
La noi în sat, pe-o zi de sărbătoare.
Și-așa privind pe geam, fără să știu,
A oamenilor stranie paradă,
Mi s-a părut Parisu-n jur pustiu
Și ireală lumea de pe stradă.

DIMINEAȚA

Lumina aurorii, ireală,
Cu purități de zâmbet de fecioară,
Dezmiardă cerul roz ca o petală,
La ceasul cel dintâi de primăvară.

În vîrf, pe turnul Eiffel, pe Paris,
Timid se-aprinde parcă-o flăcăruie,
Sau poate-o pasăre de paradis
Înspre văzduhu-nalt încet se suie.

Pe umină, de pe-acoperișuri sure
Ridică noaptea obosită pleoapă,
Și-apar din umbră liniile pure
A monumentelor, ca dintr-o apă.

Ca pe un alt Pompei, acum, din lavă,
Descopăr zorii pentru-ntîia oară,
Cu ale lui hlamide vechi de slavă,
Parisu-n primul ceas de primăvară.

Cu artă și migală, orice rază
Mimînd sculptura secolelor moarte,
Pe fiecare piatră-o descifrează,
Ca pe tabele antice de carte.

Tot cerul este proaspăt și curat,
Cu străvezii nuanțe de opal.

E ceasu-n care pleacă la arat
Părinții mei în satul meu natal.

NOSTALGIE

Aice toate mi se par departe !
Nu doar în cer, puzderie de stele,
Sau albele zăpezi a lunii moarte,
Ci tot ce-i peisajul vieții mele.

Plutesc parcă-ntr-o lume rece-n care
Picioarele nici nu-mi ating pământul.
Nici nu știu soarele-ncotro răsare,
Și rătăcesc neliniștit ca vântul.

Încurc știute puncte cardinale :
Apusul nu mai sîngeră-n tărie
În dosul casei din copilărie,
Că soarele ar fi ieșit din cale.

E-ntors tot universul ca o roată,
Și soarele răsare-n ceea parte,
Și lumea mea-i departe tare, toată —
Mi-i fără-nchipuire de departe.

Nu mă-nspăimîntă cosmicele căi
Ce se măsoară doar cu ani-lumină,
Ci depărtarea pe pământ, de văi
Unde-am umblat odată prin sulfină.

Nu mai cunosc nimica împrejur,
Nici zările, nici oamenii — nimic !
Alt soare parcă urcă în azur,
Și sînt cum n-am fost niciodată, mic.

Sînt singur eu cu lumea față-n față.
O simt imensă, dar nu vreau să pier.
M-agăț de flori, de iarbă, de verdeață,
De ce mi-a fost, acolo, drag sub cer.

ÎN CIMITIRUL PÈRE LACHAISE

În cimitirul Père Lachaise,
Aleii deșarte, ca-ntr-un alt Pompei,
Duc în tăcerea veșniciei mute.
Prin pietre, din cavouri, din morminte,
Răzbate primăvara din adîncuri,
Cu disperarea țărînei din fund,
Pe unde nu-i lumină de milenii.
Nu-i nimeni în acest ținut de somn !
De unde rădăcini, și ce furtuni
Au risipit semințele pe-aici,
Pe unde orice fir de praf e-un om ?
Și viața cum a răzbătut acum
În capitala asta de marmoră și piatră ?
Un zid înalt și gros, ca de cetate,
Încônjură-acest deal al nemuririi
Și-l apără de vuietul de-afară,
Să nu trezească așternuta pace,
Ce-acoperă ca o imensă lavă
Plăpînda trupurilor transformare.
Și, iată, ca o trîmbiță sonoră,
Chemarea primăverii se înalță,
Și parcă morții din mormînt visează,
Și visul lor e țipăt și e cînt.

Și parcă au înnebunit castanii
Și umblă-n cimitirul Père Lachaise
Cu candelabre-aprinse pe alei,
De parcă-ar căuta cu-nfrigurare
Pe undeva mormântul lui Enescu.
Cînd l-au găsit, au înălțat spre cer
Aceleași candelabre înflorite.
Prin frunzele cu palma larg deschisă,
O mierlă nevăzută a cîntat
Ca în grădina casei din Liveni...
O mierlă cîntă amintirile
Copilăriei lui, în cimitirul Père Lachaise...

INTOARCERE

Drumu-n țara mea
Pe aicea duce,
Că se vede-o stea
Colo, la răscruce.

Oare-o fi pe-aice
Vreo fîntînă-n vale
Și vreo pădurice
De odihnă-n cale?

Oare-or fi izvoară,
Peste ele, punte,
Ca la noi în țară,
Ca la noi în munte?

Lumea tare-i mare,
Drumu-i tare lung,
Merg mereu spre zare...
Cînd o să ajung?

Nimenea nu știe
Graiul meu grăi.
Merg de-o veșnicie
Și cît o mai fi?

Merg bătut de soare
Printre miniști coapte.
Păsări migratoare
Trec din miazănoapte.

Vine iarna poate...
Cât de lung e drumul !
Undeva, prin sate,
Văd cum urcă fumul.

Colo la răscruce
Văd de-aici o stea,
Drumu-acela duce
Drept în țara mea.

PARIS

Pe străzi istorice mă poartă pașii ;
Pe-aicea poate au trecut ostașii
Lui Bonaparte,
Și roțile de tun
A-nvingătorilor de la Verdun.
Și a trecut încet,
Spre moarte,
Printr-o pădure de norod,
Furgonul cu Marie-Antoinette,
La eșafod.
Pe aici, pe undeva, trecură,
Ca frații buni ai unei mari familii,
Săracii de adunătură.
Cu furci și cu topoare,
Spre zidurile fără de orușare
A diabolicei Bastilii.
Și sub același cer
Se-aude prăbușindu-se un tron,
Și glasul lui Danton
Și-al lui Robespierre...
De-ai sta să descifrezi atent
Acest prea frământat tărâm,
Și pietrele de caldarâm,
Sînt monument.

În jur, pe sub aceste bolte,
Pe care-au fost alt'dată steme,
Au răsunat, cîndva prin vreme,
De-a valma horcăieli și glume
Și strigăte tari de revolte,
Săruturi și blesteme,
Ca să se libereze-ntreaga lume...
Versailles și Place de la Concorde
Și Sena cu-anticari pe bord,
Boulogne : șosea, pădure, parc...
Și statueta Jeannei D'Arc,
Champs Elisées și Tour Eiffel,
Înaltă sondă de oțel...
Și Invalizi și Notre-Dame,
Pe toate-n ochii mei le am :
Sînt toate pentru mine-acum,
Nu numai stampe de album.
Pe sub al Senei poduri scunde
Alunecă-ncet un convoi
De șleपुरi ce merg nu știu unde,
Tot înainte.
Și iarăși îmi aduc aminte
De Dunărea, la noi,
Pe unde-i altfel de frumos :
Canalul Filîpoi,
Și balta cu canale-nguste
Cu ochiuri mari cît un ocean,
Și stuful cu lăcuste,
Și lotca neagră de catran
Și barba unui lipovan.
Trăiesc acolo sau aici ?
Căci toate mi se *par păreri*.
Nu sînt în țara mea, dar nici
Aici.

Sînt suspendat în nicăieri.
Nu-s pe pămîntul ce pun pasul.
Aici e-un peisaj de carte,
Și nici al meu nu-mi este glasul,
Oricît aş vrea,
Căci vorba nu-i vorbirea mea,
Și-acolo sînt rămas, departe...
De simt că-s într-un vis mereu,
Și visu-acesta-i lung
Din cale-afară...
Și pentru el acumă lupt.
Cine m-a rupt
De trupul drag,
Să fiu mereu mai singur, mai pribeag ?
Mă-nvîrt în cerc
Ca-ntr-un pustiu în care nu e nîme ;
Încerc,
Singurătatea groaznică-n mulțime.
Sînt bulvardele de lume pline
Și-i o nenchipuită veselie,
Dar nici un zîmbet nu e pentru mine
Pe nici un chip.
Mă simt ca firul de nisip
Purtat de vînt într-o pustie.
Oriunde pe aici mă zbat,
Mi-i parcă mersul meu de rîmi,
Mi-s rădăcinile-ntr-un sat,
Printre salcîmi.
Și una e adîncă tare :
E-acea a morșilor, dar ea nu moare.
Și firele acelei rădăcine
Se-ntind de-acolo pînă-aici la mine,
Se-ntind pînă la mine și mă trag
Spre unde mi-au căzut părinții-n prag.

Și parcă o pădure-ntreagă
Mă strigă și mă cheamă,
Și tare-aș vrea să mai pot spune : „Mamă“,
Și cineva din jur să mă-nțeleagă...

1957

OGLINZI

CTITORIE

Ca să ajungi la mine, nu-i nevoie
Pași tăi de om trudit să-nfrunte
Nici adâncuri, nici pripor de munte ;
Pot să meargă liniștit, în voie.

Nici nu ai mers o cale lungă,
Ori de unde vii de pe pământ ;
Să-ți desfaci doar vîslele în vînt.
Fiecare poate să m-ajungă.

O să vezi din loc în loc un pom,
Răsădiți de mine-o viață-ntreagă.
Vino slobod, fără de desagă,
Doar în suflet cu un dor de om.

Orice limbă-ai ști, ne-om înțelege
Din privire, ca niște copii ;
Nici n-am să te-ntreb de unde vii,
Nici de ce ți-s zilele pribege.

Pîn' la mine te aduc de mînă,
Ori de unde vii, din care zări,
Drumuri mult umblate și cărări,
Că la poarta mea e o fîntînă.

Apa ei e din pământ de-aici,
Pură în căușul mâinii mele;
Vara beau din ea și turturele,
Și întâii pui de rîndunici.

INNOIRE

Ce veche-i galaxia din emisfera mea !
De-o viață număr spinii deasupra, stea cu stea,
Pe cerul ca zăpada și-ntroienite sării.
În gând le număr toate, ca niște vechi mătăanii.
În fiecare sclipăt de țintă argintină
E-un bob de foc pe drumul de mii de ani-lumină.
Aceleași stele fixe au pus reflex de aur
Pe solzii ca oțelul de-antîc ihtiozaur,
Pe aripile-ntinse a-ntîii zburătoare,
Pe strania oglindă a luciului de mare,
Pe plaja fără nume, de om înșîngerată,
Și-n ochii ce-nălțase întîia vertebrată.
Știu toată geometria de calcule cerești,
Aievea, și răsfrîntă în lacuri și ferești.
Aceleași stele fixe, trecînd ascuns prin zile,
Au scăpărat și noaptea pe cortul lui Ahile
Și-au picurat lumina, discretă ca o ploaie,
Pe taberele mute, pe cîmpuri de bătaie,
Și-au fost o călăuză în drum spre veșnicie
La toți răniții lumii căzuți în bătălie,
Luptînd pentru-Alexandru, Cezăr, sau Bonaparte.
Și-au fost egal și simplu, la toți, făclii de moarte.
Și-acum, în vremea noastră, de mii de ani bătrînă,
Se oglindește încă în apa din fîntînă,

Și-n ochii celor tineri, iubind întâia oară,
Ca-n mii de generații trecute-odinioară.
Dar simt că la izvoare lumina-i moartă-acum,
Și ce mai văd e-o dîră ce-a mai rămas pe drum,
Mereu ca o părere, să stăruie, să-nșele,
Cînd stelele din ceruri demult nu mai sînt stele.
Această galaxie mi-a fermecat penaii,
Dar în cenușa-i sură văd alte constelații.
Lumina lor ne vine demult și de departe,
Să lumineze noapte, în locul celei moarte.
Nu le vedem, și totuși le presimțim în cale,
Cum presimțim în noapte parfumul de petale.
Vin încă nevăzute, cu mii de ani-lumină,
Dar știm acum cu toții că ele or să vină.
Și-or apărea ca mîine pe-ntîinderile-albastre,
Să dea deodată-un farmec nou visurilor noastre.
În fiecare seară, pe cer, eu caut iar
De le-a sosit sorocul din cosmic calendar.
De nu le văd în mine, eu știu lumina lor,
Ascunsă cristalină în subteran izvor.
Iubesc de pe acuma cu-nchipuirea mea
Lumina nevăzută din orice nouă stea
Ce-aleargă prin milenii spre ochii mei, ce-adastă
Prin generații stîNSE sclipirea-i în fereastă.

PRIMĂVARA NOUĂ

Trăiesc și văd o nouă primăvară.
A cîtea? Trist mi-i să le număr.
Îmi cad petale de cais pe umăr.
Mi-or mai cădea la anu-a doua oară?

Și data asta o speram ca-n vis.
Mă uit la ea, uimit, ca la un dar
Pe care timpu-o să mi-l fure iar.
Deja ning rar petale de cais.

Naivitatea asta minunată
Ce bine face multilor mei ani!
Năvalnic urcă seva în castani,
Și-o mai aud și eu încă o dată.

Stau și ascult la fiecare pom,
Cui aș putea să mulțumesc acum?
Mergînd, așa, printre livezi, pe drum,
Poate-ntîlnesc în calea mea un om

Să-i mulțumesc. De ce anume lui?...
Nu am nici un răspuns în astă seară,
Dar vreau ca pentru-această primăvară
Să mulțumesc, să mulțumesc oricui.

IDENTITATE

Imensa lume-și duce viața ei,
Și n-au s-o vadă ochii mei.
Încerc mereu, pe-o hartă, și din pagini
Să-nchipui neștiutele imagini.
Stau aplecat pe file de atlasuri
Și-ncerc să prind neînțelese glasuri.
Imaginez o junglă, un pustiu,
Nisipul călător și argintiu ;
Îmi ațintesc privirile spre est,
Că poate văd masivul Everest ;
Ascult apoi atent cum tace seara,
Că poate-aud departe Niagara ;
Visez apoi urși albi la Polul Nord,
Cuib de sitari în stînca unui fiord,
Vapoare lent alunecînd pe mări
Spre-nșelătoare, plutitoare zări...
Vreau să cunosc toți oamenii din lume.
Să-i știu și după grai, și după nume,
Și n-o să-mi fie fețele străine
Că-n fiecare e ceva din mine.

TIMP

I

Timp — veșnică mișcare.
Vînt, care bate fără-a conțeni
Prin constelațiile solare...
Nici zei, nici aștrii toți nu scapă
De curgerea lui lentă ca o apă.
Nu-l simți că mișcă ;
Parc-ar sta în loc.
Nu-i simți suflarea de morișcă,
Nici nara lui de foc.
Te uiți, ascuți, și parcă tot în jur
E împietrit în pace și azur.
Și în tăcerea lungă și adîncă,
Te simți înfipt cu durități de stîncă.
Stai nemișcat, abia suflînd, și crezi
Că-s nemișcate toate cîte vezi,
Nu-l simți că vine !
Și curge totuși, singur, fără tine.
Oricît ai sta,
El trece prin fîința ta.
Te ia,
Ca hula unei nevăzute mări
Ce se ridică pînă-n cele patru zări.
Nici soarele pe ceruri nu rămîne
La fel și mine.

Ce monstru te-a dezlănțuit în mers,
Stăpîn pe-ntregul univers ?
De unde uriașă energie
Ce mîna totul înspre ce-o să fie ?
Niciîcînd, nici o clipită de repaos
Sau de-ndurare.
Același mers tăcut și surd prin haos,
Aceeși transformare.
Ți-i înaintea calea însemnată,
Și nu privești în urmă niciodată.
N-ai parcă nici aducere aminte ;
Duci gînd și omenire înaintea,
Călcînd peste-a trecutului morminte,
Pe-al vechiului monumental cavou,
Mereu spre altceva, spre ce e nou.
Cînd s-au retras oceanele în funduri,
Lăsînd în urmă munți, ca niște prunduri ?
Și cînd în undele incandescente,
S-au scufundat uitate continente,
Cu stinși vulcani și împietrite lave,
Ca niște vechi și rătăcite nave ?
Cum ? Cine-mbătrînește stelele și sozii,
Și stînge poleiala de pe glorii,
Și-aruncă împărații în uitare,
Și șterge de pe glob întregi popoare,
Și-ngroapă-n taină, în nisipul lui,
Mînunea rară-a moartelor statui ?
Tîmp ! Zeu universal și crud,
Te simt, dar nu te văd și nu te-aud.
Inconsistent și fără de contur,
Nu ești lumină, nici azur,
Tu însuți mori să te naști iar,
Cu-același zvîcnet mut de minutar.

Din ce închipuire, din ce minte,
Din care nesecată fantezie,
Tu născocoști tot ce va fi să fie :
Și-ndemnul fără stavili înaintea,
Și întrupări în forme mai perfecte
În geniul omului, ca și-n insecte ?
Din care nesecate rezervorii
Împrospătezi prin mii de veacuri, zorii ?
În mersul tău neconținut rămîne
Un veșnic mîne ;
Din ce a fost, într-una scoți sub soare
Tot alte noi tipare.
Regrete n-ai, nici ținare de minte ;
Nu te oprești la vechile morminte,
Și mergi privind mereu tot înaintea.
Inconsistent și fără de contur,
Nu ești lumină, nici azur,
Nici aer nu ești, și nici vid,
Și nici ca aburul, fluid.
Și totuși, simt în fiecare clipă,
Prin cosmos, ireala ta aripă
De zmeu atotputernic din povești.
Ce ești ?!

1959

CASA MEMORIALĂ

Pentru Buștenii lui Cezar Petrescu

Singurătatea sură împresoară,
Ca un amurg întârziat de seară,
Casa memorială,
Pustie și goală,
Păpușile-amintirilor de ceară...

Portița, un podeț, pridvorul
Așteaptă parcă
Și astăzi să se mai întoarcă,
De pe cărări de munte, scriitorul.

Dar dintr-o noapte — parcă-ar fi fost ieri —
El e în cîntec de privighetoare,
În rădăcini, în frunze ori în soare,
Da-n casa lui nu este nicăieri.

De-atunci aicea-i parcă tot statornic,
Și totu-ncremenit la locul lui;
Un univers rămas al nimănui,
Ce-a stat din mers ca un ceasornic.

Doar timpul singur zace-ntins și mut
În liniștea odăilor deșarte,
Citind aceeași pagină de carte
Unde-a lăsat-o el, la început.

Stă timpu-ascuns și-n foi de manuscris,
În rînduri și în literele mari,
Și, nevăzut, tot roade ca un cari,
În masa scundă unde el le-a scris.

Ca într-un rit uitat, egiptian,
Sînt toate adunate-aici de față,
Precum au fost pe cînd era în viață:
Un toc, o călimară, un roman...

Dar toate îngropate ca-ntr-o lavă,
Ca-n nu știu care ireal Pompei;
Cerneala-i ca rugina pe condei,
Și ștearsă pare scoarța cea moldavă.

Mîmînd obscur finala transformare,
Sfidează nemurirea niște scrum
În scrumiera inutilă-acum,
Că-i demult stinsă ultima țigare.

Vizitatorii, ca-ntr-o catedrală,
Pășesc tăcut și fața li-i sfioasă,
Și parcă-l caută, că nu-i acasă,
Aici, în casa lui memorială.

În seara ceea de-am deschis un tom
Din operele lui care-au rămas,
În orice rînd am auzit un glas,
Și-am cunoscut că-i glasul lui de om.

DE ZIUA FEMEII

E ziua femeii — e ziua ta, mamă !
E ziua chipului ce-l port în ramă.
Toate-amintirile copilăriei își sună clopoțeli.
În sat acum încep să zburde miei.
Azi îți aduc toate-amintirile în dar,
Scrise prin ani, pe foi de calendar,
Că-s toate, zi cu zi, și ale tale,
Așa cum mi-au rămas acuma, pale.
Azi vin de ziua femeii, să-ți fac o bucurie
Să mă vezi, să-ți treci mâna pe obrazul meu,
De parc-abia acum m-aș fi născut.
Sau nu mai știi tu singură de-s eu,
Cel din trecut.
Scoateți afară toate florile din glastre,
Că ziua femeii e ziua mamelor noastre,
Să le ieșim iar în porți înainte,
Să le sărutăm poalele la vestimente,
Să le lăsăm să se uite la noi, zîmbitoare,
Că ele n-au pe lumea asta un alt soare.
Ne-ar recunoaște doar după un semn de ele știut,
De-atunci, de la-nceput.
Vor mai tremura și-acuma pentru noi,
De amintirea zilei când ne-am dus la război.

Pe obraji lor, de atunci vor fi rămas brazde adânci
De lacrimi...

Cum lasă suvoaiele-n stînci.
E ziua lor ! Nici nu le vine-a crede,
Că lumea le mai știe, le mai vede.
Să le-ascultăm frîntura lor de șoaptă ;
Noi ne-am împrăștiat, dar ele-așteaptă.

E ziua femeii, ziua mamei mele...
Ard amintirile ca niște stele.

SEARĂ LA CĂCIULAȚI

Ca niște păsări mari cu zborul moale,
Tăcerile-au căzut în rotocoale.
Și parcă moarte, neauzite cad
Pe umbrele-adormite de sub brad.
Le iau de-acolo-n cuibul lor cu ele,
Ca să le toarcă-alene, turturele.
Zvonește-n vîrfuri de stejari bătrîni
O boare care-i mîngîie pe mîini.
Copaci giganți se-nalță în azur
Solemn privind cîmpiile din jur.
Prin sălcii despletite care plîng
Privighetoarea cîntă la pian în crîng.
Se-aude parcă picurînd sonor
Sonata lui Chopin în si minor,
Cînd de sub umbra deasă-a unui nuc
O mierlă fluieră ca un haïduc.

VESTIRE

Cerul trimite răvașe pămîntului
Cu hulubii nevăzuți ai vîntului ;
Le primește grădina ca o doamnă,
Și-n ele-i scris atît : e toamnă.

Florile-s înspăimîntate-afară :
Au citit în palma frunzelor că or să moară.

VIZIUNE

Urme de pași,
urme,

urme,

Vin din lume,
De departe,
Vin răzlete,
Dornice de viis și frumusețe ;
Vin urmele de oameni, se adună
Pe albul zăpezii căzută din lună.
Pe valea planetei tăiat e făgaș,
Pe urmă de om uriaș,
Pe-o urmă adâncă,
Săpată ca-n stîncă,
Ce suie-nainte urcușul de munte.
Spre ea milioane de urme mărunte
Grăbesc de departe din zare ;
Sînt urme mai vechi de picioare,
Ce zac de demult calcinate
Prin verzi cimitire de tîrguri și sate,
De temniți uitate...
Urme,
Urme de norod,
Ca-ntr-un etern și nesfîrșit exod,
Grele, adîncite de poveri,

Și de-atîta dor de primăveri ;
Urme prin nisipuri și noroaie,
De om singuratic, și convoaie,
Și prin rouă, urme prin otavă,
Urme-ncinerate-n lavă,
Urme,
Urme,
O procesiune lungă de hipnoză,
Înspre culmi sclipind, de-apoteoză,
Urme,

milioane mă-mpresoară

Înspre steaua lor polară.

Vin din Indii urme, ies în cale

Și din jungla Africii Centrale,

De pe Nil prădat de faraoni,

Și pe gheturi, urme de laiponi,

Urme,

urme

Mă ajung, îmi ies nainte,

Convergente înspre-un pisc anume,

Ridicat de geniul unui om în lume.

Vin de pretutindeni, se-mpreună,

Urme,

Urme

Urcă, urcă spre Comună.

CA O LUMINĂ

16 februarie 1933

Soldatul împuşcă tăcerea,
Şi glonte trecu prin ea
Ca printr-o stranie perdea
Şi se pierdu ca un ecou.
Tăcerea învie din nou
Ca timpul — vastă, străvezie...
Soldatul poate nu ştia
Că ea e veşnicie.
Un altul trase, altul iar,
Punctînd la întîmplare-un zar
Pe alb imaculat de nea.
Un om căzu alături,
Într-un genunchi, apoi în cot...
Şi iar tăcere peste tot.

Alt foc porni, şi iar tăcere.
Alt om căzu, şi iar durere,

Dar nu aceasta se ţinea,
Din stradă, ca dintr-o tranşee,
Nu oameni doar, ci o idee.

Dar iată că ea, neclintită,
Sta dreaptă, înaintea lor,
Şi cu-o privire infinită
Învăluia acest decor.

Cu braţele încrucişate,
Primea în piept încărcătoare,
Dar ca-n poveşti adevărate,
Cădeau topite la picioare.

Şi seara cînd, în ziua ceea,
Soldaţii-au năvălit pe porţi,
Au numărat sute de morţi.
Dar moartă n-au găsit ideea.

Sta drept, înaltă pînă-n cer,
Ca o lumină-n faţa lor.
N-a fost minune, nici mister.

Privea departe-n viitor...

VULCANUL

S-au strîns prin milenii, s-au strîns
A suferințelor mari zăcăminte,
Cele-ndurate fără de plîns,
Toate în oameni, ca în morminte.
Toate intrară adînc în pămînt,
Supte ca apa ploii de vară ;
Fără nădejdi și fără cuvînt.
Mută comoară !
Aspră sudoare de robi și iobagi,
Rouă pe floarea trupului frînt,
Sevă de brazi și de fagi,
Toate intrară-n pămînt.
Sînge, vin roșu de viață,
Sînge vărsat din belșug
La metereze de fortăreață,
Sau în războaie, sau pe un rug.
Fluvii albastre ca pe-un atlas,
Roșie marea fără hotar,
Cînd i s-a rupt omenescul zăgaz ?
Șipot ascuns de pojar,
Suc de blestem și descînt,
Tot a intrat în pămînt.
Pumnii-nceștați ca bulgări de pietre
Rupte odată din stîncă !

Zgură în spulber din vetre,
Toate în hruba adîncă,
Unde-i tăcere fără cuvînt,
Ura ca trăsnetu-n nori,
Toate au fierț, vii, în pămînt,
Ca focul în sori.
Toate-adunate prin vremi, an cu an,
În clocot fierbinte,
Toate au fierț ca-ntr-un vulcan,
Toate în oameni, ca în morminte.
Astfel prin veacuri s-au strîns
A suferințelor mari zăcăminte,
Cele-ndurate fără de plîns,
Toate în oameni, ca în morminte,
Toate-n pămîntul fără de soare,
Fără un cînt prin copaci...
Urlau doar noaptea, a răzbunare,
Gropile celor săraci.

*

Pe fața pămîntului mut
Vii primăveri au trecut
De sute și sute de ori
Cu muguri, cu flori,
Și iar au venit... Pentru cine ?
Că-n marea mulțime, că-n mine
Zăceau suferinți și dureri
Ce n-au primăveri.
Și minele-n sute de ani
Fierbeau în adîncuri vulcani —
O lavă fierbinte
Și-n om, și-n morminte.

Pământul, el însuși părea
Prea mic să le-ncapă,
Și parcă-n adâncuri vorbea
Durerea-ntr-o groapă.
Acel ce urechea și-a pus
Pe țărână, s-asculte mai bine,
Simțea cum clocotul vine
Și urcă în sus.
Și scoarța pământului, tare,
Pe-o zi de octombre, deodată,
Crăpă ca-n explozii de soare
O cosmică, roșă granată,
Și valuri mocnite de ură
Din bezna adâncă-au irupt,
Scoțînd dedesubt
De-a valma cu lavă și zgură
Un nou cernoziom :
O dragoste nouă de om.

IN CASA DOCTORULUI MOHR

În casa doctorului Mohr,
Cu fața-n soare, pe birou,
A apărut, strălucitor,
Un craniu nou.
Stă, cum ar sta o statuietă,
Vreo operă de artă veche
Cam găurită la ureche
Și pe frontal cu-o etichetă.
L-au șlefuit cu vremea, anii,
Și-i ca trecut prin purgator,
Fiindcă domnul doctor Mohr
E-un vechi radiolog de cranii.
E craniul unui om, firește.
Cu un sarcasm de măscărici
Orice se-ntîmplă el rînjește,
Că a ajuns și el aici.
Pe etichetă are-un număr
Scriș caligrafic chiar de Mohr.
Azi nu-l mai poartă-un om pe umăr,
Azi e de sine stătător.
A fost găsit în săpătura
De sub un nalt zgîrie nori.
Pământu-i astupase gura
Flămîndă prea adeseori.

A fost adus aici anume
Să aibă-un științific rost.
Azi nu mai are nici un nume,
Și nu se știe cine-a fost.
Își tace tainicul trecut.
Fu cumpărat cu zece cenți,
Privește prin orbite, mut.

*

Dar noaptea, hîrca asta hîdă,
Cînd nu e nimeni în birou
Și nu se-aude un ecou,
Începe singură să rîdă.
În liniștea adîncă-și spune
Cu glasul acela, cavernos :
„A trebuit s-ajung un os
Ca să trăiesc așa minune !
Sînt craniul unui negru mort
În New York chiar, linșat în port.
Vream să trăiesc și m-au ucis ;
Și, iată-mă, trăind un vis !
O viață-ntreagă-am fost șomer
Și casa mea a fost „sub cer“ ;
Și, iată-mă, azi într-o casă !
Și eu, șomer odinioară,
Stau degajat aici pe masă
Și nimeni nu mă dă afară.
Păcat că nu mai am picioare.
Vreo tibie, vreun peroneu,
Pe masă să le-ntind și eu
Ca orice alb, cu delectare.
E drept, tot n-am ce să mănînc,
Dar de-astă dată nu-mi mai pasă,

Și dacă judec mai adînc,
Azi stau ca albii într-o casă...“
Și craniu-adăugă încet,
Cu un sarcasm ca de ființă :
„Și, vezi, eu, fost analfabet,
Sînt de folos pentru știință“.

*

Desigur, acest monolog
Nimic nu are alegoric
Deși cuvintele-i, mă rog,
Sînt pentru unii, poate, stranii.
Dar au mai fost în lume crani,
Precum acela al lui Yorick,
Ce, readus o clipă-n soare,
A fost prilej de cugetare.

PE BIROUL MEU

Pe biroul meu,
Pe ogorul meu,
Ar și ar mereu.

Aici îmi împlînt
Gînd adînc și sfînt,
În orice cuvînt.

Eu aicea ar,
Și samăn, și iar
Pe-același loc ar.

Aicea îmi pun
Tot ce am mai bun.
Din moș și străbun.

Aici îngenunchi
Bătrînul meu trunchi
Cu rime mănunchi.

Și an după an,
Am muncit avan
Cu mîni de țaran.

Toamnele am scos
Din glie, de jos,
Bob greu și frumos.

Și l-am împărțit,
Cald și înfrățit,
Oricui a vroit.

Pe ogorul meu
Am arat din greu,
Dar nu-mi pare rău.

Cad și iar mă scol,
Muncă de sobol,
Dar nu-i muncă-n gol.

Poate c-o să fac
Unui om sărac
Pită și colac.

Gîndu-acesta gînd,
Mi l-am spus oricînd
Noaptele pe rînd.

El mi-a fost tractor,
Și-a lucrat de zor
Aici, pe ogor.

Însă pînă-atunci,
Suflete, să-arunci
Noi semînțe-n lunci,

Ca în orice zori,
Fete și feciori
Să culeagă flori.

FATA MORGANA

VIS

Era-ntr-un port în care-am fost odată,
Sau poate-un port ce nu e nicăieri,
Cu rada lui de soare inundată
Și cheiul plin de mulți corăbieri.

Mi se părea un port aerian
Cu litoralul șters și diafan,
Cu mări albastre și cu cer la fel.
Poate era St.-Rafael
Sau poate Cannes.

Știu doar că o lumină mare
Cădea bogată dintr-un cer senin
Și portul era plin
De soare.

Știu că era cald ca-n luna mai,
Că mă uitam la tine cum erai,
Alături de mine,
În rochia ta albă cu buline,
Ce flutura de briză ca un zbor
De fină pasăre de ecuator.

Vaporul vînat tremura ușor,
Cu pînza pe covertă umflată ca un nor,
Și silueta-i dreaptă, masivă și înaltă,
Trecea pe toată lumea ceealaltă,
Cu oameni ce se agitau, pigmei,
Pe dalele pătrate de pe chei.

Din larg, ca din adînci năvoade ude,
Venea o boare,
Cu gust de alge și de soare
Și miros de moluște crude.
De sus, din margine de punte,
Ca de pe stîncă unui munte
Abrupt,
Priveam mulțimea dedesubt,
Febrilă, ca pe un peron
Cu adieri de pește și gudron.

Sub palma mea simțeam cum vibrează
De nostalgiile depărtării
Trupul tău sensibil ca o rază,
Tremurată pe apele mării.
Călătoria care sta-naintea noastră,
„Fata Morgana“
Juca pe zarea dens albastră
Vagi viziuni de fericire vană :
Imagini nevăzute încă
De dincolo de marea cea adîncă ;
Țări calde cu reminiscenți de paradis,
Priveliști de poveste și de vis,
Grădini de portocali și de lămii,
Alei cu pletele căzînd, de palmieri,
Decor al dragostei dintîi,
Ce n-o fi poate nicăieri ;

O plajă însorită la Florida,
Pământul roșu cum e cărămida
Din jurul golfului Corint ;
Amurg albastru pe Parnas
Și răsărituri pe Olimp,
Parfum de roze și iacint
De pe colinele din Grasse ;
Aureole de comemorare
De zei,
De semizei
Care-au umblat ca noi prin soare
Și au murit de-atâta timp.
Vaporul s-a desprins de chei,
Plutind ușor spre altă lume,
Prin cele două benzi de spume.
Și, de subț ochii mei,

Pământul, ca o insulă de-acum pustie,
Tot dispărea-ntr-o ceață aurie,
Cu oamenii pe care eu mă tem
Că niciodată n-o să-i mai vedem.

În fața noastră orizontu-i larg...
Vîrfu-ascuțit de la catarg,
Tremurat de fiecare val,
Zgîrie-un cer de cristal.

Ne simțim mai singuri dintr-o dată,
Și fiecare gînd ni-i tot mai vag.
În care-ndepărtat arhipelag,
O să ne fie nava ancorată ?
Și parcă-am rătăci-n necunoscut,
Ca-n niște existențe neprecise,

Rupți de noi înșine și de trecut,
Și metamorfozați în vise.

Pînă departe-n jur, și-n fața noastră,
Cît vezi cu ochii, marea e albastră,
Și e albastru cerul, atmosfera...
E mai frumos decît Mediterana !
Uite-naînte : „Fata Morgana“,
„Fata Morgana“...

Urcă plopî lungi pe insula Cytera.

PENTRU CE ?

Pe fereasta unei case
Cu perdele
Grele,
Trase,
Și cu ochiuri zăbrele;
Pe fereasta unei case părăsite,
Note vin
De clavecin,
Cu motiv de menuet.
Pentru ce ai mai deschis,
Secret,
Ca pe-un scrin,
Casa mea albă, de vis,
Și cu mîna ta frumoasă,
Într-o casă
Părăsită și uitată,
Din care eu am fugit,
Ai venit
Să mai cînti încă o dată
Note rari de clavecin,
Cu motiv de menuet ?...

ÎNTÎLNIRE

M-ai strîns de prin păduri din alte dăți
În care tac străvechi singurătăți ;

M-ai strîns din plaje aurii și plane,
Din alge și nisipuri de oceane,

În care, prin milenii numărate,
Am fost și eu o mică vietate ;

M-ai strîns de pe ogoarele natale,
Din verzi porumbi și frunze tropicale ;

Din amintiri ce mai trăiesc de-abia,
Din tot ce-a fost copilăria mea ;

M-ai adunat din drumurile de țară,
Pe care-am rătăcit odinioară ;

M-ai strîns din stradă, de pe trotuar,
Neurastenic, dintr-un furnicar ;

M-ai adunat de pe atâtea căi,
Ca să trăiesc de-acum subț ochii tăi ;

M-ai strâns din nopți, din ploaie și din vânt,
Ca să te țin !

INSERARE

Eram, în casă, singuri, numai noi,
Atît de singuri, că ne-am auzit
Bătăia inimii în amîndoi
Cînd am tăcut și ne-am privit.

Și parcă-n trup pentru înția oară
Am fi simțit, crescînd, cum se răsfrînge
O floare stranie de sînge
Ce-a început să doară.

Și-am stat nedumeriți, și-am ascultat
Petalele în noi cum se desfac,
Răsad din cine știe care veac
Misterios și-ndepărtat.

Eram atît de singuri... lumea toată,
Văzută prin fereastra violetă,
Era alături cum ar fi-o planetă
Indiferentă și necercetată.

Ne-nchipuiam că timpul-a stat afară,
Că nu mai este trecere, nici moarte,
Cînd am văzut că-n casă ne desparte,
Intrată pe furiș, aceeași sară.

Și noi prin înserarea tot mai groasă,
Care intra nestăvilit în casă,
Simțeam cum chipurile ni se tot desfac
Ca scoborâte într-un fund de lac
Deasupra cărui a-nceput să ploaie,
Și-ncetul cu încetul în odaie,
Parcă pierduți în fum și în trecut,
Noi nu ne-am mai văzut.
Da-n umbra serii tot mai mare,
Într-un reflex bizar din geam,
Surâsul doar ți-l mai vedeam,
Ca albe flori de lăcrămioare.

SURPRIZA

Pe neștiute străzi, de lume pline,
Merg singur, izolat, ca-ntr-un pustiu,
Dar gândul meu e-atât de mult la tine,
Încît surprins, eu însumi nu mai știu
Cum nu te văd alături de mine.

PARADOX

Ieri nu știam nici că existi pe lume ;
Nu-ți auzisem râsul, nici cuvântul.
Iar azi, deși nici nu te știu pe nume,
Ești singura pe tot pământul.

DIN AMINTIRI

Din neuitate amintiri de ieri,
Din plăcile lor mici de mozaic,
Mi te reface gândul din nimic
Atunci când nu te vede nicăieri.

Și pretutindeni unde-ți este drumul,
Necunoscut, în taină și mister,
Te poartă-ntr-însul sufletu-mi stingher,
Cum poartă-n ele, florile, parfumul.

METAMORFOZĂ

Din depărtări prelungi și fumurii
Aud refrene vagi de simfonii.

De unde au pornit, de unde vin,
Așa, îndepărtate, din senin ?

Cine le cântă, cine le-o fi scris ?
Atît de ireale, ca un vis ?

Stau izolat în mine și le-ascult.
Vin oare de departe, de demult ?

Parfunul lor, familiar, de mosc,
L-am mai simțit o dată, și-l cunosc.

Surprind accente dureroase-n ele
Și strigăte stridente de-ale mele.

Că-aceste simfonii ciudate sînt
A noastre amintiri făcute cînt

Prin nu știu ce metamorfoză rară.
Ascult mereu în fiecare sară
Transfigurarea asta muzicală
Din neștiuta lume ireală.

PENTRU NIMIC

Eu toată ziua ieri nu te-am văzut !
Din lumea de aici, în veşnicie,
O zi întreagă, lungă a trecut
Fără această mare bucurie.

A fost numai o zi de calendar
Acea zi fără sens care s-a dus,
A fost un răsărit şi un apus —
Toate-n zădar.

A fost o zi în vreme mai puţin,
Cu timpul gol de amintiri pe lume,
O zi fără de vis, fără declin
Şi fără nume.

Cosmic sistem de varii constelaţii,
Cu Antarès, luceferi, Carul-mic,
A lunecat pe drumul lui în spaţii
Pentru nimic...

SCRISOARE

Ne despart meridiane şi parelele,
Pe glob împletite ca nişte zăbrele,
Să nu te mai vadă privirile mele.

Pământul mă poartă pe mine-nainte,
Cu inima plină de-aduceri-aminte...
Mi-acopere umbra pământului, locul,
Cu vatra în care aprins-am noi focul.

Privesc constelaţii pe care le ştiu,
Pe casa ta scundă, în noapte, târziu,
Şi-mi par toate-aproape, familiare...
Spre tine mă duce prin cer, Carul-mare.

Şi soarele-n noapte spre tine se duce,
Să te-nţilnească-n ştiuta răscruce ;
Toate spre tine alunecă lin ;
Gândul şi visul şi cerul senin...

Tot Universul în mers ne desparte —
Dorul te-aduce din el, de departe.

ÎNGRIJORARE

Durerea te cuprinse ca o fiară,
Și-n dosul ei, ascuns, te aștepta
În noaptea ceea pentru prima oară,
Nedeslușit și tainic, cineva.

Ca pe o umbră îl simțeam aproape,
Cu ochii mari și ficși pe chipul tău ;
Îți tremura o lacrimă în pleoape,
Și-n suflet, dureros, păreri de rău.

Iar neînchipuita ta durere
Mi te smulgea și te ducea departe,
Și eu simțeam cum silnic, fără vrere,
Ceva, ca o trădare, ne desparte.

A inimii artere mi s-au rupt,
Cu plînsele ei rădăcini,
Și nu am mai putut să lupt,
Se stinseră sărmanele lumini...

Iar timpul ne pîndea nedescifrat,
Cu ornicul lui mut bătînd în tîmple ;
Pe urmă, la o vreme, parcă-a stat,
Că nu știa nici el ce-o să se-ntîmple.

Amenințări pluteau deasupra noastră,
Prin bezna nopții fără dimineață,
Ca niște nouri negri la fereastră,
Ca niște păsări mari de gheață.

Și așteptarea scormonea în trup,
Închipuind vedenii în răstimp,
Rînjind la mine ca un lup
La cineva pierdut în cîmp.

Nesiguranța tot țipa strident,
Ca o trompetă, fiecare clipă,
Iar timpul sta alături, atent,
Ca uliul aplecat pe o aripă.

Din vid se repeta o întrebare :
Ce o să fie oare ? Ce-o să fie ?
Și-un diavol răspundea : Cine să știe
Ce-o să se-ntîmple-n clipa următoare ?

Pe tot pămîntul lumina livid
Un cer verzui cu luna cununat,
Și întrebarea iar venea din vid,
Și nu era răspuns adevărat.

ÎNTREBARE

...Oare-o să reia vreodată cineva
Acest cânt minunat,
Început, neterminat ?...

APROAPE DE PĂMÎNT

CAUTARE

Forează, gând, în mine, mai forează.
Tot mai adânc, mai iute, mai afund.
Nu te uita că mintea mea e trează,
Și că mă doare, și că mă ascund.

Să-ți umble sfredel sapa-n întuneric
Ca într-o apă neagră, înghețată.
Învârte-o crud în creierul meu, sferic,
Ca să-i aud scrișnirea ei ciudată.

Forează-mi noaptea fără de ecou,
Oceanul negru-n care m-am ascuns,
Ai mai cercat. Încearcă-acum din nou,
Că poate nu va fi de nepătruns.

Eu sînt la fund, acolo, nevăzut.
O ! De-ai putea odată să-majungi,
Prin straturi geologice de lut,
Subt praful sur al vieții mele lungi.

Voind să mă găsesc și să mă caut,
În mine singur eu am coborît,
Ca-n marea tropicală-un argonaut.
Dar n-am știut că-adîncul e atît !

Forează, gînd, în mine, mai forează.
Îți lasă ascuțișul vertical
În noaptea-mi de neliniște și groază,
Ca în craterul unui stins furnal.

Aștept mereu, și nu aud nimic.
N-o să mai dau de mine niciodată ?
Că eu nu pot de-aici să mă ridic,
De-atîta-ntunecime adunată.

Hai, sapă, sapă cît n-ai nebunit,
Să știu ce-a fost cu mine, dacă-am fost.
Că apoi e adînc fără sfîrșit,
Și totul nu mai are nici un rost.

Hai, sapă, sapă, fără de răstimp.
Nici o clipită încă de repaos.
Poate mai sînt nădejdi, mai este timp,
Cît mai exist în propriul meu haos.

UNIVERSALITATE

Nu te cunosc, nici nu știu cine ești,
Pe care țărni duci zilele, flămînd,
Destul că ești în viață, că trăiești —
Să știi că-ți sînt alături oricînd.

Să știi că nu ești singur niciodată,
Că-mi poți vorbi cînd crezi că nu ai cui,
Cînd suferința cere-a fi urlată
Și nu mai ai pe nimeni să i-o spui.

În orice limbă, o să te-nțeleg,
Că suferința are-un singur grai
Pe suprafața globului întreg,
Din Santa-Cruz și pînă în Altai.

De ari pe undeva și-ți este greu.
Sau de asuzi pe-ntinsele plantații,
Să știi că, nevăzut, te-ajut și eu,
Și greul tot ni-l împărțim ca frații.

Cu tine sînt ascuns în închisoare ;
Pe patul de spital cu tine sînt
Și-n bezna neagră pe furtună-n mare.
Și scot cu tine fierul din pămînt.

Îngheț cu tine-n grota de zăpadă
La polul nord, și-asud la ecuator,
Descarc avutul altora în radă,
Și pentru alții, lupt și eu și mor.

Mă doare și pe mine rana ta
Și-i mîna mea în cea ce ți-o alină.
Nimic din ce înduri nu pot uita ;
Ființa ta, ce-i fi, nu mi-i streină.

MUZICA

Din ce planetă depărtată,
Din care neștiută stea
Ning note albe de sonată
Ca niște fulgi sonori de nea ?

Din care constelații, unde,
Vorbirea lor în zări albastre
E numai muzică și unde,
Ca graiul sufletelor noastre ?

Sînt semne dintr-o altă lume,
Purtate de un cosmic vînt ;
Dar cine le-a trimis anume,
Că nu-s de-aici de pe pămînt ?

Durerea cît i-a fost de mare
Prin sideralul lui ocean
De-a pus-o-n plîns de vioare
Și-n lacrimile de pian ?

Aici, transfigurat ascult !
Cine-i în cer acea ființă
Ce-a suferit atît de mult,
Că-i simt astrala suferință ?

MÎINILE MELE

Mîinile mele,
Surorile mele gemene și bune,
La trebi cu tărie de cremene,
La alint cu jar de cărbune.
Mîinile mele.

Mîinile mele,
Ființe tăcute, supuse și mute,
Grele v-au fost zilele, grele
Cu degete groase, fără inele --
Surori credincioase...

Ați obosit, mîinile mele ;
Am obosit împreună ;
Trudele s-au adunat, se adună,
Multe și grele,
Pe vreme cînd aspră, cînd bună,
Poate că-i timpul să vină
Puțină hodină.
Vă strîngeți odată mănunchi,
Cuminiți pe genunchi,
Ca doi porumbei,
Ce vor să adoarmă pe ei

Destul cele șapte decenii
De muncă, de scris și de vers,
În care-ați făcut un mic univers,
Dormiți fără griji de vedenii
Și spaima de visul urît,
Că-n veacul acesta de crime și sînge,
Cînd și pămîntul a-nceput a plînge,
Voi n-ați obijduit, n-ați omorît.
Nu va avea nimeni a spune —
Surorile mele gemene și bune !

SEARA

E-o seară Francis Jammes.
De unde ? Cum ?
De ce-a venit acum
Cu amintirea lui de fum
De când eram
Pe-o seară ca și asta, la Orteș ?
Citesc azi tristețe lui elegii
Și-ascult... visez..
Și ca în vis, ca-ntr-o minune
Întrezărită de departe,
Din lumea cea de dincolo de moarte,
Sînt ca o stranie comuniune.
Melancolia ce mă împresoară
În astă seară
E-a lui ? E-a mea ?
E pentru-un om ? E pentru-o stea ?

Se lasă-albastrul cerului pe geam
Ca o mireasmă dulce pe morminte.
E-o seară de aducere aminte
De Francisc Jammes.

De unde ? Cum ?
De ce-a venit acum
Din haos, silueta lui de fum
Și de pe câmpurile elizee,
Din irealul univers,
Suava-nchipuire de femeie
Pe care a cîntat-o-n vers ?

Sînt morți de mult
Și el, și ea.

Visez și-ascult,
Privesc în seară
Ca-ntr-o cenușă funerară
Adusă pînă-aici de vînt.
Și parcă ei deodată sînt..
Chemați de mine din uitare..
Sau poate totul mi se pare,
Așa, uitîndu-mă pe geam.

E-o seară plină de melancolie,
E-o seară ca o elegie
De Francis Jammes.
Tristețea ei mă împresoară
Din mine, de afară.
E-a lui ? E-a mea ?
E pentru-un om ? E pentru-o stea ?..

VISURILE

În locul unde-i vama-ntr-un somn și viața vie.
Într-un nisip de noapte, eu intru în magie.
Întreaga mea ființă trupească se desface
Ca pulberi de cărbune în bezna care tace.
Și mă constitui iarăși, eliberat de mine,
Într-un veșmînt eteric, în forme sibiline,
Fantomă de lumină, ca într-un film azi șters,
Ce nu rulează-aicea-n știutul univers.

Și intru într-o lume în care n-am mai fost,
Și merg ca somnambulii pe streșini, fără rost ;
Alt'dată-n uniformă somptuoasă intru-n baluri,
Sau într-un naufragiu merg ca Hristos pe valuri.
Fac alteori și-o crimă, pe gratis, odioasă,
Dar cînd mă scol nu este nici un cadavru-n casă.
Sînt un actor de noapte, dar simplu amator,
Ochiar într-un film de groază, în care singur mor.
Da-n ceasul dimineții, cînd iese iar lumină,
Las toată lumea ceea în fund, după cortină,
Spăl mîinile de crime și-obrazul de rușine,
Și candid iar reintru să viețuiesc în mine.
Îmi uit tot visul nopții, și doar cîte-o frîntură
Îmi stăruie în suflet, ca după foc, o zgură.

Mai sînt, cîteodată, narcotice arome,
Și într-un chip de fată din fostele fantome.
După o zi reală, în noaptea următoare,
Mă-așteaptă altă piesă și-o altă înscenare.

Trăiesc cînd om, cînd umbră, sfîrșit de oboseală,
Și nu știu singur care-i ființa mea reală.
Dar parcă cea din cețuri ca din neant răzbate —
Aceea poartă-n sine, a mea eternitate.

ALGELE

Visele nopții mai umblă prin creierul meu,
 Ca niște fantome într-un castel pustiu.
 Se vede că le-a surprins cîntatul cocoșilor
 Înainte de-a intra-n inconștient
 Ca-ntr-o cutie secretă și neagră.
 Mă trag spre lumea lor
 Cu alge lungi ce mă-ncolăcesc ca șuvițe de fum ;
 Mă trag spre fundul mării din care m-am născut
 Lumea lor e lumea acelei mări necunoscute
 Cu ape care nu se văd,
 Cu păduri de plante fantastice și moi
 Ce-și mlădie tulpinele ca penele de evantaiuri
 După jocul undelor pe care nu le simte nime.
 De lumea lor, eu nu-mi aduc aminte în trecut,
 Că ea-i dinainte de-a mă fi născut,
 Că ea-i trecutul dinaintea trecutului —
 E lumea din care-am ieșit ferecat în trup :
 Caricatura unei mari dimensiuni
 Cu care am fost una...
 Trăiesc așa, succesiv :
 Viața viselor nopții, cea mare și fără de sfîrșit.
 Pe care nici amintirile n-o mai pot minuna,
 Că este fără amintiri —

Și viața reală în care eu mereu încerc
 Să zbor ;
 Norii umblă pe jos și pasc pe goluri de munți,
 Ca niște fiare sure,
 Și ceru-i străbătut de rachete,
 Ca stranii sulite de arc,
 Iar înălțimea munților se măsoară
 Doar cu metrul,
 Nu cu ani-lumină.

Întruparea ce mă desparte, iremediabil,
 De viața viselor nopții
 E o degenerare plină de umilinți,
 Dar visele-mi invadează existența
 Cu vraja lor ademenitoare, albastră și aeriană,
 Plină de aroma nemuririi și-a eternității.
 Mă tem să închid ochii și să adorm,
 Că intru iar în lumea viselor
 Și farmecul lor, ce mă îmbie,
 E farmecul suav al inexistenței.
 Mă tem și totuși le simt vraja tulburătoare
 De droguri și stupefiante,
 Mă tem că-n ele-i ademenirea morții —
 Vitrina ei ispititoare.
 Mă tem — și iată-le umblînd în creierul meu,
 Ca niște nori, cînd însoriți, cînd negri,
 Ca transfigurarea unui parfum de flori otrăvitoare.
 Viața nu mai are-n ființa mea consistența ei sigură,
 Trufașă.
 Se clatină ca de un vînt, venit din altă lume
 Mă cuprind dimensiunile realității.
 Mă cred superior celui visat —
 Schelet estropiat al unei neființe care a fost totul.

Aștept mereu noaptea și visele ei —
Paradis pierdut și sfărâmat,
Tulburător,
Chinuit,
Obsedant,
Să mă-nfășoare ca o mantie a cosmosului.
Dar mă tem,
Și mă afund în teama mea,
Abandonat,
Fără putere,
Ca-n voia unui alt destin.
O, de-aș putea să am puterile din visele nopții
Să construiesc o lume-aievea
Pe măsura frumuseții și dimensiunilor lor !

DESTIN

Marea m-a născut din ea.
Ca pe-un val.
Și cu valul, ca pe-o stea,
M-a purtat la mal.

Și de-atunci, cu dor matern,
Bate-ntr-una malul,
Căutându-mă etern
Să mă ia iar valul.

Acoló,-n păduri afunde,
Șlefuit mi-e chipul
De talazuri și de unde,
Una cu nisipul.

De atunci pînă s-or stînge
Stele milenare
Port în lacrimi și în sînge
Sarea mării, sare...

Ca un exilat, pe plajă
Mă întorc într-una,
Rechemat de-aceeași vrajă,
Ca și luna.

ATLANTIDA

Strig în împărăția copilăriei mele,
Cîndva tărîm de visuri și de stele —
Acum o grotă cu mumii de gheață
În care nimeni nu mai e în viață.
Cîmp de mitologie-ntr-o antică Eladă,
Cu zei fără de moarte și oameni de baladă.
Strig, și-mi răspunde parcă, departe, un ecou
Ce m-ar chena pe mine. Și iarăși strig din nou.
Dar altă viață nu e decît a vocii mele,
Pe unde-a fost tărîmul de visuri și de stele.
Ce-a fost castele-odată, sînt astăzi stalactite,
Și lacrimile mele de-atunci sînt împietrite,
Și-acum e-o feerie aici, dar mortuară,
Ca-ntr-o descoperire din era terțiară.
De sus, din piatra albă tot picură pe jos,
Și-s sidefii pereții de parcă-ar fi de os.
Sonor îmi pare totul și parcă-ar vrea să cheme
Și să învie iarăși pe cei din altă vreme.

Strig în împărăția copilăriei mele
Și caut baldachinul ceresc spuzit de stele.
Ce mare-mi părea cerul pe satul meu natal,
Ce tainică pădurea cu basme de pe deal !

Nici casa părintească, nici via cu araci
Și nici livada veche cu iarbă și copaci
N-au mai ținut la vreme și nimeni nu mai știe
Precum au fost odată, cîndva-n copilărie
Nici oamenii pe care-i știam, azi nu mai sînt.

Mi-i satu-o Atlantidă-ngropată în pămînt !

CÂNTECUL MEU

Prins de-amintiri din tinerețea mea,
Eu mi-am luat vioara de-altădată,
Să mai încerc și-acuma o sonată,
Și mi-am plecat obrazul cald pe ea.

Dar degetele-nu tremură pe strune
Și-am înțeles că iar nu se mai poate,
Că sîmnele nu sînt nici ele bune,
Că s-au uscat și sînt osificate.

Arcușul scîrțîia un fel de plîns.
În mine doară cîntul era viu
Și cu vioara lui cu tot l-am strîns
În cutioara lor ca-ntr-un sicriu.

Mi-a fost cîndva și flautul aproape
Și tinerește-am încercat să caut
A-mi pune dragostea în cînt de flaut,
Dar mîna n-a mai nimerit pe clape.

Și nici din flaut n-am putut să cînt,
Că n-am nici suflul de odinioară,
Și-am scos din el, mai trist ca din vioară,
Lugubru șuierat prelung de vînt.

Am început atunci să cînt din gură,
Că-n jur cînta întregul meu popor.
Și am cîntat și eu cu el în cor
Și cînt de dragoste și cînt de ură.

În ritm cu el mi-am potrivit și pasul
Și m-am găsit iar tînăr și vioi
Și-am învățat și alte cînturi noi
În care-mi simt tot mai puternic glasul.

ECOUL

Era în munte, într-o dimineață,
Într-un decor nemărginit de gheață,
Cu crestele plutind în alb mister,
De nu știam unde-i pământ și cer.
Nu se vedea în jur, în depărtare,
Nici început și nici sfârșit de zare,
Nici semn de vreo ființă, nicăieri.
În aeru-nghețat sunau tăceri,
Sporind o stranie singurătate,
Că m-am temut de mine însumi poate
Și te-am strigat... Și glasul meu era
Parcă al altuia ce te striga,
Că au pornit ecourile-n stînci —
Parcă visau tăcerile adînci,
Și mi-au purtat iar glasul îngînîndu-l,
De parcă mai striga odată gîndul.
Fantoma sură-a strigătului meu,
Nebună te chema prin munți mereu,
Tot mai pierdut, tot mai departe
Pînă căzură strigătele moarte
De-atîta alergare-n infinit,
Și tot nu te-au găsit!
Iar cînd tăcură, la o vreme, toate,
Mi-a fost iar teamă de singurătate,

Că mă-ngheța de spaimă și de frig.
De groază iar am început să strig.
Și iar mă îngînară alți nebuni
Sau poate morții de prin văgăuni.

Am coborît atunci grăbit în vale,
Pe drumul spre fereastra casei tale.

AUTOBIOGRAFIE

Am semănat grâu bun cu bob ales.
Și-s numai spini acuma la cules.
Ce vînt, de unde le-a adus aici,
Sămînța lor de vegetali arici ?
Că doar a fost pămîntul cernoziom,
Și m-așteptam să văd om lîngă om,
Crescînd din brazda ce-am săpat-o an
Cu inima din pieptul meu,
Și fără plug și fără de brăzdar...
De ce-a fost oare totul în zadar ?
E-o viață de cînd rodul mi-l aștept
Și-aș vrea să strîng și spinii toți la piept.
Cu-atîta dragoste am așteptat !
Dar prea mă dor, și prea-s îndurerat !

SINGURĂTATE

Timpul se-ntinde ca o singură oră
Fără-nceput și fără de sfîrșit.
Singurătatea-i tăcere sonoră
Ce-a amorțit.
Infinitu-i universul bătrîneții
Și-i anotimpul fără primăvară ;
Un ceas eternizat de seară,
Un asfințit fără culori al vieții.
Orice sezon e în afara mea,
Ca toamna lui Noembre într-o stea.
În mine ca-ntr-o ocnă e închis
Întîiul bob de viață nou-născut.
Singurătatea este timp care-a trecut
Fără-amintirea veche-a unui vis.
Mă mîngîie doar mîna ca o soră.

Timpul se-ntinde ca o singură oră.

UITARE

S-au lăsat grele perdele de tiul
Pe lucruri, pe-amintiri, pe albume.
Tot mai încet bate undeva un pendul,
Sfârșit de lume.

Oglinzile-amintirii cu iz de trecut
Sînt sparte acum.
Apare cîte-un chip decapitat și slut
Sub praf de moloz și de fum.

Nimic nu mai este din tot ce a fost ;
Trecutul film e voalat și șters.
Străbate doar din cînd în cînd un vers
Pe care-abia-l mai știu eu pe de rost.

Trecut fără-amintire nu-i nimic ;
E ca o tablă ștersă c-un burete.
În timp mi-i parcă chipul tot mai mic
Și doar ca umbra pe-un perete.

Lungi ani de viață îmi apar
Ca-n amintire-un manuscris pierdut,
De parcă n-aș fi fost și n-am trecut,
Și-a mers tot universul în zădar.

Îmi caut anii și-s puțini la număr
Cîți i-a-nsemnat durerea sau un vis ;
Oricît mi-arunc privirea peste umăr,
În urmă văd pustiul vechi deschis.

Ei ! Unde sînt atîția ani ai mei,
Trecuți fără de urmă și-amintiri,
De nu i-a însemnat nici un condei,
De nu-i găsesc acumă nicăieri ?

Tot ce țin minte e un pumn de zile,
Ca o cenușă din încinerare,
Și le-ncălzesc și mi le-adun în file,
Ca să le scap pe-acestea de uitare.

FOCURILE TINEREȚII

Ce înalt au ars focurile tinereții — ce înalt !
Bolteau în nopți, văzduhuri, ca niște-amiezi de vară,
De se vedeau de pe un cer pe celălalt
Nebunele lor jocuri de scînteii și pară.

Limbi diavolești de flăcări străvezii
Se-nvolburau dansînd îmbrățișate,
Pînă tîrziu în nopțile tîrzii,
Cînd le-adunam în ochii mei pe toate.

De unde s-au aprins și ce ardea
Cu-atîta bucurie jucăușă ?
Eu nu știam că-mi arde viața mea
Și n-am văzut că jos era cenușă.

Sînt stinse astăzi focurile-acele ;
Nici vatra unde-au fost nu o mai știu
În van încearcă visurile mele
Să mai aprindă-o dată jarul viu.

O noapte fără de sfîrșit se-ntinde.
Sînt stinse focurile pentru totdeauna.
Nu-i nici ce arde, nici cine le-aprinde.

Dar poate s-o-nălța odată luna,
Și, palidă și singură, departe,
Că-n ea-i cenușa focurilor moarte.

PE DRUMUL DE ÎNTOARCERE

Pe drumul de întoarcere-n natură
Nu duc cu mine nici un gând de ură.
De-aici, de sus, ca de pe-un munte-abrupt,
E tot mai mic ce este dedesubt.
Pe culmea asta nici un vînt nu bate ;
E tot lumină și seninătate,
Că viața dă în calmu-acestor zări
Răspuns la tănuitele-ntrebări.

Urc liniștit spre zeii ce m-așteaptă,
Neînfricat de judecata dreaptă,
Și-ncrezător că-acestei lumi la ușă
N-o să-i las doar o mîină de cenușă.

PEISAJ

Intru-n umbra defileului cel mare.
Nu mai sînt poteci de-ntoarcere, nici soare.
Doar privirea, peste umăr, caută-ndărăt,
Pe sub creasta albă de omăt.
Au rămas în urmă șesurile departe,
În lumina ce-mi păruse fără moarte.
E pe-acolo poate soarele-n amiaz,
De scînteie oîmpul ca un iaz.
Poate că mai înfloresc și-acum
Teii și salcîmii lîngă drum.

Dar eu sînt în umbra defileului cel mare,
Și-mi duc grota singur, în spinare.

Am intrat în umbră și mi-i frig.
Și mi-i frică, și nu pot să strig.

LONGEVITATE

Cînd a venit iarna în mine ?
Cînd s-au uscat frunzele ?
Cînd au căzut ?
Ce-ntîns e pustiul, ce mut,
Umblat de jivine.

Cînd au plecat păsările —
Privighetorile, mierlele,
De nu aud un cînt ?
Unde sînt florile-albăstrelele
De-i totul pămînt ?

Totul aşteaptă, lung, neclintit...
Cine şi ce mai aşteaptă ?
Unde sînt păsările ?
Poate-au murit.
Nu-aud o şoaptă.

Surdă, tăcerea tot roade —
Cari ce nu iartă.
Toată natura e moartă...

Dar trunchiul nu cade !

MOMENT

Mi-i universul tot mai mic, mai mic.
Şi cel ce mă-nconjoară tot mai mare.
Se strînge cel dinţii tot spre nimic ;
Pe celalt cine poate să-l măsoare ?

Cuprind cu mintea parcă pe-amîndouă.
Mă doare gîndul şi ce frică mi-i
Că am sclipit o lacrimă de rouă
Pierdută printre-atîtea galaxii.

SINTEZA

Sînt atît de aproape de neființă,
Că mi-i teamă să nu mai gîndesc...
Și de tăcere mă sfiesc...
De agonia prin obișnuință.

M-a obosit rotația pămîntului
Și mersul stelelor
Și amestecul ielelor
Și neputința cuvîntului.

Prea multe vorbe sînt,
Și două versuri sînt prea multe.
Cine să le-asculte?

Un singur cuvînt!

NEGRU

Condeiu mi-a căzut alături de foi
Ca armele rănitului într-un război.

Pe-o zi ca orișicare alta dintre zile,
Au devenit deodată inutile.
Și mai presus de arme și condei,
S-a ridicat ceva — și nu știu ce-i.

ÎNTOARCERE

Mă-ntorc din nou la tine, pădure,
Și-mi caut urma pașilor dinții,
Adânc îngropate în lutul ud,
Sub straturi suprapuse de frunze înnegrite ;

Sub șaptezeci de straturi,
De vreme păturite,
Ca niște pagini putrede de carte.
Mă-ntorc obosit cu picioarele goale.
Nu vreau să mai port cojile crimelor uitate,
Mă voi așeza sub un stejar,
Să-mi scot liniștit spinii din tălpi.

Poate că printr-o metamorfoză
Și prin voința de purificare
Mă voi reîntrupa într-un copac,
În crengi să leagăn păsările cântătoare,
Să țin piept vânturilor din miazănoapte,
Și să primesc în creștet fulgerul smucit,
Izvor de stîncă-a focului nestins.

Să stau, stejar, gînditor ca un rege
A cărui oaste a pierit împrejur
Și s-a făcut una cu iarba.

Sînt obosit. Numai copacii știu să se odihnească
Rămînînd în picioare,
Călătorind doar prin anotimpuri
Ca prin niște continente
Din tropice la polul nord, stînd în același loc.
Ei nu trebuie să fie fii de zeu ca să învie.
O fac în fiecare primăvară
Cu simplitate și deplin.

Mă-ntorc la tine, pădure,
Poate să am mai mult noroc,
Și voi putea doar fiarele să le-mblînzesc,
Ca temelie-a noii omeniri.
Mă-ntorc să-nvăț încremenirea ta vie,
Și arta statuară, de la tine,
Și zvonurile tale fără moarte,
Vagnerianul vuiet de furtuni
Și muzica de cameră din seară.

Primește-mă !
Să intru-n catedrala de coloane
A fagilor cu scoarța ca de sare,
Și în singurătatea-i milenară
În care tăcerea vine de la-nceputul lumii.

N-o să aduc în ea nici un zeu
Și nici o rugăciune omenească,
Nici n-am să-ți tai crengile să fac cununi
Nici fiarele eu n-am să le omor.
Căci vin la tine
Totmai ca să nu mai văd atîta sînge.

Primește-mă !
Și dacă pentru asta
Va trebui să merg în patru labe,
Voi încerca ; voi încerca din nou cu vechi reminiscențe...
Va fi și asta semn de întoarcere !

TOAMNĂ, NU TE GRABI

Nu am murit. Toamnă, nu te grăbi
Să-ți irosești degeaba frunza-n vînt,
C-o mai așteaptă-un nou mormînt.
Nu te grăbi !
Fii măcar tu cu mine dreaptă,
Și mă așteaptă.
Știu eu ?... O noapte... o zi.
Toamnă, nu te grăbi.
Mai ține două frunze galbene de tei
Cu care să acoperi ochii mei.

FINAL

Se curăță-Universul
De larva mea vîscoasă.
O să rămînă versul —
Gogoșa de mătăsă ?!

UNDE-I MAMA ?

Jan, fratele meu Jan,
Unde-i mama ?
Era-n patu-acesta mic
Cît o masă —
Patu-n care ne-am jucat
Cînd eram copii, acasă.

Am plecat doar împreună
Ale noastre umbre mari
Peste trupul ars de boală
Ca s-o întrebăm ce-o doare.
Și, acum, unde-i oare ?...

Împietrise-n ea tăcerea
ca înghețul,
Gîndul fără de cuvînt ;
Vorba noastră n-ajungea
Pînă-n malul lumii ei,
Risipită ca de-un vînt.

S-a uitat la noi atentă,
Parcă am fi fost departe,
Parcă am fi rămas în urmă,

Parcă i-am ieșit în cale
Pentru-nția oară
Și-o împiedecăm să moară

Din pridvorul veșniciei
Sta cu fața înspre noi
Și era departe foarte.
Și nedumerită tare :
Că trăiește sau că moare ?
N-am putut să știu ;
Niciodată n-am să știu.

Și-am rămas ca doi străini
Pe un țărm cu ceață groasă.
Ea mereu s-a-ndepărtat,
Mereu ----
Parcă-așa, plutind pe-o apă
Limpezită ca un cer
Lângă care am rămas
Nemișcați și tu, și eu

Ce departe și ce-ncet s-a dus !
Cum privea la noi, mirat
Și-ntrebător --
Ca un copil ce-atunci întâi vedea
Doi oameni printr-un nor,
Pe care nu-i mai cunoștea...

Mai târziu, în asfințit,
Unul care-a-nnebunit
A luat lopata-n mână
Și i-a pus în ochi țărână.

FRATE VEȘNIC

Bătrâne brad, odinioară,
Cu spicul crud și argintiu,
În care munți, și primăvară,
Înfipt în piatră și-n frunzar,
Te-a răsădit un pădurar,
Ca, într-o zi, ce nu mi-o știu,
Printr-o-ntîmplare ce nu iartă,
Să ne-nfrățească-aceeași soartă.

Pe unde ești acuma pe pământ,
De cînd mă-aștepți și cît o să te-aștept,
Tu, singurul prieten și-n mormînt,
Strîngîndu-mă la piept ?

De unde o să vii, de unde vin
Să ne-nfrățim universal destin ?
Ai fost doar un brăduț zburlit și scund
Pe sub zăpadă, pînă în april,
Pe-atunci pe cînd eram și eu copil --
Un țînc cu capul mare și rotund.
Dar viața ta pe urmă nu ți-o știu.

În vârful tău cu pământul sur,
 Sau poate în stejarii dimprejur,
 Ți-o fi cîntat vreodată un scatiu,
 Sau poate, noaptea, vreo privighetoare ;
 Ți-a fluierat vreo mierlă ca haiducii,
 Și s-au chemat pe numele lor cucii,
 Și ți-a bătut în trunchi, ciocănitoare.
 C-aș vrea să-aduci în lemnul tău sonor,
 În noaptea noastră lungă și tăcută,
 Ca-ntr-o cutie-ascunsă de lăută,
 Reminiscența cîntecelor lor.

Prin rădăcini ai scos subtil din tină
 Și ai filtrat prin trunchiul în inele,
 Parfume de brebenei și vioarele,
 Ca-n amintirea lor să faci rășină,

Să-i strîngi mireasma-n fibra ta poroasă —
 Cu suc de flori de măcieși și mure,
 Amintitor ca umbra de pădure,
 Să ne-o luăm pe-ascuns la noi acasă —

Să-aduci tu vegetala puritate
 Transfigurată prin ozon și soare,
 Să-avem acolo-n beznă și oroare
 Ceva curat și în eternitate.

Îți mulțumesc, prietene de drum,
 Pe care te-oi cunoaște într-o zi,
 Atunci cînd toți ai mei m-or părăsi...
 Dar, frate veșnic, unde ești acum ?

DRUM DE DIMINEAȚĂ

A nins din cer cu alb și nevăzut,
 Să-acopere noroiul din trecut.
 A nins din cer cu stele și lumină,
 Să înflorească tot ca o grădină.
 Și pomii-s albi ca un cais în floare :
 A nins din cer cu lună și cu soare,
 De parcă sus tot cerul s-ar desface
 Si-ar fi venit în pulbere încoace.
 Ori poate că pămîntul urcă-n cer :
 Un satelit cu vise și mister.

A nins din cer cu pace și tăceri,
 Să-acopere străvechile dureri
 Și urmele de sînge de prin șanțuri
 Și zăngănitul osîndit de lanțuri.
 A nins din cer stelute mici din rouă
 Și lumea toată-i albă și e nouă.
 Pe tot imaculatul ei senin,
 Nu mai sînt urme vechi ce duc și vin ;
 Așteaptă neaua noii noștri pași,
 Cu urmele adînci de uriași.

E tot neîntinat și alb și pur,
Alcătuît din zare și azur,
Cum nu ne-a apărut decît în vise.
Ni-s toate drumurile noi, deschise;
Nu-i nici un drum bătătorit în față.
Începem noi un drum de dimineață !

CUVÎNTUL

Mulțimea vuia în față greoi,
Cu frunți ridicate-n noapte, vîlvoi.
Se rostogoleau glasuri nedescifrate,
Ca dintr-un cataclism zbucnite toate.
Aripe deschise fîlfîiau pe sus,
Cu sumbre prevestiri dinspre apus.
O lavă neagră-n clocot ondula
Arzînd pămîntul înroșit sub ea.
S-a spus o vorbă numai și, deodată,
Tăcu mulțimea împietrită toată,
Și mii de ochi sclipiră pîn' departe,
O galaxie nouă, fără moarte,
Vibrînd pe cosnicele traiectorii.
Și ochii toți ajunseră ca sorii,
De parcă s-a stricat în univers,
Pe căile subțiri de filigran,
Universala simetrie-n mers.
Și așteptam...
Toți ochii așteptau intens
Ecou-acelei vorbe fără sens.
Spusesem un cuvînt neînțeleș
Ca un descîntec, un eres,

Ca cel dintîi cuvînt
De pe pămînt
Rostit de-ntîiul om
Vorbînd cu sine însuși sau visînd.
Și toți s-au întrebat atunci în gînd,
Într-o tăcere-ntinsă ca un șes,
Ce vorbă-i asta fără înțeles.
Tăcerea s-a tot prelungit, la fel
Cu coardele întinse de oțel.
Și cînd credeam că totul e pierdut,
Se despletî-n văzduh ca părul
Unei fecioare
Cu chip și radieri de soare,
Că vorba ceea de la început,
Cu-ascunse energii de dinamită,
Era doar *Adevărul*.

Și liniștea se așternu, uimită.

CE AR PUTEA...

Am în grădină-o-ntreagă primăvară
Cu flori ce-am răsădit din paradis,
Și-n casă am tot soarele de-afară
Și am în mine cel mai mîndru vis.

Am în pădure păsări cîntătoare
Și toate cîntă numai pentru mine ;
Am munți înalți cu cerbi și căprioare
Și pești de-argint în ape cristaline.

Am, nopțile, deasupra frunții mele
Albastra boltă-a unui univers
Cu lună, cu luceferi și cu stele
Și toate galaxiile în mers.

Am gîndu-acesta care le străbate
Cum nici nu e mai repede aripă,
Și ochiul care le-a cuprins pe toate
Cu mii de ani-lumină, într-o clipă.

Am conștiința că trăiesc și am
Credința că din univers nu-s smult,
Și n-ar fi existat de nu eram.

Ce ar putea să aibă-un zeu mai mult ?

MINERII AU GĂSIT

Săpînd tot mai adînc în galerii, săpînd,
Minerii au găsit noaptea-n pămînt —
O noapte neagră și mumefiată
Din întunericul primar de altădată.

Minerii au găsit noaptea-n pămînt,
Ce de milenii poate e aci.
Au sfredelit mereu ca să ajungă
Pe calea cea nenchipuit de lungă
La ce-o fi fost cîndva cealaltă zi.

Găsiră noaptea de la începuturi
Stratificată-adînc în negre scuturi
Ca-n niște vechi cetăți carbonizate
La care porțile-au fost încuiate.

Minerii au găsit noaptea genunii
De dinainte de-a fi fost străbunii,
Ascunsă-acolo din clipita-n care
Urcă pe tron stăpînitorul soare.

Minerii au găsit noaptea genunii

Și ani și ani de-atunci sapă mereu
În noaptea calcinată minereu,
Și-n vagonete ca-n sicrie-o poartă...
Poate că noaptea e lumina moartă
Pe care au găsit-o în mormînt.

LA CINEMATOGRAF

Noapte sumbră, artificială,
Izolează om de om în sală ;
Dîră albă ca de reflector
Aburește aerul sonor.
Albe și clorotice stafii,
Profilate pe fundalul pal,
Străveziu mimează oameni vii
Într-un clar de lună ireal.

Joacă-o balerină ca-ntr-un vis, —
Trup și floare albă de cais,
Din ce lume ? Cine poate spune ?
Că aievea nu-i așa minune.
Stă strungarul tînăr lîngă mine,
Neclintit. Privirile-i senine —
Două coarde tremurînd, de foc, —
Nesimțit vibrează după joc.

Și în noaptea stranie, lunară,
Simt un zîmbet cum îl înfioară,
Că-i îndrăgostit de-o balerină
Din nimic și din lumină...

AVÎNT

Pentru tot ce-avem în minte de făcut,
Timpul e prea repede și-i scurt,
Pentru ce-i în noi visare și avînt,
Ceru-i prea aproape de pămînt.
Pentru cît ni-e sete de lumină,
Prea e pală noaptea, luna plină,
Pentru cît vedem noi de departe,
Prea puțin de stele ne desparte.
Pentru cît creem noi frumuseți,
Prea e scurtă ziua unei vieți.
Pentru cîtă dragoste-i în noi,
Prea e multă ură și război.

OBSESII ATOMICE

Sună clopotele, sună...
Într-un turn ? În fund de mare ?
Sună ziua, sus, în soare ;
Sună noaptea, alb, în lună.

Pentru ce și pentru cine
Sună oare de utrene ?
Nu cumva e pentru mine,
Că prea seamănă-a catrene ?

Pentru ce și pentru cine
Sună seara a vecerne,
Încurcînd printre terține
Nu știu ce chemări eterne ?

Sună tot văzduhul, sună
A primejdie și moarte,
De vin tocmai de departe
Toate stafiile din lună.

Cine bate, ce tot bate
În clopotnița de-aramă ?
Cine și de ce ne cheamă ?
E sfîrșitul lumii poate !

Nu se-aude de-a lor vaer
Nici în cer, nici pe pămînt.
Clopotele sună-n vînt
Mestecînd suflate-n aer.

Îmi vîr capul cînd în nor,
Cînd în funduri de oceane ;
Dar răsună în mărgeane
Clocotul prevestitor.

Bate dangătul pe note
Cuie-n planetar sicriu.
Nu mai scapă nimeni viu
Nici ascuns în fund de grote.

Păsărică de pădure,
Trează-n zori de dimineață,
Cîntă tu un cînt de viață,
Poate c-or să se îndure.

DIN MELOPEELE RĂZBOIULUI

„Apă, apă... apă...”

E melopeea oricărui rănit
Cu fața-n sus, cu ochii în zenit.

E-un murmur repetat mereu și surd
Ca-ntr-o procesiune de la Lourde,
Și parcă chiar pământu-ar spune șoapte,
Sau niște stafii ar vorbi prin noapte.

E șoapta celui ce mai vrea să-nvie
Și-și cere picătura lui de apă vie.
Măcar atât cât o mărgea de rouă,
Că-i trebuiește pentru-o clipă nouă.

E-a agoniei stinsă psalmodie
Ce susură prelungă pe câmpie,
Încet, tot mai încet, până dispare
În slava luminată ca o mare.

E poate ruga de la început,
De când a fost întâiul om din lut.
Și parcă nimeni nu vrea s-o audă

Pe buze trece o batistă udă
Ca o pomană care se refuză
Și murmurul începe iar pe buză
Ca un ecou îndepărtat și stîns
Sau ca un plîns
După-amintiri cu munți și cu izvoare
De ape limpezi și răcoritoare.

Apă... apă... apă...
Se-aude mai încet, tot mai încet,
Doar ca o adiere-ntr-un brădet.

VEAC XX

Azi s-a născut în lume un copil
Și-a început să plângă, singurel,
Că tot în ziua asta de april
S-a și făcut o bombă pentru el.

UN VAL SUBȚIRE

Azi-dimineață
Ce vesel era soarele de primăvară,
Și țărîna ce umedă de viață !
Zburdau lumini ca fluturi, pe afară,
Sub cerul cristalin și străveziu.
Trezit din adormiri și hibernare,
Zvîcnea pămîntul ca un suflet viu,
Ca o ființă surîzînd în soare.
Dar de ce oare s-a întins deodată,
Cu vagi melancolii de funigei,
În vâl subțire, diafan, discret,
Pe-această fericire fermecată ?
— S-a stins în lumea asta un poet,
S-a stins în lume-un cîntăreț al ei.

Nu știu în care parte, unde-anume,
Nici nu știu cum i se spunea pe nume.
Poate-n Coreea, poate-n Equador,
Sau poate-aproape-n Grecia antică
Că pretutindeni și poezii mor,

Dar se întâmplă-atunci ca astăzi o minune
Când s-a întins pe cer senin deodată,
Cu vagi melancolii de funigei,
Un vâl subțire, diafan, discret,
Pe bucuria primăverii, toată,
Fiindcă-a murit în lume un poet.
Fiindcă-a murit un cântăreț al ei.

MOMENT BIBLIC

Trece-o femeie tânără pe stradă :
De mînă-o duce parcă numai visul.
Și nu mă știe, nu vrea să mă vadă,
De parcă nu-și pierduse paradisul.

E tânără ca Eva-n luna mai.
Și-a rîs de Biblie ca o păgînă ;
Nu vrea să știe că-a trecut prin rai
Și că a scos-o cineva de mînă.

Pe coapsa-i arcuită și pe gură
Ispita-n chip de șarpe se strecoară,
Dar nu se teme de-a lui mușcătură,
Nici c-ar putea cumva de ea să moară.

Cu ochii strănepotului Adam
Îi urmăresc în taină mîndrul vis
Și șarpele pe pulpă ca pe-un ram
Luat cu ea, de-atunci, din paradis.

CEAȚĂ

Ceața a-ngrădit o insulă-mprejur
Sub clopotul opac de sticlă mată ;
Cer fără de azur
Sub care e redusă lumea toată.

Mai simplu ! Mai bine !
Tot Universul s-a refugiat în mine,
Ca un naufragiat,
Cu tot ce-a fost cândva lumină și soare,
Cu tot sistemu-i complicat,
Să se păstreze-aicea de pieire
Esența lui de viață și iubire —
Sămînța vie-a lumii viitoare.

DUPĂ DATINI

Copacii își scutură frunzele-n păduri.
Se pregătesc să moară drepti și puri.

Ca după datini ploile le spală
Oasele crengilor și coaja lor goală..

CONȘTIINȚA

Acum elementele lumii primare :
Întuneric și mare,
Se regăsesc aceleași, milenare.
Tumult puternic, greu de voluptate
Felin se-alintă singur și se zbate.

E-înbrățișarea marilor dimensiuni !
Nu poți să le cuprinzi, să le aduni.
Timp și măsură încă nu-s născute.
Din nou, facerea lumii la-nceput e.
E nesfârșit de noapte și de apă
Și nu-i născută mintea să le-ncapă.
E totul orb — există-n sine numa
Și fără-a se cunoaște pînă-acuma.

Dar iată, chiar în clipa asta, poate,
O conștiință s-a născut din toate :
O scăpărare iute de lumină,
În lumea asta neagră, ca o mină.

S-a deșteptat ceva, clipește iar...
E conștiința omului : un far.

TRECE TIMPUL

În vârful plopului înalt se zbate
Pe loc, în jurul unui vrej subțire,
Cu iuți mișcări de agonie.
O frunză numai —
O aripă de sturz rănit în zbor
E timpul care trece...

E seară și e liniște adîncă ;
Nu bate nici o adiere.
Stau ploi-nalți încremeniți,
Parcă-au murit deodată în picioare
Ținînd în mînă propriile făclii.
Și-acuma trece timpu-n vârful lor ;
Nu-i înșelare !

Pe cer de-azur luceafărul se suie
Și carul-mare oiștea și-o lasă ;
Depart stelele clipeșc
De parcă le-a intrat în ochi o rază
Sau au simțit suflarea timpului,
A timpului ce trece.

Eu stau pe malul râului ce-și sfarmă
În cioburi mici oglinzile prelungi ;
Stau și privesc pe șesu-acum pustiu,
Pierdut în infinit.
Privesc ? Nimic nu mișcă,
E tot tăcere,
Totul se pierde în nimic
Ca într-o ceață.
Pe-ascuns și-acolo timpul trece.

Departe, pe câmpie,
Cenușa serii cade, nevăzut,
Și parcă tot pământul se-afundă nesimțit.
Ca o imensă pasere de foc, soarele-asfințește
În negrele păduri de peste zare.
Și liniștea crește
Și singurătatea-i mai singură
În timpul care trece...

INUTILITATE

O zi fără semnificație !
De ce-a venit ? De ce-a trecut ?
Un zero-ntr-o uriașă ecuație
Cu rezultat necunoscut.

Și-a fost nevoie de-un imens
Efort în sistemul solar
Pentru acest ceva lipsit de sens,
Și o rotație-n zădar.

AMIAZĂ DE TOAMNĂ

E o amiază de toamnă ștearsă, bolnavă.
Bătrîn și obosit, soarele nu a mai putut să treacă,
a luat-o de-a dreptul pe-o potecă,
mai pe la poalele văzduhului.
Tăcerea are tonuri diferite și adînci
și stă uimită,
conștientă că psalmodiază
o ceremonie de mari dimensiuni.
Cobor cu batiscaful cel mai modern în adîncu-mi de ocean.
dar și acolo au coborît tăcerile
și nuanțele luminii.
Aerul e roz și copt ca miezul unui fruct uriaș.
cît întregul univers.
Frunzele stau neclintite într-o nemișcare funerară.
Plopîi și-au aprins vîrfurile de la razele
ce cad ca spicele grele de grîu.
Stejarîi bătrîni au îngenuncheat
strîngînd pe umerii lor negri
bunda lor aspră
de laur.
Să fie oare-o rugă-a universului, la care asist ?
Dar totul tace.
Totul e blînd.
Totul e iertător.
E clipa marii treceri.

PUSTIU URBAN

Boc, boc, boc.
Pașii bat pe trotuar
Rar,
Rar,
Cu răsunet osuar,
Mai aproape,
Mai departe.

Cineva fuge de moarte.
Boc !

Se amestecă, se bat.
Ce ciudat !
Nu e nimeni să-i adune :
Unul dus,
Altul întors
Cu limbaj cifrat de „mors”.
Care cheamă,
Care spune
Un poem nescris,
Nespuse...

Unul parcă a tăcut,
Ucis.

Pașii umblă fără om,
Pentru ei,
Pe trotuare,
Pe alei.
Bat în umbra unui pom
Ca-ntr-o piatră funerară,
Bat în fiecare seară
Caldarîmul ud.
Nu se văd,
Numai se-aud.
Bat și-n nopți pînă tîrziu,
Ca să știu
Că mai este un om viu.

Pașii bat !
Nici cel ce-i poartă
Nu mai știe unde-l poartă,
De-a ajuns sau nu la poartă.
Pașii umblă după soartă,
Fără om, fără picioare,
Prin singurătatea mare,
După vis, din loc în loc...
Boc, boc !

GENEZĂ

În lunga noapte, ca în orbul fund
Al unui vast ocean
Fără-nceput și fără de liman,
În care stînci gigante se ascund,
Materia stă neclintită, moartă —
Eternitatea dură și deșartă —
În somn de piatră.
Materia inconștientă de propria-i existență
E o absență
De piatră, și de ape și de tină,
Nimic nu mișcă și, ca-ntr-o poveste,
Nimic nu știe că nu e sau este.
Nu-i timp și nu e depărtare,
Că nu e nimenea să le măsoare.

Dar iată că prin tainice sinteze
Materia începe să viseze
Și într-o bună dimineată
Mișcă întîiul embrion de viață.
Pe-ntinderile negre și pustii,
Fu începutul mării bucurii.
Din vremea ceea, de departe,
Tot stăruie-amintirea vremii moarte,
Și azi prin mine știe
Universala vieții bucurie.

TOTU-I OBOSIT

Toamnă. Totu-i obosit :
Pomii de-a sta-n picioare,
Casa de-a privi la soare,
Soarele de-a sta-n zenit.

Toamnă. Totu-i obosit :
Galbenele frunze moarte,
Vîntu-acesta de departe,
Ploaia fără de sfîrșit.

Iarba care se usucă,
Cîmpul istovit de rod,
Negura ca o nălucă,
Drumul încărcat de glod.

Marea de furtuni adînci,
Cerul de atîtea basme,
Gîndurile de fantasme,
Munții de atîtea stînci.

Olipa asta, de mileniu,
Și prezentul, de trecut.
Trupul de atîta lut,
Omul de atîta geniu.

NEDUMERIRI

Am prins din univers
Geometrica lui armonie,
S-o pun în vers,
În poezie ?

Și am deprins din el
Mișcare și măsură
Ca să le pun la fel
Ca-n cer și în natură ?

UITATUL

Există-n sine însuși,
 ca o plantă
Undeva-ntre lumea asta și cealaltă.

Trăiește doar în conștiința lui,
Una ca sine.

Se mișcă, merge, trece...
Da-n urma lui nici urmă nu rămîne.

Poate că uneori se uită pe el singur
Și-atunci plutește.

Cînd va muri,
N-or să aibă ce îngropa.

DURERE

Bătrîna vorbea
Cu feciorul ei, plecat la război ;
Vorbea singură
Că nu știa :
Vorbește unui viu
Sau unui mort ?

Trecea singură prin sat
Sau poate prin cer,
Că prea erau aproape stelele
De lacrimile ei...

GRAVITAȚIE

Ce strîns mă lipește de el pămîntul !
Ce tare mă atrage magnetul enorm !
Tălpile-mi sînt grele
Ca ghiulelele de picioarele sclavilor.

De ce m-am desprins dacă nu pot să mă-nalț ?
Orice-aș face sînt una cu pămîntul,
Ca orice piatră.
Mă simt ca-mpotmolit într-un noroi
Din care nu mai pot ieși.
Doar sufletul umblă singur pe deasupra
Ca o aureolă dintr-o icoană primitivă.
Dar și el, legat de trupul meu
Ca un zmeu.

O ! Dacă-aș scăpa odată !
Aș cunoaște în sfîrșit libertatea,
Zborul, cerul...
Dar timpul mă apasă tot mai tare-n pămînt,
Neiertător.
Toate legile universului au complotat
Împotriva mea,
Și-s sclavul lor.
Pînă la sfîrșit,
Pînă la contopirea cu el...

NA GREU' PĂMÎNTULUI

NA GREU' PĂMÎNTULUI

Uneori, cînd mă simt prea singur
Și am nevoie de cineva aproape,
Ca prin el să știu ce este în mine.
Cad în genunchi,
Pun urechea la pămînt și ascult.

N-aud nimic,
Dar nu mai sînt singur.
Comunic cu viața dinainte de-a ti :
Mă simt ca în ușa casei de lui
A-ntîlor străbuni,
Și-atît de aproape de ei !

Ați pus vreodată urechea pe pămînt
Și-ați ascultat ?
Pămîntul nu știe a vorbi ca omul,
Deși suferă ca el.
N-auzi nimic
Dar îl simți aproape...
Pămîntul tace adînc.
Ca un țărîm înmormîntat de mult.
Tăcerea-i mai aproape de om decît vorbele.
Dar trebuie să fi suferit mult
Ca s-o poți auzi

Îi simți doar o zvîcnire în puls,
Ce seamănă cu-al tău,
Că pămîntu-i o ființă
Ca noi toți.
Pune urechea la pămînt
Și-ascultă...

Cînd ești singur
Și nu se mai poate.

SOLILOC RATAT

Am vrut să-mi vorbesc singur
Cum aș fi vorbit lumii întregi.
Am vrut să-mi găsesc cuvintele
Care să spună totul pe-nțelesul tuturor.
Și nu le-am găsit. N-am găsit
Decît niște sunete
Ce nu-nchegau nici un gînd.
Și totuși, la-nceput mi-am vorbit.
Mi-am auzit propriile cuvinte
Pînă-n cupola creierului meu
De catedrală fără înțeles,
Lămurit, răspicat.
Erau cele pe care le știam demult,
Care-n copilărie dăduseră un nume
Fiecărui lucru și vietate.
Dar nu mai însemnau nimic.
Erau doar semne care mai sunau, —
Dar ce limbă oare vorbeam,
Că eu singur nu o înțelegeam?
Sunetele erau desprinse de gînd
Și gîndul rămînea-năuntrul meu,
Și ele sunau ca un dangăt
Într-un pustiu...

Cînd am tăcut, am găsit în mine,
În adîncime, ca-n pămînt,
Nenumărate gînduri nerostite
Ce nu şi-au găsit vreodată cuvînt,
Şi ele-mi sporeau singurătatea
Ca o mulţime de munţi ascunşi în mine.
Gîndurile se formaseră în minte,
Goale şi singure, fără cuvinte.
Ca nişte prunci înmormîntaţi de vii,
Mai înainte de-a şti să vorbească.
Zăceau aşa de ani şi ani,
Cînd eu credeam că le-aşi fi dăruit
La toţi acei ce-au vrut să mă audă :
Şi n-am găsit grai pentru ele.
Nici pentru mine n-am găsit.

Şi totuşi vroiam să vorbesc mulţimii,
Cu simplitate, ca-ntr-un soliloc :
Să-mi simt integrarea în ea
Ca-n „alma mater“ a genezei mele,
Să fiu eu poate-ntîiul om
Ce-a străbătut singurătatea
Cu-ntîiul cuvînt...

Si n-am putut. Cuvintele
Erau ca nişte nuci
Din care ciorile misterului uman
Goliseră tot miezul.

Şi-atunci, în deznădejdea mea,
Fiindcă totuşi eu vroiam să spun,
Ca-ntîiul om, măcar prin gesturi,
Un gînd ascuns al vieţii mele-ntregi.
Am desfăcut larg braţele
Şi am îmbrăţişat într-un sărut
Pămîntul tot, cu oameni şi cu fiare.

POETUL

Acum în miez de noapte
Poetul se deșteaptă
În mine, ca un om.
E ca un „alter-ego“
Desprins de trupul meu,
Născut din taina-mi neagră
Pe care n-o-nțeleg.
Și el vorbește singur,
Și eu transcriu pe negru
Gândirea lui cu duhul
Din care se încheagă :
Un conțopist pe care
În șoaptă l-a trezit
Să nu-i tulbure visul.
Poetu-ncet dictează
În limba-i de fantomă,
Poem din altă lume,
Ce-o știe numai el.
Glas surd și somnambulic
Înfășurat în vată
Misterul fără margini
A sufletului meu,
Că el știe mai bine
Ca mine, ce nu știu.

L-ascult pînă ce singur,
De noapte obosit,
Își pierde șirul vorbei
Și iar dispare-n somn, —
În lumea ceea neagră
A tainei ce-l primește
Ca tot ce e fantomă,
Și-n care n-am putere
Să-l urmăresc, s-ascult.

Poetu-i, totdeauna,
În mine un strigoi,
Pe care-l simt cum vine
Și pleacă înapoi.
Poetul e fantoma
Unui miner ce-a fost
Și care sapă-n mine
Ascunse straturi negre
De zeci de ani-lumină,
Și-aduce visu-n lume,
Visat de nu știu cine,
În nu știu care veac.

AMINTIRI

Am ajuns în Govora cu un landou scăpătat,
Învăluit în praful ridicat din drum,
Ca într-un nor de-aici de pe pământ,
Ce nu avea nimic ceresc în el.
Lumea umbla prin parc indiferentă
Ca furnicile care nu caută nimic,
Dar aleargă mereu, voioase că-s ființe.
Ce străini pot fi oamenii unui de alții !
Parcă-ar fi fost de pe-o altă planetă.
Am fost surprins că-nțeleg ce vorbesc,
Deși nu mai țin minte nimic.
Cele mai multe vorbe sînt inutile
Ca zgomotele, ca orăcăitul broaștelor.

Nimic nu mă lega de-adunătura de case cenușii
Și vile cu acoperișuri de țiglă roșie,
Cu pretenții de motive plastice.
Sufletul meu nu înregistra nimic,
Puteam să fiu, la fel, în orice parte.
Jur-împrejur, pe dealuri, copacii se strînseseră laolaltă,
Umăr la umăr,
Ca o mulțime la un mare miting în natură.

Stejarii stăteau nemișcați în mari sarici verzi,
Puternici și hotărîți ;
Doar cîte-un plop de fremăta nervos,
Sunînd din castagnetele lui cu două fețe.

În holul hotelului Palace
Vizitatorii păreau de-acolo, de totdeauna.
Deja încercuiți în obișnuințe și rutine,
Mergînd în fiecare zi pe-aceleași locuri,
Ca vagonetele forestiere...
Micile lor locomotive gîfăiau astmatice
Și plictisite...
Ce caut aici și cît o să rezist ?
În cîte zile-am să ajung ca ei ?
N-am ajuns niciodată.
Că-ntr-o dimineață am văzut-o în parc,
Singură,
Căprioară delicată, rătăcită în mulțimea de oameni.
Își mergea drumul ei,
Cum merg stelele drumul lor pe traiectorii.
Farmecul ei mergea înainte
Cum merge înaintea florilor parfumul,
Cum merge lumina înaintea oglinzilor,
Cum merge muzica înaintea unui cortegiu împărătesc.
Cum merge aurora înaintea soarelui,
Numai că nu era nimic material.
Realitatea încă de-atunci era doar o amintire —
Atît de fluidă și insesizabilă.
Și poate că asta-i era frumusețea.
Era singură, unică,
Fără strămoși, creată de azur și soare.

O apariție din lumină, culori și ritm
O frază muzicală, o sonată,
Un vers minunat dintr-un poem ce nu-l mai știe nime,
Un parfum purtat și-nvăluit de-o adiere.
Sînt de-atunci patruzeci de ani.
Ea a murit de mult și nimeni nu-și mai aduce aminte de ea.
Numai ce era inefabil și vis a rămas.
O! cum aș voi să mai merg acolo :
Știu unde i-au călcat pașii ușori,
Știu aleea singuratecă și plopilor subțiri ;
Numai eu, din toată lumea asta, o mai pot găsi.
Lăsați-mă să mă duc :
Nici o furtună, nici viscoalele iernii
Nu i-au putut risipi amintirea ființei.
Am s-o găsesc !
Iar dacă nu, atunci înseamnă
Că totul s-a scufundat
Și asta-i altă lume.

UITĂRI

Adeseori nu ne mai vine-n minte
Un nume-a cîte unui vechi prieten ;
E ca și cum ar fi în prag și nu-l cunoaștem,
Sau a plecat și-l mai vedem din spate,
Dar nu mai știe nimeni cine este.
În minte-atunci rămîne un loc gol,
Sau un contur de vreme prăfuit,
Ca urma pe perete-a unui cadru
Pe care l-am fi scos,
De parcă și fotografia lui va fi plecat
Pe undeva, de-o vreme, la plimbare
Sau pentru totdeauna...
Și-i straniu că în lipsa unui nume
Parcă-a pierit însăși ființa lui,
Atîta de definitiv, că n-a rămas
Măcar o amintire ;
Adică nici o umbră-a lui.
Și universul, viața noastră-atunci
Ni-i mai săracă de un om,
Fiindcă fără nume nu-i nimica,
Nici nu-i măcar o umbră-a cuiva,
Căci nu se știe-a cui o fi.

Și azi așa, mâine așa,
Se tot răresc parcă a doua oară
Și în simboluri,
Cu totul și mai definitiv decât prin moarte
Atîți prieteni ce-am purtat în noi
Ca pe-o mulțime de ființe vii,
Ca însăși lumea vie —
O definiție a existenței.
Atunci noi înșine ne simțim descomplecți,
De parcă viața din trecut ne-ar fi mai scurtă
Și că o parte-ar fi pierit în ceață,
Acoperită de-un cer mișcător
Cu nori care acopăr stelele
Și ne împuținează firmamentul.

Poate că asta e a dispărea pe-neotul,
Ca acei oameni
Ce se retrag furiș dintre prieteni,
De care au fost invitați,
Fiindcă s-a făcut târziu
Și simt nevoia să se culce.

Ne-au mai rămas încă în minte
Un gest, o vorbă
Cu timbrul vocii,
De parcă glasul l-am mai auzi,
Așa, ca de pe-un disc din altă vreme...
Dar toate-acestea nentregite
Și neidentificate,
Și fără a alcătui un om,
Ci mici fragmente la-ntîmplare,

Ca-n săpături arheologice.
De care mă întreb,
Ca un cercetător,
Cu-o palidă naivitate :
— „Oare — ale cui vor fi fost ele ?...”

PETALE PRESATE

Petalele florilor din grădina mea,
Pe care le-am semănat stînd în genunchi
Și le-am udat cu lacrimile pure
A tinereții ce credea în toate,
Presate sînt azi între filele
Cărților mele.
Rîdeau cîndva în soare, colorate,
Și vii ca niște buze care tremurau
De o emoție fără cuvinte.
Și-aveau fiecare parfumul ei.
Pe care îl știam pe dinafară,
În adierea cea mai delicată-a vîntului.

Acum au toate-o singură culoare,
Pastelizată, ternă,
De-un cafeniu închis,
Și toate miroase greoi, a muzeu,
Mumefiate în singurătatea lor.
Petalele pline de odinioară
Sînt astăzi foi subțiri care se strică,
Cînd se întorc paginile-amintirii.

Nu-ntoarceți foile, nu le atingeți
Că sfărîmați și-aceste moaște sfinte
Ale petalelor de flori din grădina mea,
Pe care eu le-am semănat stînd în genunchi
Și le-am udat cu lacrimile mele.

Nu-ntoarceți filele, nu le atingeți,
Că sfărîmați fantoma petalelor mele.

CUVÎNTUL IUBIRE

Am vrut să mai scriu încă o dată,
Într-un poem de-acum, cuvîntul iubire,
Cu sensul lui cel fără de-nșeles,
Cu sensul lui de țipăt și suspin,
Vag și nearticulat,
Ca încercarea unui muribund,
De a mai spune-un mare adevăr,
Și nu mai poate.

Nu știu : l-am scris și nu l-am scris,
Dar am văzut literele lui desfoindu-se
Ca petalele unui trandafir vestejit
Căzînd încetul, una câte una,
Ca niște lacrimi mari și stranii
Ce-au înghețat în străvezii petale
Pe foaia albă ca un giulgiu.
Și toate celelalte vorbe scrise
Nu mai spuneau nimic din ce-aș fi vrut.
Muriseră-ntre buze și hîrtie,
Sau, poate, niciodată n-au fost vii,
Că rămăseseră ca niște semne
Dintr-o uitată scriere ce n-o știam.

Și-așa cuvîntul iubire și-a lăsat
Petalele lui palide, osificate,
Pe-ntinderea-nghețată de zăpezi
A colii mari, imaculate,
În așteptarea altei primăveri
Ce n-o să vină niciodată.

Poemul a rămas, astfel,
Neînceput, neterminat ;
Și este doar în mine,
Mai vag ca o visare,
În care mă refugiez,
Sărac de cuvîntul iubire.
În fiecare seară...

Cuvîntul iubire nu mai vreau
Să-l mai învăț din poezii, din cărți,
Sau din hidoasele dicționare, —
Muzee-n care-i dăinuie fosila.

Așa cum aș fi vrut să-l scriu,
Cuvîntul e numai al meu,
De nimenea cîndva rostit.
Și cum aceasta nu s-a mai putut,
Întreg poemul a rămas,
Ca un contur de om căzut
Pe nesfîrșite-ntînderi de zăpezi.

MOBILELE

Întâi mi-au fost dragi ca niciodată
Toate obiectele din casă.
Metamorfoza noastră de ființe
În imobilități familiare
Ce mai păstrau într-un spătar de scaun,
Sau în arcada unei canapele,
Iluzii de eternități definitive.

Simțeam în ele-o prelungire-a vieții
Și o imagine de nemurire,
Ce dăinuia prin multe generații.
Și-un sentiment de mare siguranță,
În existența ceea neclintită.

Pe toate le știam de mic copil,
Și le știau bunicii tot acolo.
La locul lor, tăcute și eterne :
Un jilt, o masă și-o oglindă mare,
În care-i mai vedeam trecînd,
Cînd au plecat din viață, la plimbare.

Trecură generații neștiute
Și ele au rămas pe-același loc,
Cu-aceeași stranie indiferență
Pe care numai ele știu s-o aibă.
Simțeam prezența lor nemuritoare
Și cum în atmosfera lor intimă
Aș fi putut trăi și după moarte.

Înțelegeam atunci cum faraonii
Se-nmormîntau cu ele-n piramidă,
Să nu le fie veșnicia prea străină.
Știau, și-așa, cu ochii lor închiși
Prin întunericul total
Să se ferească-n calea lor de ele,
Așa cum se fereau și-n viață, noaptea.

Apoi, cînd despărțirea mi-a fost clară
Și iluziunea prea deșartă,
Mi-au apărut ca niște vechi obiecte
Din nu știu ce muzeu provincial,
Și-acum îmi sînt străine și ostile,
Penibile și caricaturale,
Ca niște roase moaște de-amintiri
De care nu îmi mai aduc aminte.

Sînt despărțit de tot ce am trăit,
Nu mai cunosc vreun sens la tot ce-a fost :
Un univers de lînă și de lemn.
Și singur am să trec pe cellalt mal,
Eliberat de tot ce-aduce-aminte,
Aceasta-mi pare marea libertate !

INTRUSUL

De câte ori mai intru într-un codru,
În taină vine-n mine cineva,
Pe care nici nu l-am văzut vreodată,
Nici nu știu cine-i și nici cum arată.
— De unde ai venit și cine ești?
Din ce mileniu supraviețuiești
Și unde-ai hibernat atîta vreme,
Să vii, fără ca nimeni să te cheme?

Dar el nu îmi răspunde, și-i în mine.
Și parcă nu e singur, ci mulțime.
Mă ia de mîină-acum și nu mă lasă,
Și merge-n codru, ca la el acasă.
Se simte bine-n lumea asta largă, —
Și pe-ntunerec ar putea să meargă.
Nu-i stăfie nici spirit de pădure,
Nu-mi vrea nici rău, nici nu vrea să mă fure.
Mă las purtat și parcă știu acum
Pădurea neumblată, ca pe-un drum.
Ne-ncrezător privește pe furis
O umbră ce se clatină-n frunziș.
I-e pasul sigur, dar simt cum se teme,
Cu vii reminiscenți din altă vreme.

Sta neclintit apoi și mă oprea
Și, ca să-asculte liniștea, tăcea.
Știa să-audă cum nu știe nime, —
Cum ar fi ascultat o adîncime.
Ferea din mers vlăstarele subțiri
Și surîdea ca unei amintiri.
Am mers voios cu dînsul laolaltă
În catedrala codrului, înaltă, —
În lumea ceea mare-a nimănui,
Vrăjit și eu de bucuria lui.
A mers cu mine prin pădurea mare
Pînă-am ieșit la margine, în soare,
Într-o lumină ca o dimineață.
Dar el se mistuise ca de ceață
În mine însumi, ca într-o pustie...

Și nu știu cine-ar fi putut să fie.

FATA MORGANA

De arșiță pustiul aiurează...
Ca-n visul unei dromadere moarte,
Un alt pământ plutește-n cer, departe,
Purtînd o neînchipuită oază.

Pustiu-ntreg, în fel și fel de chipuri,
Se leagănă, se-nalță, se apleacă
Și, pe-un ocean, pe-ntînsul de nisipuri,
El cînd ușor plutește, cînd se-neacă.

Pămîntu-i numai o părere parcă :
Șes de lumină, ca o revărsare,
De parcă sub deșert ar fi o mare
Pe care se tot clatină o barcă.

Și intră totu-n ireal și vis,
În vast neverosimil și părerii ;
Ca niște lungi girafe, palmieri
Păzesc o insulă de paradis.

Pe locul sur al dunelor sterile
Se-ntind în zări pășuni elvețiene,
Și-n iarba lor pletoasă, prin poiene,
Pasc lent disgrățioasele cămile...

Dar cînd te-apropii, totu-i iar departe
Și dai de-o caravană de schelete, —
Un șir întreg de dromadere moarte
De-nchipuiri deșarte și de sete.

INSOMNIE

A trecut trenul de noapte...
Vuietu-a rămas în urmă
Lung, prelung ca o coadă de cometă stinsă.
Mai răsună undeva pe-o vale,
Ca o prăbușire subterană.
A trecut trenul de noapte
Plin de vis, de oameni și-așteptare.
A dus vieți plătînde și tăcute
Adunate-acolo la-ntîmplare.
Vieți de care nimenea nu știe :
Sunet lung de fierărie
Și de catastrofă
Umple bezna nopții goală.
Vreau să-i strig pe călători pe nume,
Să-i opresc să nu se ducă,
Dar mi-e strigătul de vată
Și cad vorbele alături, —
Fructe fără de semințe.

A trecut trenul de noapte
Și mai trece peste mine
Ciocănind craniu-obosit.
Călătorii-s umbre fără chip,
Cine poate spune că-i văzu ?!

A trecut trenul de noapte,
Trenul de la ora patru,
Ora cînd se uită insomnia
Cu ochi mari, fosforescenți de buhă.

A trecut trenul de noapte,
Unde merge, unde-aleargă ?
Nu-i în față nici o gară,
Pe-al cărei peron pustiu
Să aștepte o iubită
Dragostea ce nu mai vine.

Și ce mult mai este pîn' la ziuă !

AȘTEPTARE

Cineva bătu în ușă, nervos.
Și lemnul ușii răsună a os.
Vibră apoi neliniștit o vreme,
Parcă-așteptînd o voce să mă cheme.

Și se lăsă tăcere grea-n odaie.
Cum doar pe cîmp se lasă după ploaie,
Și fără voie am rămas s-ascult
Ce nesfîrșit e timpul și ce mult.

Dar cineva bătu în ușă iar,
Parcă-aruncase undeva un zar,
În nu știu ce mefistofelic vis.
Am auzit și iarăși n-am deschis.

Nu-mi place nimenea neașteptat,
Că uneori sînt duhuri care bat
Și-ntr-adevăr, eu fără să deschid
Văzui pe cineva intrînd în vid.

O siluetă fără de contur
Mișcînd abia o boare împrejur.
Înainta spre mine pe furiș,
Strivind în dinți o frunză de hașis.

Și niciodată n-am putut afla
Dacă-a bătut sau nu în ușa mea,
Dar știu că mi se pare-o veșnicie
De cînd aștept ca cineva să vie.

ELIBERARE

Adoamnă judecata, visul meu
Și moară cu precugetare
Tot ce în mine este dumnezeu,
Nedumerie și-ntrebare.

DARUL MEU

Nu mai am nimic de dat
Celor ce sufăr,
Celor ce nu mai au nimic.
Doar privirile mele
Să treacă pe obrajii lor subțiri
Și să-i cuprindă,
Ca atunci când erau copii ;
Doar mâinele mele,
Dacă mai pot,
Să-i legene
Ca atunci când erau copii...
Doar glasul meu,
De s-o mai auzi,
Să le cînte,
Ca atunci când erau copii.
Și căldura trupului meu,
Cît va mai fi
Să-i încălzească iar,
Ca pieptul mamei când erau copii.
Că trebuie să aibă-n ei,
De-atunci.
Măcar o amintire,
Una singură,
De fericire ;

De-aceea aş vroi să-şi aducă aminte.
Să fie darul meu.
Şi mai am pentru toţi,
Ca un nabab,
Dragostea de a trăi.
Le-o dau să facă stindard,
Şi ei,
Umiliţi,
Desmoşteniţi,
Să pornească cu el în frunte,
Să cucerească pământul,
Şi să se bucure de el.
Să treacă stindardul
Din om în om,
Din mână în mână,
Pînă la eschimosul din Polul Nord,
Pînă la picile roşii din ecuator,
Pe toate meridianele,
Prin toate,
Pe unde nu au fost misionari
Şi n-a ajuns decît durerea
Şi umilinţa.

LAGĂR

Cînd am întors pagina şi-am dat
Întîia oară de fotografie,
Cinci rînduri de sîrmă ghimpată, —
Trist portativ al unei melopei, —
Era între mine şi chipuri.
Pe-o sîrmă-atîrnau nişte cîrpe
Ca nişte albe aripi rupte
A unui porumbel ce-ar fi vroit să treacă
Prin gratiile cu spinii de oţel.
Iar dincolo de sîrme, mulţi copii, —
Fetiţe de vreo doisprezece ani, —
Toate-n halaturi mari, vîrgate
În alb şi negru, —
Copii ce se jucau de-a puşcăriaşii, —
Cu mînecele lungi ce le-atîrnau
Ca la sperietorile din grîie.
Şi toate-aveau ochii rotunzi
Şi lucitori ca de furnică,
Şi negri ochi şi rugători,
Ce se uitau la mine fix,
Atît de fix,
Atît de fix,
Că ochii mei mă usturară.

Ah ! Cum se mai uitau !
Eu nu știu cine au crezut că sînt,
Dar ochii mă rugau atît de tare,
C-abia mă mai puteam uita la ei.
Erau rotunzi și-ntrebători,
Că nu înțelegeam nimic
Și nici nimic nu se putea-nțelege.
Iar eu nu am avut răspuns,
Și universul tot n-avea.

Poate-ar fi vrut să vie mai aproape,
Purtate de un dor de-acasă,
Dar sta-ntre noi sîrma ghimpată,
Cu cîrpele-atîrnînd ca niște aripi
De porumbel asasinat.
Mă întrebau și n-am putut
Să le răspund nimic, nimic.
Nu am știut ce să le spun.
Dar mi-a venit atunci de-odată
Să cad acolo în genunchi.

De-atunci sînt două zeci de ani,
Și ochii lor neconținut mă-ntreabă
Ficși, fără-o lacrimă în ei,
Dar cu o spaimă ca de piatră.
Văd porumbelul prins în gratii,
Sperietorile cu mîneci lungi,
Fetițele în alb vărgat
Și ochii lor mici ce imploră
Și iar mă-ntreabă,
Iar mă-ntreabă,
Și omenirea toată nu le poate
Răspunde prin sîrma ghimpată,

Că sîrmele o-nchid dincoace
Și pe ea.
Ce simplu ar fi fost dacă vreun om
Ar fi-nceput să plîngă sau să țipe,
Dar ochii lor erau uscați
Și buzele de spaimă strînse.
Tăcuți întreabă ochii ficși,
Și nimenea din lumea asta,
Din miliardele de oameni
Din fața sîrmelor ghimpate
Nu e în stare să răspundă :
De ce ?!

UNITATEA MATERIEI

Seara se sfârșea cum se sfârșește o lume ;
Se destrăma într-o cenușă tot mai groasă.
Ce-avea să-ngroape-arheologicele rămășițe
Și era tăcere și singurătate,
Cum se întâmplă-n clipele supreme. —
Hiatus între două lumi.

Eu ajunsesem sus, pe-un promontoriu,
Privind în jos o Atlantidă vagă.
Departe, la un țărm, foarte departe,
Sosise soarele măreț,
Cu coiful lui de aur strălucind, —
Ca-n fața unui câmp de bătălie.

O spadă nevăzută îl tăie ;
Și-nșingerîndu-l tot,
Îl prăbuși-n prăpastie.
Și cerul și pământul se-nroșiră
De-un sânge roșu-punpuriu,
Ca cel ce curge în vinele mele...

Același sânge.

GRĂDINA

Grădina mea cea mare, cu flori din lumea toată,
Cu suc amar și vînat, cu miros de otravă,
Grădina cu peluze întinse de otavă
Pe care zboară fluturi cu-aripe colorată, —

Grădina mea din visuri, în care se adună
Flori mici și delicate din margini de poiene,
Cu lungi pistiluri fine, cu fire lungi de gene,
Cu albe flori de seră, cu irizări de lună,

În care dorm subtile și tainice narcoze
Satanic distilate prin vârful veșnic ud ;
Cu flori nemaivăzute din calde țări de Sud,
Cu orhidei ciudate, cu narcisi și cu roze, —

Grădina care-adoarme de-aroma ei de vrajă,
Ca-ntr-o beție neagră, fantastă, de hașiși, —
Grădina cu tulpine înalte de iriși
Și cu mimoză multă, în vale — ca o plajă, —

Grădina mea-ncărcată de vis, — grădina mea
Cu atmosfera-i caldă, albastră și senină,
Cu sufletu-mi într-însa, în flori, ca o lumină,
E-a lumii care nu e și n-am s-o pot vedea.

NOCTURNĂ ACVATICĂ

Din ceruri, o stea cade
În baltă, ca un ochi
Și toți broscorii-așteaptă
Să cadă și cellalt.
Dar balta șade plină
De ochi care se uită
În cerul dedesubt
Cu lumea lui întoarsă.
Se înmulțesc broscorii
Cu ochii de luceferi, —
Mulțimea de ochi umezi
Plutind ca niște melci.
Se uită cerul apei
La cerul din văzduh
Din partea cealaltă-a
Pământului străpuns.
Nu vede nimeni însă
Că doar sînt ochi fosile,
Calcificați de ere
Și încrustați în vid.

Cînd un broscoi se mișcă,
Ei tremură în apă
Încet, ca o vibrație, —
Înlăcrimați acuma
De cît privesc la stele
A căror scăpărare
Îi doare ca un spin.

Și a orbit tăcerea.

LITANIE

Ana-Maria ; Ana-Maria !
Nume cu-armonii de rugăciune,
Ce-l tot cheamă un poet, și-l spune
Noptile cu lună stranie
Ca pe o litanie... ca pe o litanie.

Ana-Maria ; Ana-Maria !
Nume de înger sau de icoană
Dintr-o străveche capelă romană
Pe care reflexe de roșii vitralii
Așază-n lumină cunună de dalii
Pe-un chip ne-nțeles ca un vers.

Ana-Maria ; Ana-Maria, —
Nu a fost religie pe lume
Să-nțeleagă-atîta bucuria
De a te chema mereu pe nume,
Cum n-a mai chemat nimeni pe lume ;
Ana-Maria ; Ana-Maria !

SWINEMÜNDE

Swinemünde, — acord din andantele
Unei simfonii neterminate ;
Diminutiv al unei păsări de ecuator,
Cu penaj moale-n culori de pastel,
Alintarea unei iubite romantice și clorotice,
Muzică în sine, —
Numești o geometrie albă de hoteluri și vile
Pe țărmul Mării Baltice,
Cenușie ca niște nouri plutitori și agitați.
Mi-am plimbat fără scop pe străzile drepte
Ca niște alei
Neurastenia de exilat,
Prea laș ca să înaintez pe valuri ;
De-aici încolo nu știu ce mai este.
Un gri opac zidește orizontul, de sus și pînă jos,
Ca un perete de penitenciar vechi.
Aici e necunoscut încă filmul în culori.
Orice floare e străină și exotică, —
Simbol al unei fericiri zgîrcite, de import.
Primăvara e numai în vitrinele florărilor
Și se cumpără în buchete,
În mici tablouri neîncadrate.
De-aceea aici primăvara trece în cîteva zile,

Și-apoi îi cad petalele pe mese, în balcoane, ca frunzele
toamnei.

Sîntem toți căutători de soare,
Dar vîntul rece îl alungă înfășurat în nori repezi.
Pe plajă, nisipul se ridică singur
Ca niște pînze rătăcite de corăbii înecate de mult.
O bucată de ziar vechi se visează pescăruș,
Dar e numai o aripă beată, învîrtindu-se în jurul ei.
Vizitatorii, căutătorii de soare,
Trec repede pe nisipul plajei, înfășurați în paltoane ;
Privirile lor dușmănoase biciuiesc marea.
Caută pe semne un loc bun pentru o sinucidere sigură.
Cîțiva aventurieri ies din valuri
Ca niște naufragiați care-au ajuns la țărm.
Termometrul arată șapte grade celsius :
„Schönes wasser“.

Departe,
În cer sau pe mare, — nu se știe,
Un vapor alb, poate fantoma lui însuși,
E ca zîmbetul unei lumi triste.

REGRET

Ca să mă nasc, a trebuit să se nască soarele,
Să fie puternic, dar să nu mă ardă,
Să îmblînzească frigul care ucide,
Să înverzească iarba și copacii,
Să dea ochilor lumină,
Să pot vedea întreaga feerie-a lumilor.
A fost nevoie de-o precisă geometrie a cosmosului,
De organizarea traiectoriilor în galaxii,
De energii titanice ca să le miște,
De-o armonie astrală de dimensiuni ne-nchipuite.
Și-aicea pe pămînt, de atmosferă,
De felurite alchimii și gaze,
De elemente ce se văd și nu se văd,
De-nîtiul germenelor de viață.
Poate că asta-i singura oază
Printre nisip de stele și planete,
Nisip ceresc, în haos spulberat.
Și poate că din raiul, ce se spune,
Atît a mai rămas.

Eu am avut tragicul noroc de a mă naște
În raiu-acesta cu pomi și cu șerpi,
Și îi cunosc doar din imagini și închipuiri
Splendoarea frumuseții lui.

Doar din închipuiri !
Știu doar de existența ei,
Ca de-o lumină care mă-nconjoară,
Dar ce-am văzut din ea ? !
Atâtea întâmplări universale,
Ce-au concurat la existența mea,
Și-atâtea energii de negîndit,
Ca să mă nasc, să văd...
Și parcă sînt un orb în univers.
Ah ! Frumusețile de pe pămînt !
Ochiul meu nu le-a atins,
Marele efort cosmic e pentru mine, ratat,
Că se-apropie noaptea cea mare,
Și nu am apucat să văd nimic,
Decît că putea să fie atît de frumos.

SINGURĂTATE

O, ce imensă e singurătatea,
Sora cea bună a tăcerii !
Ce spațiu fără viață și hotar !
Nemărginit platou aerian.
Nici cu nisip mobil măcar,
Nici palmieri, nici oaze nicăieri,
Nici șuieratul vîntului în gol.
Nu e singurătatea unei temniți
Cu gratii și cu zidurile groase,
Ci-a universului fără sfîrșit,
În care-i ca o ceață nevăzută.

O, ce imensă e singurătatea !
Dar nu de asta mă cutremur tot ;
Nu asta îmi ia vieții sensul,
Ci de singurătatea ce-i în mine,
În firu-acesta de ființă vie
Ce se tot caută mereu, zădarnic ;
Singurătatea mea din gînd, din creier,
Adîncă, nu întinsă ca o lume —
Aceasta mă-nspăimîntă...
Aceasta este greu de îndurat
Cît mai sînt viu, și caut și tot caut.

SUFLETELE

Pădurile sînt pline de suflete.
Din cine s-au eliberat,
Din care morți ?
Nu știu.

Dar zboară ca sufletele,
Se bucură de eliberare,
Și cîntă
Cîntă de răsună împărăția lor,
Cerul.

Ce multe suflete sunt !
Ce mulți oameni au murit !
Ca să nu se-ncurce,
Oamenii le spun păsări.

POEMUL POSTUM

Poetul a murit de multă vreme.
Avea pe-atuncea douăzeci de ani.
Deodată s-au stins visuri și poeme.
Și se-așterneau uitare și tăcere.
Din cînd în cînd, un vers știut și singur
Ieșea-n lumină ca din răsărit
Spărgînd pămîntul cu o rază albă.
Apoi din nou uitare și tăcere.

Dar iată, un poem postum deodată
A apărut din subteranul mut,
Ca la o înviere de apoi.
Și glasul parcă este glasul lui,
Și ritmul, pulsul inimii lui calde.
A fost vreun dor ce nu se împlinise ?
Sau o iubire ce-a rămas visată
Și mai chema de dincolo de moarte ?

Parcă vorbea din cealaltă lume,
 O viață ce nu se trăise
 Și am simțit atunci în mine însumi
 Că liniște deplină n-au poezii
 Nici după ce s-au săvârșit,
 Și mai zvîcnesc și în eternitate
 De parcă ar visa și din morminte
 Și nu-ar avea o moarte-adevărată.

CUPRINS

Cuvînt către cititorii volumului al doilea de poezie 5

FLOAREA SOARELUI

Floarea soarelui	11
Oraș transilvănean	12
Turnătorul	14
Filozoful idealist	16

VERSURI ALESE

Artă poetică	21
Ștafeta generațiilor	23
Scrisoare <i>unui tînăr poet ieșan</i>	27
Poezie e în toate	30
Pămîntul către om	32
Cornul	34
Castanii	35
Se-arată noii muguri	37
Acelui om pe care nici nu-l știu...	38
Inimii mele	40
Idilă	41
Împăcare	42

PRIN ANI

Poem pedagogic	45
În turn de fildeş	46
Umbrei mele	49
Domnule eu	51
După anestezie	55
Descoperire	57
Eu nu știu să rîd	59
Eternul pădurar	61
Păunul	63
Crez	65
Unui ucenic într-ale poeziei	67
Mitea. <i>Portret</i>	69
La goană	71
La vînătoare cu maestrul Mihail Sadoveanu	73
Lecție	73
Cocostîrcu-albastru	74
Cronos	75
Nedumerire	76
Amintire	77
Dorinți	78
Miniatura asta, ca muzica	79
Retrospectivă	80
Singurătate	83
Cîntecul pierdut	87
Luceafăr de seară	88
Moartea pămîntului	90
Întoarcere	92
Natură moartă	93
• Fiul omului	95
• Cîntecul Crăciunului	98
• În mină	101

• Moartea șomerului	104
• Fabrica	109
• Apostrofa săracului	111
• Istorie universală	113
1907	116
1907 — <i>descîntece</i>	119
Vechi cîntec de țaran	124
Peisaj rural	126
Nebunul	127
Viziune de iarnă	130
Întîlnire	132
Zidarului	134
Pacea	136
Mame !	138
Geneza	141
La un cămin	142
Către Vapțarov	144

CARNET

Cuvintelor	149
Ca-n apa lacului	150
Eliberare	152
Patria mea	153
Alma mater	154
Vîitoarea primăvară	156
Sfîrșit de martie	157
Comuniune	158
Vacața de vară	159
Imn femeii	160
Cartea anotimpurilor	162
Primăvara	162
Iarna	170

Itinerar 1955	181
La mînăstirea Rila	181
Scrisoare	184
Rănitul	186
Itinerar. Paris 1958	188
Printre străini	188
Primăvară pariziană	189
A fost o duminică	191
Dimineață	193
Nostalgie	195
În cimitirul Père Lachaise	197
Întoarcere	199
Paris	201

OGLINZI

Cititorie	207
Innoire	209
Primăvara nouă	211
Identitate	212
Timp. I	213
- Casa memorială	216
De ziua femeii	218
Seară la Căciulași	220
Vestire	221
Viziune	222
Ca o lumină — 16 februarie 1933	224
Vulcanul	226
În casa doctorului Mohr	229
Pe biroul meu	232
Fata morgână	234
Vis	234
Pentru ce ?	238

Întîlnire	239
Înserare	241
Surpriza	243
Paradox	244
Din amintiri	245
Metamorfoză	246
Pentru nimic	248
Scrisoare	249
Îngrijorare	250
Întrebare	252

APROAPE DE PĂMÎNT

Căutare	255
Universalitate	257
Muzica	259
Mîinile mele	260
Seară	262
Visurile	264
Algele	266
Destin	269
Atlantida	270
Cîntecul meu	272
Ecoul	274
Autobiografie	276
Singurătate	277
Uitare	278
Focurile tinereții	280
Pe drumul de întoarcere	282
Peisaj	283
Longevitate	284
Moment	285
Sinteză	286
Negru	287

Intoarcere	288
Toamnă, nu te grăbi	291
Final	292
Unde-i mama ?	293
Frate veşnic	295
Drum de dimineaţă	297
Cuvîntul	299
Ce ar putea...	301
Minerii au găsit	302
La cinematograf	304
Avînt	305
Obsesii atomice	306
Din melopeele războiului	308
Veac XX	310
Un vâl subţire	311
Moment biblic	313
Ceaţă	314
După datini	315
Conştiinţă	316
Trece timpul	317
Inutilitate	319
Amiază de toamnă	320
Pustiu urban	321
Geneză	323
Totu-i obosit	324
Nedumeriri	325
Uitatul	326
Durere	327
Gravitaţie	328

NA GREU' PĂMÎNTULUI

Na greu' pămîntului	331
Soliloc ratat	333

Poetul	336
Amintiri	338
Uitări	341
Petale presate	344
Cuvîntul iubire	346
Mobilele	348
Intrusul	350
Fata morgana	352
Insomnie	354
Aşteptare	356
Eliberare	358
Darul meu	359
Lagăr	361
Unitatea materiei	364
Grădina	365
Nocturnă acvatică	366
Litanie	368
Swinemünde	369
Regret	371
Singurătate	373
Sufletele	374
Poemul postum	375

Lector : CORNEL SIMIONESCU
Tehnoredactor : TRAIAN ARGETOIANU

Apărut 1971. Hirtie scris I A de 63 g/m². Format
540×840/16. Coli ed. 10,56. Coli tipar 24 A. nr.
23158/1970. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 859-0.

Tiparul executat sub comanda
nr. 1083 la
Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918”
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București
Republica Socialistă România